

ROK 1982

A JSME:

WAGNER JOSEF - VEDOUcí
REICHENBACH MIROSLAV - ZÁSTUPCE
ŠROMOVÁ LJUBA
ŠTRAKOŠ MIROSLAV
VLADYKA RADIM

PITAŘ JIŘÍ
SÝKORA JIŘÍ

DEMJEN MIROSLAV
PTÁKOVÁ JARKA
MATOUŠEK VLADIMÍR
VAN COPENOLE JEAN
PREIZLER JAROMÍR
KÖNIG PETR
KUBICA IVO
ŠUTTA VÁCLAV
SÝKORA PAVEL VOJ.
WAGNEROVÁ IRENA

CO JE ŠTĚ UKRÝVÁ CYRILKA?

23-24.1

NEB - OPĚT NA BAŠCE

Již sestalo tradici
že v lednu odjíždíme
na Bašku na naši výroční
členskou schůzi.

A tak jsme vyrazili i
v tomto roce.

Naše škoda lehce opouští

Bohumín - zato gar má problémy

a ani nevyjel. A tak Raich své lidi přivezl

na Bašku vlakem. To však již Dežo, Věteš, Venca, Radim, Pittin, Biskup
Cici vyjíždějí na Fustekny kde dnes vládne slunce. Cici, Radim a Pittin
vyrdějí na Kněhyni. A my k lidem davů lyžařů mířme v Cynice.

A to dnes vyzbrojíme trompáči a kbelky. Zatímco Venca vede měřem
vlhkosti Pepa, Dežo a Věteš pokopávají jednu ze zasedimentovaných
puklin. Vleže naplňujeme hlinou a suti kýbel za kýblem a nadějně
se rozšiřující puklina se začíná zužovat a ukazuje se v ní ůelo velkého
balvanu. A pak se již stává neprůleznou a náš pokus o promíknutí
do dalších prostor končí nezdarem. A tak dnes zde končíme.

K dalším radovánkám i obveselím lyžařů nám stačí obří silonový sdček.

Nejdříve sólo jízdou sjíždí Dežo a pak naše kvarteto. Rychlost

sjezdu je fantastická a nestačíme ani brzdit. A pak už jezdili jen Dežo a
Pepa. Různými styly jízdou brzdíme. Ale vše má konec. Vrací se Cici

s družstvem z Kněhyně a odjíždíme na Foddánkám podobnou Bašku.

Tam už je rušno. Přípravy na kulturní večer vrcholí. Dnes to vedou ženské.
Hostů jsou dnes Bohouš Chlebek a jeho svěřenkyně - skladnice.

Dušem ke stovu přišly známé hry
a soutěže. Jako vždy veselí
i drobné. Ať už krmemí marme-
ldou či pantomima...

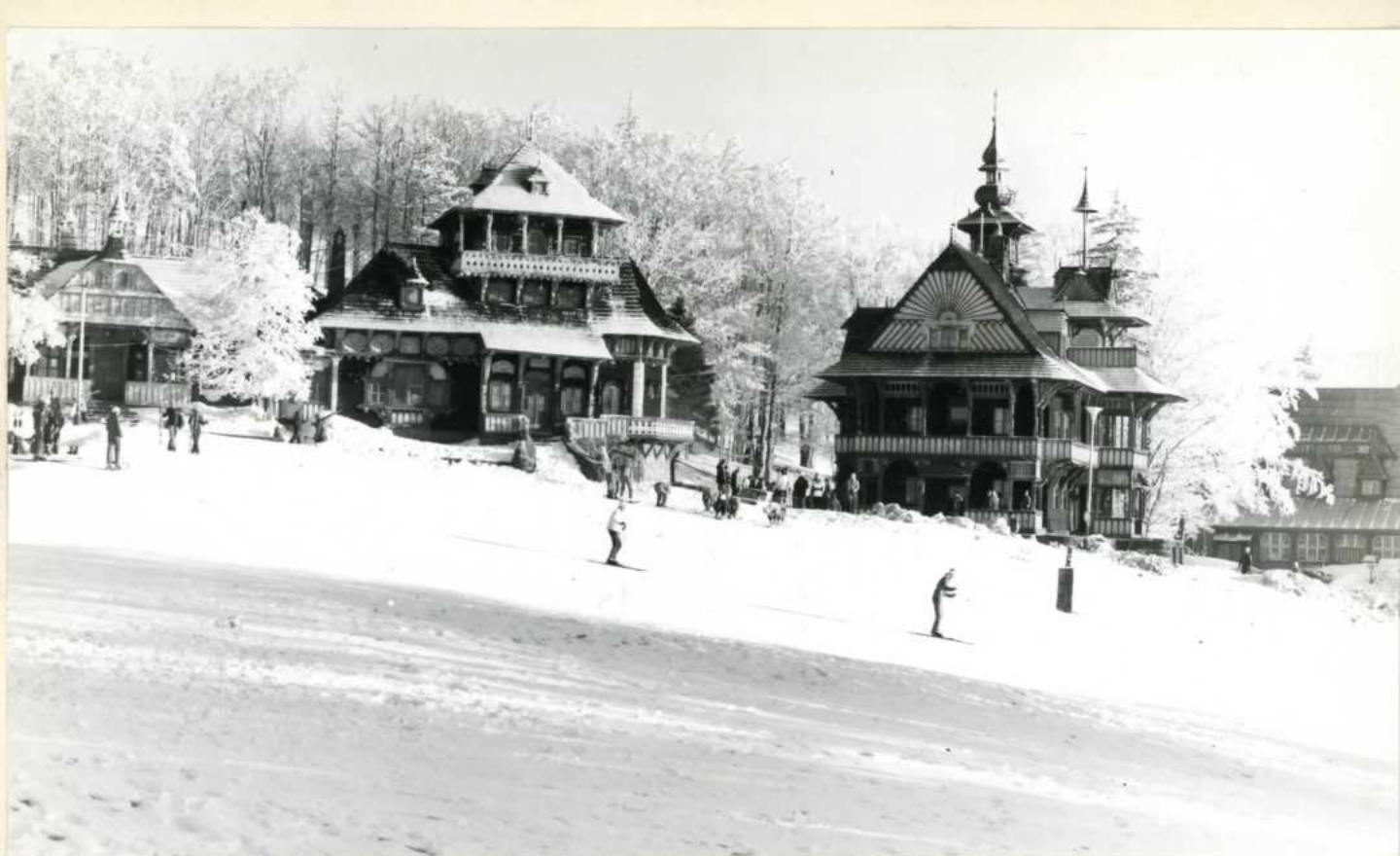
NEDELE - to byl den naší
výroční schůze ORCUSA.

Bilance i nové plány do
nového roku i desetiletí.

Ahoj

ANO... JAKO SVATÝ
OBRAZEK...

NEJDŘÍVE NA PUSTEVNY ... A AKCI...

TY STOLIČKU TI MUSÍM VRVAT.!

...AAA!.. ZASMI SAHL NA KOLENO...

AMATÉRCE

29. = 31. 1

Vše začalo pozdním kupořádním besedy okrasu v SSSR. pro brněnské speleology. A tak jsme vyjeli. Pepa, Veteš, Raich, a Često se svým škoda Turbo a za námi ve Škodě i ostatní.

Pátek - večer

vyjždíme do Brna

kde v teplarenském kulturním

domě se koná přednáška. A Pepa

seznamuje ná 50 účastníků s tím

co jsme 3 krát v SSSR zažili a jaký tam ten krás vlastně je.

Spíme krdlovsky - na ubytovně teplárny. A tak večer můžeme ještě dojít si na pivo.

SABOTA - ráno jedeme do krásu. Na skalní mlýn - kde na Salmovce nás očekává náš průvodce Amatérkou - jejíž návštěvu nám jako revanš nabídli brněnská jeskyňáři.

Pravda - že sice jsme našeho průvodce očekávali spíše mu ale přece jen přišel.

I když naše cesta byla poznamenána nechutí Česlový škody jeti dál a málem několik havdriemi dvandsettrojky, ke vstupu do Amatérky se přece jen dostáváme.

Provází nás Tonda Flek.

A za ním Raich, Pepa, Cici, Često, Radim, Ljuba, Žár, Biskup, Veteš, a vše uzavírá Venca.

Vyrubaná chodba je procházkou a ústí v Javorové chodbě a ta do hlavního koridoru

kde ušití Absolomův dóm a o něm Honzikovo království - nejkrásnější místo systému.

Odtud již pokračujeme širokým koridorem Západní větvě Macošské chodby.

Porád je to vlastně procházka. A pak Tonda odbočuje do jedné z paralel. Jen

žán se člunem a Pepa s fotopřístroji pokračují hlavním koridorem až k

Dlouhámu jezeru. Dlouho již fotíme v okolí a ostatní stále mluví. Konečně se v hlav-

ním koridoru objevují světla. A přicházejí Otrhaní, promožemí, Bočím chodby - to jsou

plazivky v jezerech, bahně a koridoru tak úzké iže trhá vše. A dále vede cesta přes

Dlouhé jezero. Přišel ke slovu člun. Tak pro toho. Raich ho nepotřeboval. Jezero

přepřával. Za jezero ještě šli Venca, Ljuba, Žán, Radim a Cici. A zatímco Često a

Biskup opouštěli Amatérku Pepa a Pěťá fotili co se dalo.

Za několik hodin nás dohnali i ti od jezera. Raich samozřejmě moc spokojený. Vody

měl konečně dost. Zcela mokří velíme do mrazu a sněhu. A jedeme zpět

na Salmovku o tam ještě stihneme udělat pro kluky přednášku o SSSR.

A večer do Holštejna - na Moukovy výročky. Rušná jako jinde. A zdvěř

tvorila další beseda - pro Holštejn přímo v hospodě.

NEDELE - půl dne spíme, pak balíme - a směr Dalskabát na oběd. Každému

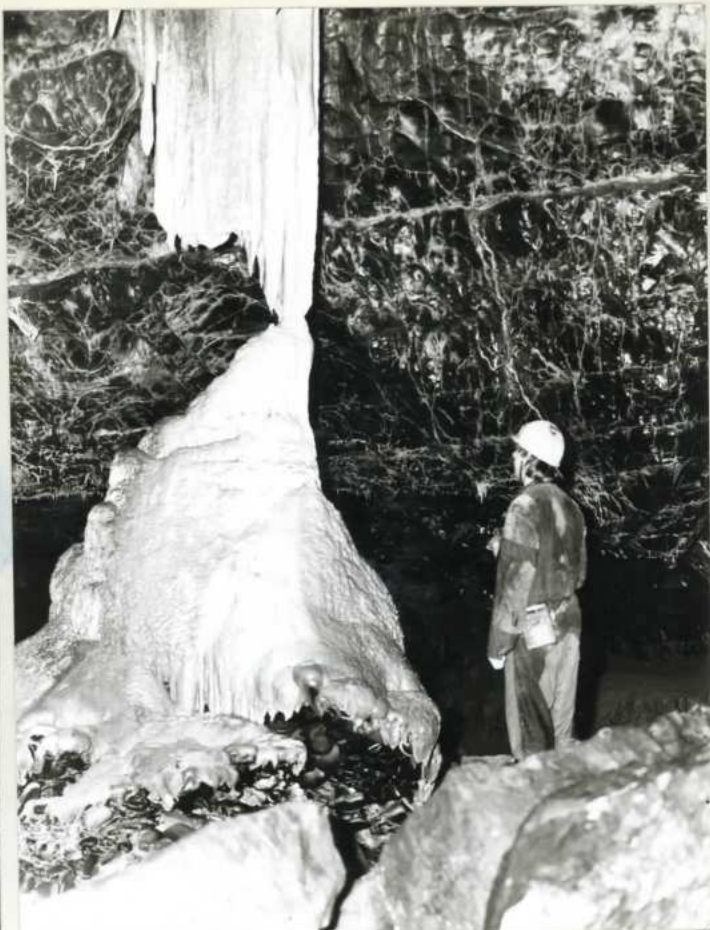
dra guláše. A pak domů

Ahoj Pěťá

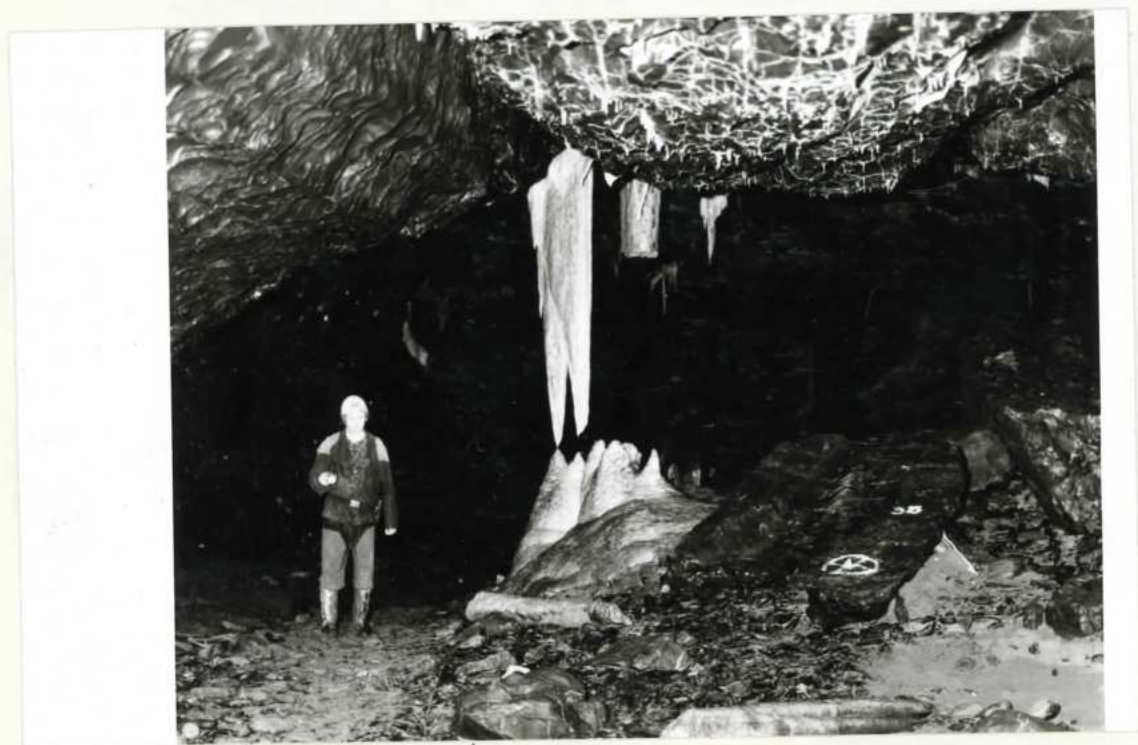

PUTOVÁNÍ K JEZERU...

V HLAVNÍM KORIDORU AMATĚRKY...

MOHUTNÝ PROFIL HLAVNÍHO KORIDORU..

13-04.2

ZNOVU ODRÁČK

Téměř po roce
nds opět vítají Odry.
Nds a našeho Gaza.

V něm Pepa, Raich, Věteš
Radim a mladý kus
Vláda - neboli předseda GZVSSM.

Těž se prý chce stát speleologem.

Pravda málo nds - ale samé kvality. Jen Ciciko
jsme nemohli vzbudit a když po hodinovém bušení a
zvonech vyběhali sousedci, jestli někde nehoří - raději jsme
odjeli bez Ciciko.

První zastávka - kontrola chirofauny v dole Zdlužná. Narazujeme
a Vláda srostoucí hrůzou a za vstávání posledních sedmi vlasů
které vlastně hleděl do vstupní sáčky. Zachvilu už neměl na strach
čas. Jel dolů. A my těž. Kontrola probíhala rychle a Barbaskilly

jsme počítali na stovky. Dopoledne již končíme a k dola pro změnu
hledí zase s obavami na horu. Gipsy na nohy a lez. Lezl a vy-
lezl. My těž. A jeli jsme do dolu Krušbetsk. Na kontrolu.

Do večera je daleko. A kam nyní. Větešník ihned a samozřejmě na-
vrhuje Elzu. Přijímáme. Tlačěnka, karty - a jedeme dle.

Za Budišovem nds již očekává známý tábor sáčky Šverma s vy-
topenou chatou. A tak jsme nocovali jako králové - každý na třech
postelích.

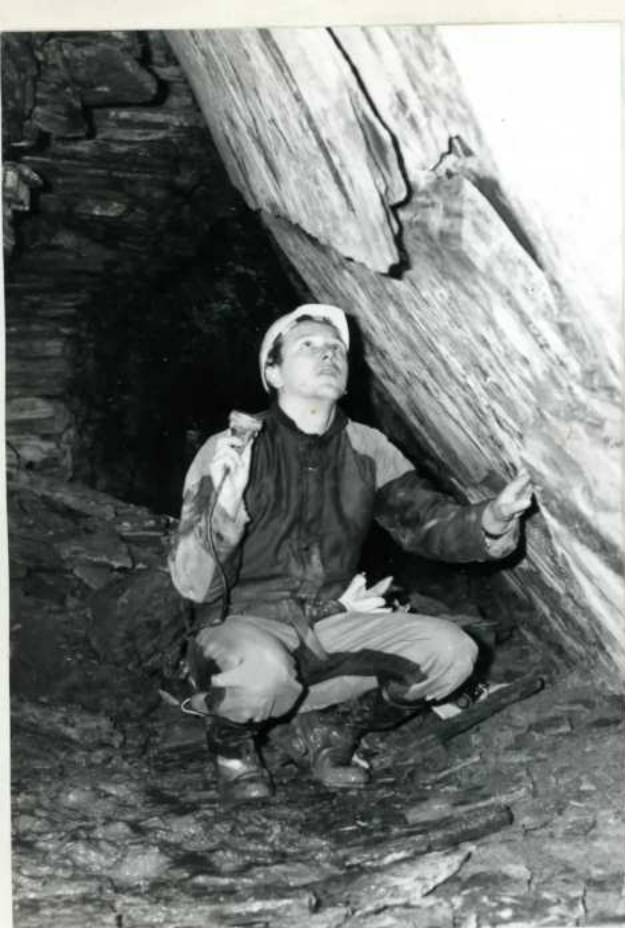
Nadále - ráno. Přímo přesparní vyjždíme do Čermné. A Mira řídí gaza až
k dola. A to neměl. Gaz zapadl do sněhu. A tak helmami vyřídíme
ve sněhu drdhu, stlanou větrami. Po hodině námaky konečně
dostáváme gaza opět na pevný podklad a my můžeme fátat. Už

u vchodu se nestačíme divit. Zdmak rozbity. Do podzemí vede
stovka stop. A se stropu spadly obrovské bloky. Škoda, že ty vandaly
kleři nechali po sobě stopy v celém dola, trochu nepomačkaly

A sjždíme dola. K dola opět hledí s nedůvěrou do hlubiny ale překo-
ná vd se. Netopýři jak se zdá opět přibylo. A aby byla
jakási sranda nechodíme mladého bloudit po 3. patře.

Na po třetí našel východ a překonal se i na gipsach. Trenky po
výstupu měnit nemusel?

Ahoj Pef

4
základní

miaceze – podáno vášnivou res-
tivalu životaschopnou a smyslu-
plnou koncepcí, která se opírá
především o prezentaci amatér-
ské tvorby, ale nemalou měrou
inspiruje i vznik angažovan-
hudeby v oblasti profesionální.

mf
STŘEDA
17. 11. 82
3

To potvrdil bla-
ně první konce-
který byl kom-
povaný z vel-
části jako ret-
spektivní
hádka a na ně-
vystoupili tra-
ní účastníci
kolovského
tivalu, ti, v
jichž reper-
ru má angaž-
ná písnička
16 místo – Václav Neckář, ak-
na Olympic a další. Ale i z
rekný koncert, na němž zap-
svěho 'zájmového klubu' Orcus
zdejší mládežníci setkali při sp-
lečných odborných expedicích z
speleology ze Sovětského svazu
Polska, Itálie a Rakouska. Během
jedenáctileté činnosti probáde-
jeskyně v Beskydech, Moravské
krasu, ale také na Kavkazu a
Alpách. A stále jim přicháze-
nové posily.

Kde je tajemství nebyvalé
zájmu? Na tuto otázku částeč-
odpověděla i zpráva čtená na v-
roče. Vždyt sedm svazků, dn-
už zkušených jeskyňářů, vyrost-
v patronátních pionýrských od-
lech. Také v současné době sv-
záci pečují o dva oddíly – Jar-
Ptáková jako vedoucí a JIM Š-
kora jako instruktor. Kromě to-
Pavel Sýkora vede speleologic-
kroužek Městského domu pion-
a mládeže v Bohumíně a proto-
by sám na všechno nestačil, s-
pomáhají mu – například s-
pografii a dalšími obory – ost-
ní.

Pravidelně, v zimě pod střech-
od jara až do podzimu většín-
v terénu, připravují svazáci si-
pro své budoucí nástupce. La-
už počtvrté uspořádají na pu-

JAK JSME ZNIČILI NĚMCE!

NEB V BESKYDÁCH
I JESENÍKÁCH

6.3 Do terénu vyrazí Gaz
a vržer Dežo Cici Radira Jura
a Pitkár. Šil Jeserity a díl Kareb.
Provést širokou kontrolu a pokus razit další dolů. Podzřelo se!

7.3 A zatím Papa, Kuba a Raich sedí na konferenci a baví
německou delegaci FDJ z Gröditze Klause a Henriho. A pozvali
je na akci. Na Kněhyni. A tak jsme vyrazili. Doplnil
nás Matuš a Venca a byli jsme kompleť. Před námi byl
krásný den a bílé srážky Beskyd. Cesta na Kněhyni
byla skvělá. Dva i více metrů sněhu s ledovou pokrývkou
která se neborila, trasu vůbec nestěžovaly. Ovšem jak tomu.
Láďa, vlastník špatného vozku (letníko) podržek nám ne-
ustále padal a sjížděl kamsi do dolin a aby mu
nebylo líto Henri se občas vydával za něj. Otřelstám se ko-
něčně dopotřebli k jeskyni a s hrůzou hleděli do nitra.
Nedali jsme jim však čas na myšlenku strach a hnali je
dolů. Až po ústí velké propasti to šlo. Ale dostat Klause
polaně dolů - to byl úkol pro kouzelníka. Ale dostali
jsme ho tam (i když dlouho nebylo jisté zda si při tom naza-
barvil spodní prdlo).

Dostali jsme je až nadno a pak začala pro hosty útrpná
cesta ozkřívru. A my zatím kontrolovali netopýry. Bylo jich hodně.
Spocem a změm' se pomalu Henri i Klaus vysoukali na povrch.
A za chvíli je ženeme dál. Tedy na Pustevny. A to jsme již
mysleli že umřou. Láďa opět padal a němečci se pomalu
súmuli k Pustevnám. A tam jim ani pivo nechutnalo.

Ale nám ano. A tak jedeme do Ondraše na oběd. Jak
nám Láďa poradil dali jsme si libového moravského vrab-
ce. Ale nebyl libový! Hlad je hlad. A lepší vrabec vša-
ludku nežle teleci pod puřtem.

Moc se nám to libilo. Němečím tež.

Ale do díry už nikdy nevlezou. Ahoj RA

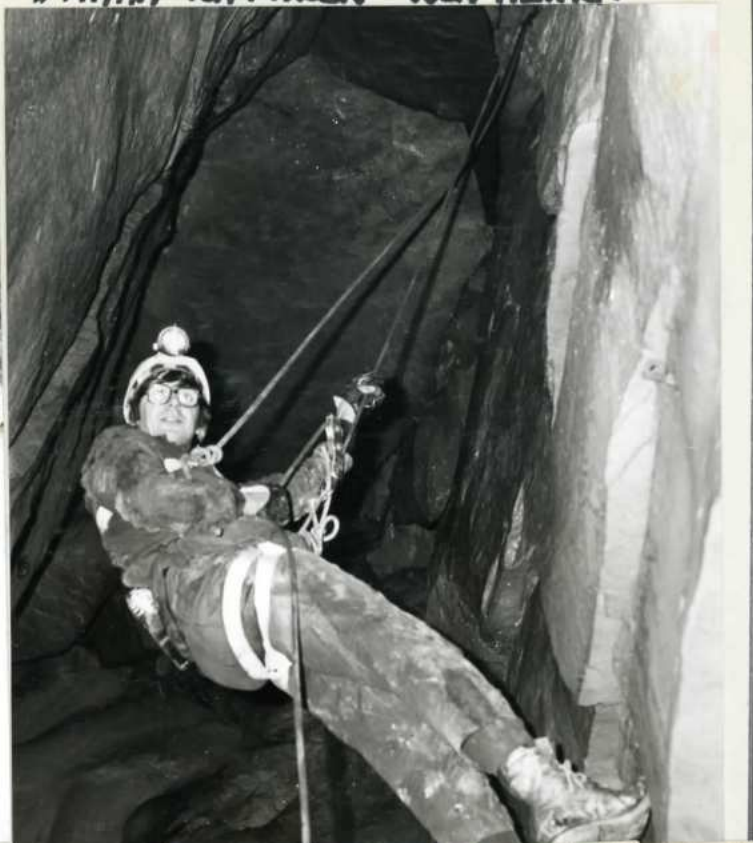

JO, HENRI, SVĚTLO JE TŘEBA
ROSVÍTIT, DOLE BUDE AŽ TMA

NĚ - DO BESKYD NÁS JIŽ NIKDO
NEDOSTANE!

„HAHA ICH FÄREN“ VOLÁ HENRI!

Svazáci z Gröditz hosty speleologů

Bylo to krásné, ale...

U příležitosti konání výroční konference CZV SSM našeho podniku pobývala v Bohumíně delegace Svazu demokratické mládeže z družebního podniku v Gröditzu, vedená jeho předsedou K. D. Wehnerem. Kromě oficiální účasti na celozávodní konferenci SSM připravili svazáci pro milé hosty celou řadu dalších akcí. Delegace si prohlédla naše provozy, podnikové muzeum a na závěr návštěvy pozvali oba zástupce mládežníků z Gröditzu svazáci ZO SSM speleologického klubu ORCUS na jednu ze svých výzkumných akcí do Beskyd.

JEN

Cílem tentokrát byla nejhlubší pseudokrasová jeskyně oblasti — Kněhyňská propast, kde již několik let provádějí naši speleologové sledování zimujících netopýrů a měření mikroklimatických podmínek lokality. A to byly také hlavní úkoly této akce. A tak vyzbrojení lany, karabinami a dalším speleologickým materiálem se oba naši hosté v doprovodu ORCUS poprvé vydali do neznámého světa podzemí Beskyd. Již samotný výstup k jeskyni nebyl v zimních podmínkách lehkou záležitostí a pohled do vstupní šachty Kněhyňské jeskyně jim na odvaze nepřídal. Přesto se oba chovali odvážně a dokonce při každém fotografování třeba i visící na laně dovedli nasadit profesionální úsměv.

Když znovu vystoupili po několika hodinách na povrch, stačili jen říci: „Bylo to krásné, ale nás již do jeskyně nikdo nedostane.“ Ne, práce speleologů opravdu není jednoduchá.

LJUBA ŠROMOVA

I při zdolávání vertikál dokázal Klaus nasadit profesionální úsměv.
Foto: Josef Wágner

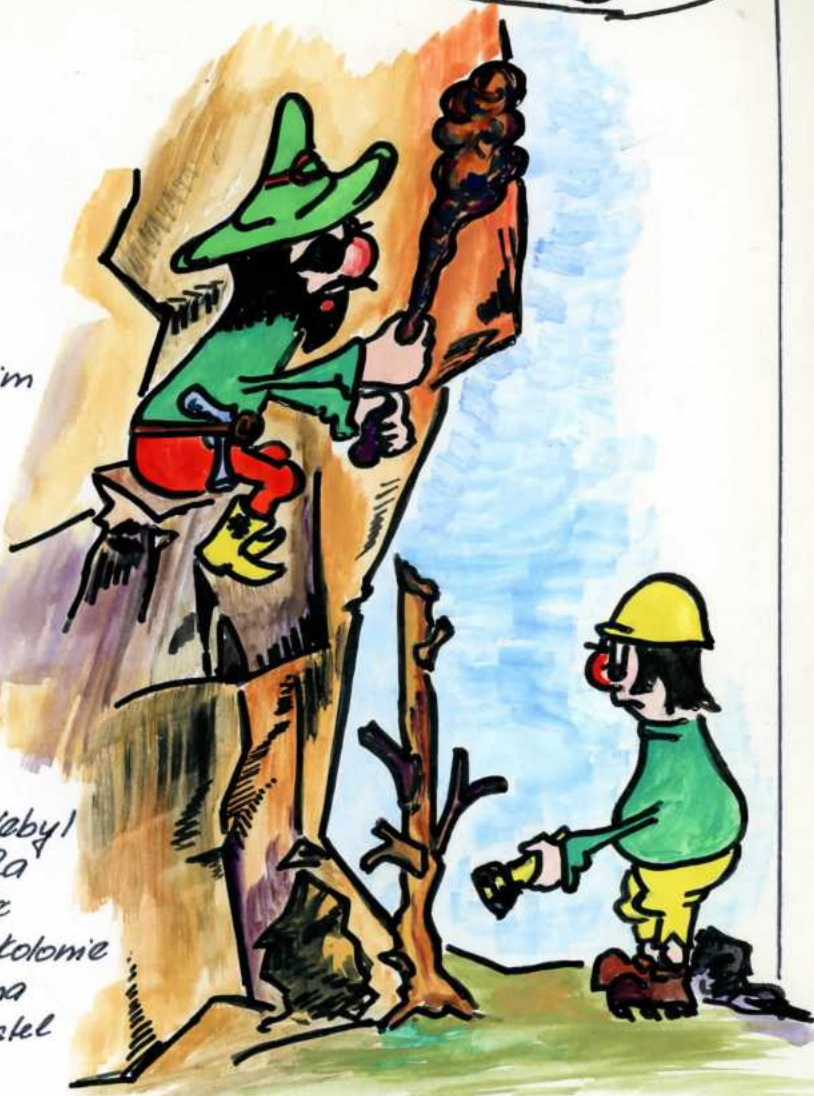
ZBOJNICKÉ
JESKYNĚ

To Pepa, Dežo, Jarka, Rajek, Zádím
Ljuba a Venca vyrazili směrem
na Val-Mez navštívit Cadyko
Prý bude v "M klub" - nebyl
a byl tam Festival malých
divadelních forem - a tak jsme
se zapojili do programu.

Moc se to však konkurenci ne-
líbilo a neboť už se blížil Cady
Val-mez jsme raději opustili.

A vyrazili do Semetina. Za hajným. Nabyl
doma a tak jedeme do Lidicka. Za
farářem. Ten doma tedy v kostele
byl. Naš však zajímal letní objev-kolomie
netopýři v podkrovi kostela. Ti doma
nabyli! A tak jsme si prohlédli kostel
a pastechli zblízka zrony.

Opět se vracíme do Semetina a honíme
hajeňho aby nám ukázal kde zde prý
jsou nějaké jeskyňe. A tak nás poslal na Křižový vrch. A opravdu
po hodinové exploraci objevujeme mezi skalisky na okraji mrazového srubu
otvor do podzemi! Zcela však zasypáný kameny a dřevy. A tak se začíná-
me prokopávat stále hlouběji. Konečně Dežo promka do většího puklinového
dómu kde už nás očekávala malá kolomie netopýřů. A tak se pouštíme
do mapování a další dokumentace. Zbojnická jeskyňe je opět na světě!
A další oblast je nadmi prozkoumaná.
Ahoj Pepa.

KNĚHYŇSKÁ ŠKOLA PRO PIONÝRY...

Akce to byla vlastně původně pro Sedmičku. Ale... pak přijeli až v řaděli.

A tak Raicki, Pepa, Ljuba, Raich vyjeli na Pustevny Š1203 a olakem za nimi Děžo, Jarka, Roman, trpasličí a pionýři - na ukázkovou akci v terénu.

A tak vyrážíme na Kněhyni. Sněhu bylo dostatek. Na zkratce až moc. Pionýři padali jak mouchy. Hlavně pionýrky. Ty byly lezivější pak už vstávat. Ale dobojovali jsme se až na Kněhyni. Monterky - a jdeme dolů. Šťastný podrek Ljuba a Venca měřili vlhlost a ostatní začali spouštět

pionýry. A Pepa to všechno fotil. Jedna zúčastněná zbledla hned na povrchu a vzdala akci. Ale ostatní - klesají s námi. Až k velké propasti. A zase je spouštíme. "Tam dej ruku, tam nohu, zadek níže". Jako ve škole. Ser Bengela - ode dnes zvaný Joe - vše věděl. Jako vždy. A stále dolů - a přibývá vody. Dnes je to tu jako pod sprehou. Tdmi sněhu způsobuje

dole vodopády. A pak na horu. Oršem Krápníkovou chodbou. Ale i to byl pro naše pionýry horror. Ale smích je napřešel. Smáli se i ležící v kleoce.

Po třech hodinách je jako myši vytahujeme vae, ale to již Venca s Ljubou pracují v Cyrilce. A my opět sněhem sestupujeme na Pustevny. A pionýři opět padají a máme co dělat abychom je stacili houfovat. Tedy hlavně pionýrky. Babu. Stálesity zadky musely chladit ve sněhu.

A jdeme domů. A dojeli jsme pouze na čtvrku - to když se nám za-vařila převodovka a naše světla škoda si zas vyldmala zuby. Ahoj Pepa

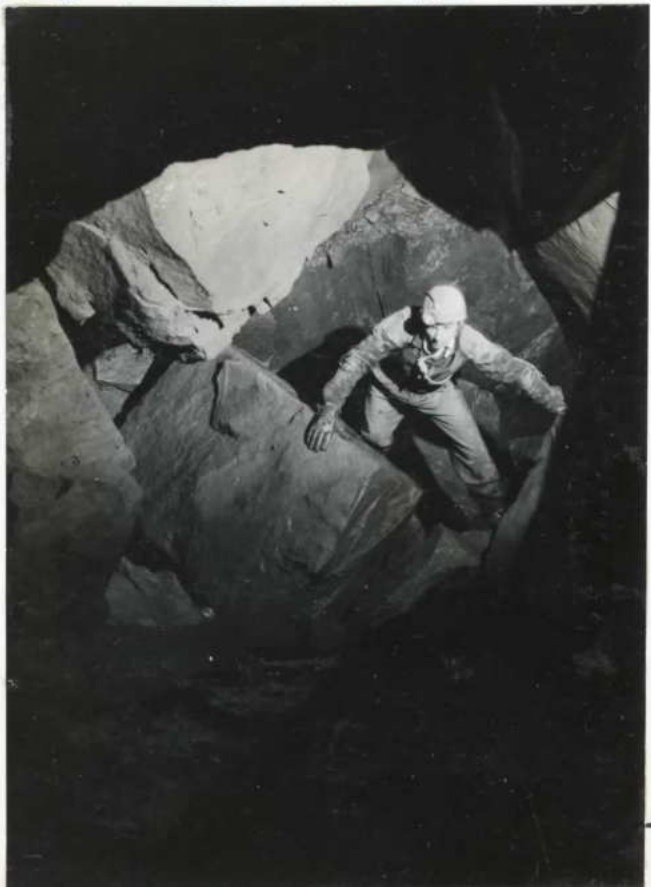
..VZHŮRU NA
KNĚHYNI..

VÍTAJÍ NAŠ
PUSTEVNY..

A PAK UŽ PODZEMÍ KNĚHYNĚ.....

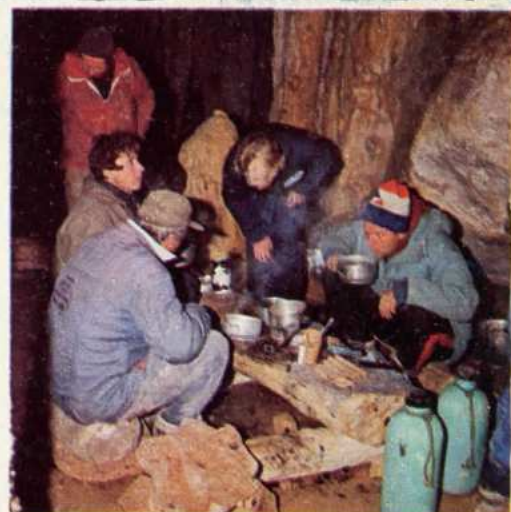
koslovenští
jeskyňáři
y prvními
hraničními
časnými
výzkumné
paleologické
pedice
Čtyr-Dag na Krymu.
edním z nich
y i autor
ší reportáže.

ORCUS. Výchova dětí není pro ně nejdůležitější úkol. Umění ta...

Nejhlubší propasti planiny je propast zvaná „Tah koněm“, hluboká 213 metrů, a hned po ní následuje „Bezdná“, jejíž dno leží v hloubce 161 metrů. Jak ukázaly archeologické výzkumy, využívali mnohých jeskyň na dolním platu Čtyr-Dagu obyvatelé Krymu už odedávna. V jeskyni Suuk-Koba a Gugeržin-Chasar odkryli archeologové na „Jezeví louce“ stopy existence neolitického člověka. Mnoho dalších jeskyň bylo bydlištěm lovců a pastevců ze 7. až 5. století před naším letopočtem. Historicky velmi zajímavá je také jeskyně „Tisícihlavá“ s tatarským názvem Bim-Baš, do které podle pověsti nahnali barbarští nájezdníci na tisíc krymských Tatarů a pak před vchodem zapálili ohně, kterými své oběti zahubili.

Čtyr-Dag však vzbuzuje velký zájem i dnes. S rozvojem speleologie začala nová etapa výzkumů hlubin této báje hory. Na horní a zvláště na dolní plató, ležící ve výšce asi 1000 metrů nad mořem, se krymští speleologové vy-

zanikající, sotva znatelné stezky. I zkušený řidič, jakým je jeskyňář Mirek, má tady plně ruce práce a připadáme si spíše jako na lodi. Vůz se přehupuje přes obnažená vápencová skaliska a výmoly. Konečně nám náš průvodce Saša ukazuje okraj plata, náš cíl. Tady, ukrytý v křovinách, je vchod do propasti Emine-Bojir-Chasar (propast Na místě Eminy). Je to krasový systém, o kterém víme jen to, že zde naši sovětské přátelé před deseti lety pronikli do nových jeskyní, které prý svou krásou nemají na světě obdoby. Objevený průlez pak uzavřeli silnou vrstvou betonu. Nejen proto, aby zachránili toto dílo přírody před nepovolanými návštěvníky, ale také aby neporušili celkový mikroklimatický režim jeskyně. Právě tato nová část krasového systému je naším cílem. Úlohy jsou jasné. Provést podrobnou mapovou a geomorfologickou dokumentaci i detailní fotodokumentaci práce a pokračovat ve výzkumech a objevování dalších částí systému.

Krym a Černé moře — to jsou symboly slunopříručné vody, nekonečných vinic a sadů. Na tomto místě na tomto poloostrově je označováno za skvost, za zázrak přírody. O jednom z těchto míst však většina návštěvníků Krymu nemá tušení: je to pohádková kamenná říše, plná naa a bizarních tvarů, kterou příroda vytvořila bokem v nitru země ve vápencových masivních.

Trsy krystalů a bohatá náteková výzdoba v Dómu dvacetiletí Simferopolské sekce

V podzemní jídelně po celodenní práci zvlášť chutná

pravili několikrát a objevili řadu dosud neznámých podzemních systémů.

Na Čtyr-Dag se nedávno poprvé vypravila i velká mezinárodní výzkumná expedice. Tvořili ji členové základní organizace České speleologické společnosti ORCUS z Bohumína a členové Krymské speleologické sekce.

CESTA DO KRYMSKÉHO KRASU

Jednoho pošmourného dne vyjely z Bohumína dva expediční vozy plně naložené materiálem. Stovky metrů lan, osvětlení do podzemí na mnoho dní, stany, spací pytle a další nezbytné speleologické nádobíčko. Tři dny pak uháněl malý mikrobus a spolu s ním terénní gazík nekonečnými cestami po rovinách Ukrajiny až do Simferopolu. Tam jsme zkompletovali celou výzkumnou výpravu, doplnili zásoby potravin i materiál pro základní i podzemní tábor a vydali se na další cestu.

Hřeben Čtyr-Dagu se zvedá několik kilometrů jižně od města. Zatímco se sedla Perevalnoje se šplhal vzhůru jako dlouhý had zástup členů výpravy, vyjel plně naložený gazík po úzké horské cestě na dolní plató. Cesta tady končí a mezi trávou a škrapy pokračují dále jen

Zastavujeme gazík nedaleko vstupní šachty, kde nás již očekávají ostatní členové výpravy. Osm bohumínských speleologů doplňuje pět simferopolských jeskyňářů. Celou akci řídí Gennadij Pančuchin, vedoucí oddělení krasu Simferopolského ústavu mineralogie. Budujeme povrchový tábor, ve kterém po celý další týden zůstane u telefonu pouze hlídka.

U vchodu do Bojiru se postupně vrší 35 nadtých transportních vaků, které obsahují všechno potřebné pro týdenní pobyt a práci v podzemí. Zatímco jedna skupina spouští vaky vstupní propasti a dopravuje je dále velkou portálovou chodbou, tři fyzicky nejzdatnější speleologové — Mirek, Vašek a Saša — kladiy a dlouhými sekáči rozbíjejí betonovou zátku, uzavírající další části systému. Práce to není lehká. Po celých sedm hodin se střídají s dalšími skupinami, až je průlez tak veliký, že se jím mohou protáhnout ti nejtíhřejší z nás. Z obou stran pak zvětšujeme vzniklé okno a transport materiálu může pokračovat. Před námi se otevírají další chodby s bohatou krápníkovou výzdobou. Pronikáme stále hlouběji. Další malé okno ústí přímo do následující šachty. Tady umísťujeme lana a lanové žebříky a ocitáme se v dómě, kde se celý postup nadlouho zastaví. Dál už vede cesta pouze přes úsek před nímž jsme byli varováni již na povrchu. Naši přátelé mu říkají Molnija, Blesk.

O tom, co je to Molnija, jsme se přesvědčili hned za chvíli. Sedm metrů velmi úzkého meandru třikrát zalomeného o 180 stupňů! Pronik-

ČTYR-DAG

o, že na pobřeží Černého moře je tolik sluných dnů, mají vlastně na svědomí hřebeny krymských hor, které se táhnou podél pobřeží zachycují nepříznivé povětrnostní vlivy nitrozemí. Jako mohutná hradba se mezi hřebeny vypíná Čtyr-Dag, hora, která z výšky 5 metrů shlíží na hlavní město Krymu — Simferopol. Čtyr-Dag, což přeloženo z tatarštiny znamená „Hora-stan“ (a z dálky horní plató pravdu připomíná mohutný stan), již od starotou poutal pozornost a vzbuzoval úctu obyvatel Krymu i jeho návštěvníků. Staří Řekové pomenovali horu pro její tvar „Trapesus“, stůl, podle historických pramenů vystavěli na jejím vrcholu chrám, do kterého se vždy jednou týdně přicházeli modlit.

Pro speleologa však horní i dolní plató Čtyr-Dagu dnes znamená mnohem více. Na povrchu podzemí, jež tvoří několik set metrů mocných vápencových vrstev, vznikl velký planinkras, který je protkán stovkami jeskyní a propastí.

káží lidé lesu nadělit.

Není důležité, že v soutěži zvítězilo družstvo PO SSM Rudy plamen z Petrovic, které nasbíralo 24 pytlů odpadků, ale celkový výsledek akce, kterým bylo vyčištěno více než 100 ha lesů a pláně. Atak mohou zase „turisté“ házet plechovky a láhev do čistého VŠak to příští rok — třeba i jejich děti, uklidí.

JOSEF WAGNER

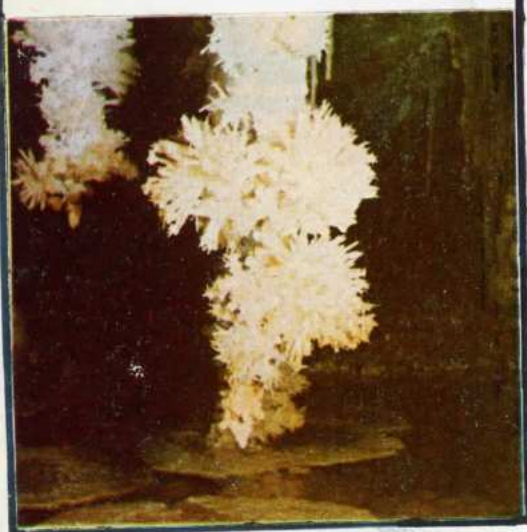
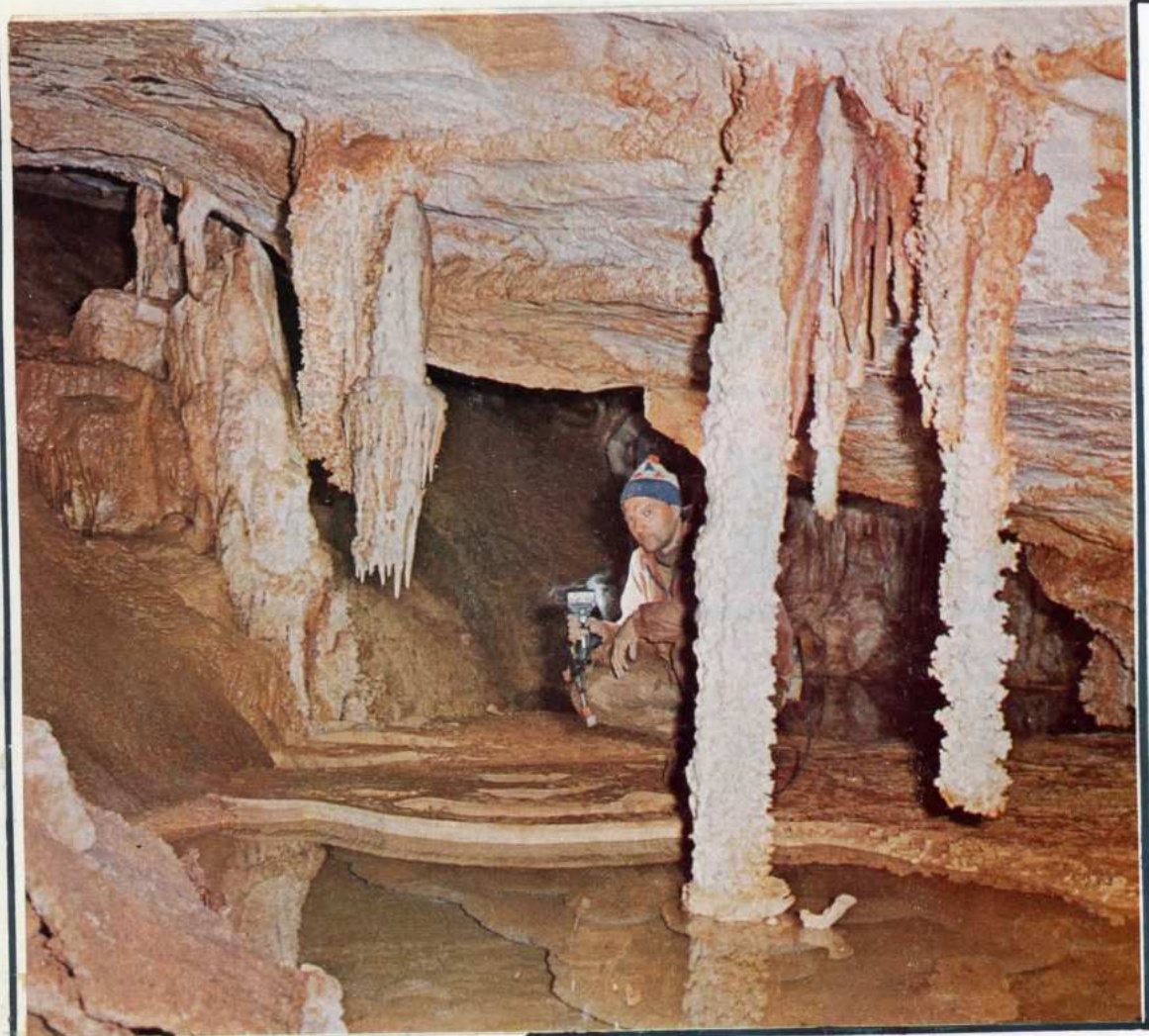
Čtyřadvacet pytlů odpadků se podařilo nasbírat vítěznému družstvu pionýrů z Petrovic v centru Beskyd — Pustevnách. Neříhly všechno zbytečně?

Foto: J. Wagner

TÝDEN

•
Josef Wagner
psáno a fotografováno
pro 100+1 ZZ
•

V KAMENNÉ ŘÍŠI

Z ŽIVĚNO KOTLE

Dubno

První - to byla tradiční jízda za pomlázkou. Klidič Veleš si ve velikonoční ponděli naložil do Š1203 - Raicha - Deža - Biskupa a Pepu a vyrazili jsme. Začalo to u Marty a jelo se dál. Jarka se raději zapřela a tak jsme vyrazili z Bohumína do Lutyně k Dudovým a dále Rychvald - Karviná - Ostrava a domů. Kromě několika rozlitých káv a limonád jsme v tomto roce mnoho pohrom a katastrof nenadělali.

16. dubna - GO BRONTOSAURUS NEVĚDEL - IROČNIK

Naše akce propionýry. A jako porotu jsme si pozvali dr. Rumlera a ing. Drožáčka. Moc družstev se písemně nepřihlásilo a tak jsme měli obavy aby pořadatelů nebylo více jako soutěžících. A nebylo. Pak se to začalo scházet a nám už chyběly stoly. 12 družstev. Přes kapacitu domu mládeže. A soutěž mohla začít. No pionýři cosi znali ale dlokozobku si pletli z babočkou a macarata s kotodýlem. V baterii odznak zvítězili nejlepší - loňští účastníci ze PO BSM v Bohumíně.

Naše porota předává ceny

A to jsou vítězové

Co Brontosaurus nevěděl

Mezi neaktivnější organizace v oblasti tvorby a ochrany životního prostředí patří již řadu let ZO SSM speleologický klub ORCUS ze SOU našeho podniku.

Do této činnosti velmi aktivně a netradičními formami zapojují také Pionýrskou organizaci. Jednou z posledních akcí svazáků ORCUS byl druhý ročník celookresní soutěže "Co Brontosaurus nevěděl".

Dvanáct čtyřlenných družstev škol a pionýrských skupin okresu Karviná se 16. dubna utkalo v bohumínském Domě mládeže ve znalostech o ochraně živé i neživé přírody a v ekologii. Před porotou, které předsedal vedoucí oddělení zoologie Krajského vlastivědného muzea v Olomouci, prokázali účastníci soutěže dobré znalosti o naší přírodě a jejích hodnotách.

Celkovým vítězem a nositelem bronzových odznaků Ceny Brontosaura se stali pionýři oddílu Skaláci ze ZS na ulici ČSA v Bohumíně, před pionýry z 5. PS M. Sýkory ve Skřečoni.

Soutěž přinesla nejen mnoho nových poznatků mladým ochráncům přírody, ale byla také přípravou pro další, tento-

krát praktické akce a zásahy v přírodě, z nichž největší je třetí ročník celokrajské akce v Beskydách "Expedice za vejcem Brontosaura", připravené opět svazáky ORCUS.

LJUBA ŠROMOVÁ

hojně účasti na pěkně podivnanou.

Předseda poroty Dr. Rumle

V neděli 18. dubna ze konalo I. kolářské ligy žen se zúčastnily také naši svazarmoskéce Renáta Martingita Kolebačová, Couzová a Barbára. V prvním kolářských závodů se umístily na čtvrté a ve druhém kolářské. Renáta Martingita vystřílela na prvním vodech II. výkonnosti Snímek Josefa S zachytil při přípravě kého stanoviště dech ze standard

NEJDRIV ZVĚDAVCI PRIHLÍŽELI čilému ruchu uprostřed bohumínského stadiónu a sledovali vypěšování transparentů, vítajících účastníky třetího mistrovství v kuličkách. Za zvuků fanjář, komponovaných zvlášť pro tuto příležitost, byl zapálen oheň ve stříbrné míse a následovaly projevy, rozlosování i čestný vrh, který šampionát zahájily. Bojovalo se před několika dny na třech kurtech, přestupky proti pravidlům trestali přísní rozhodčí žlutými, červenými, ba i černými kartami a provinilci střídavě zahřívali trestnou lavici. Klání kluků, včetně nejstarších, 39letých, končilo utkáním ve finálové skupině. Není důležité, kdo zvítězil, potěšitelné je však to, že mladí speleologové středního odborného učiliště ŽD Bohumín dokázali, že umějí pobavit sebe i okolí a do svazácké činnosti přenést zajímavé, netradiční prvky.

MF

TEXT A FOTO: J. VÁGNER

● NA DVORE I V BYTĚ KULIČKAMI PROTI OBEZITĚ ● RADEJI KULIČKY NEŽ NEUTRONOVÉ BOMBIČKY

O tom, že dětská hra, jakou jsou kuličky, může poskytnout radost a zábavu nejen dětem, ale i dospělým, a tak přinést netradiční a zajímavé využití volného času, přesvědčili své okolí svazáci základní organizace SSM ORCUS.

Je poslední dubnová sobota. Již od časného rána vládne na hřišti před klubovnou ORCUS čilý ruch a hudba z ampliónů napovídá, že se zde něco děje, nebo bude dit. Ti zasvěcenější vědí, že se zde chystá III. mistrovství v kuličkách a ti méně zasvěcení se o tom mají možnost dovědět z hojných transparentů, vítajících nejen účastníky, ale i diváky, a současně rekla-

stvi (stal se jím devětatřicetiletý Zdeněk Vrána ze SOU), všichni vyjádřili spontánně, že se již nyní těší na další ročník světového poháru v kuličkách.

A co k tomu dodat? Snad jen to, že „světový pohár v kuličkách“ patří k hodnotným akcím ORCUS, o čemž se mohli přesvědčit nejen první účastníci, ale i televizní diváci. A tak je škoda, že v soutěži nemělo zastoupení více základních organizací našeho podniku.

JOSEF WÁGNER

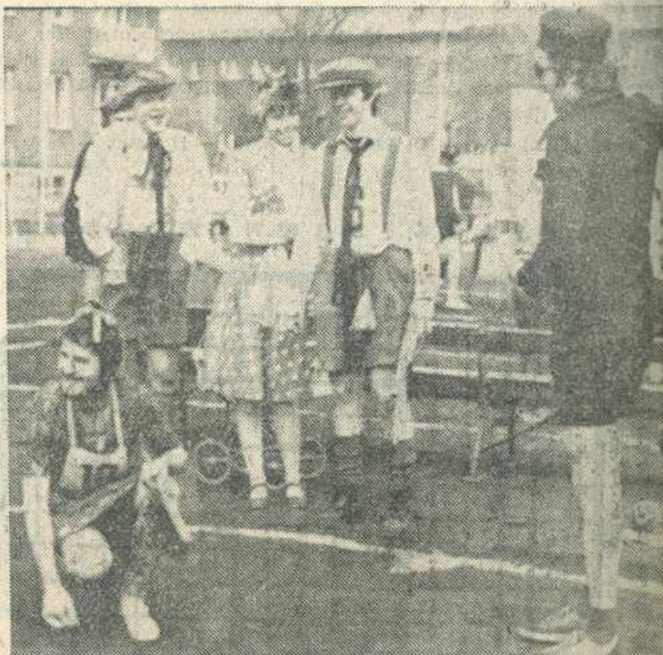
Skvělá atmosféra světového poháru v kuličkách

muji kuličky. Transparenty reklamující „kuličky“, jako prostředek proti infarktu či jeskynní bahno z Cyrilky, léčící repna v každém stádu — hovoří za vše.

Je přesně 10.00 hodin. Na připravené ohrazené čtyři hráči kurty s důlky mezinárodních parametrů nepochodovalo dvaáct zápasních družstev v čele se sborem rozhodčích. Za slavnostního zvuku fanjář a před seřazenými družstvy i diváky byla vztýčena vlajka kuličkové federace. Slavnostní atmosféra tohoto okamžiku znásobil vítěz loňského světového poháru v kuličkách, jež přiběhl a zažehl olympijský oheň. Po slavnostních projevech, tlumočených do všech světových, jazyků provedla předsedkyně kuličkové federace rozlosování hracích skupin a uskutečnila první čestný vrh, kuličky. Poté bylo mistrovství považováno za zahájené.

Všechny boje probíhaly v rámci pravidel, a na to dohlíželi tři rozhodčí v čele s předsedou. Každý prohřešek trestali dvěma minutami na lavičce hanby či žlutou, červenou a dokonce i černou kartou.

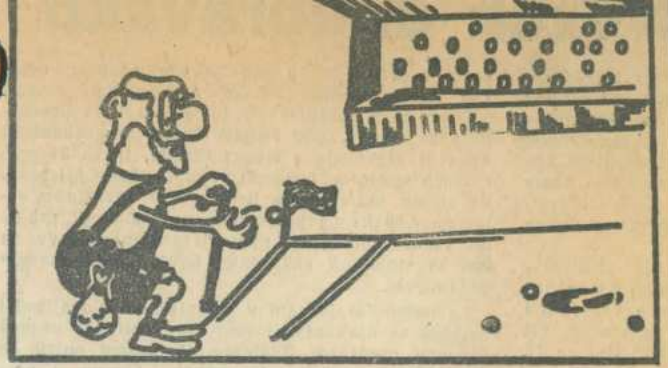
Není důležité, kdo zvítězil a stal se držitelem Světového poháru, ale to, že mladí lidé dokázali znovu pobavit sebe i mnoho přihlížejících. A když se pak na stupních vítězů rozdávaly bohaté ceny a poté i prémie pro nejstaršího účastníka mistrov-

Rozhodčí světového poháru v kuličkách ukázal červenou kartu jednomo z družstva „Pepiků“ za nedovolené posuzování práce rozhodčího.

Foto: Ljuba Šromová

WORLD CUP OF CULICKY 24.4 '82

CHCETE SE VRÁTIT DO BEZSTAROSTNÝCH DĚTSKÝCH LET alespoň na chvíličku? Staňte se svědky, či přímo účastníky III. ročníku SVĚTOVÉHO POHÁRU V KULICKÁCH, který se uskuteční v sobotu 24. dubna 1982 v 10 hodin na hrací ploše za klubovnou ZO SSM ORCUS na Gottwaldově ulici v Bohumíně.

V soutěži je podmínkou, aby se sešla tříčlenná družstva ve sportovním oděvu, odpovídajícím věkové hranici 6 - 8 let a disciplině. Kuličky pochopitelně s sebou a přihlášky k účasti na této soutěži, kde nejvyšší cenou je putovní pohár a další hodnotné ceny, zaslejte již nyní - ať není pozdě - na ZO SSM ORCUS, ul. Gottwaldova 766, Bohumín (PSČ 735 81) nejpozději do 10. dubna. Věříme, že si málokdo nechá tuto soutěž ujít.

KAPVINKY

A tak to vypuklo. V sobotu od rána se to kolem klubovny jezerojilo. Po týdenních přípravách nastalo finále. I Raich vyzdravěl.

Byl to fojr. Ohradit ležiště, postavit hlavní stán, kurty, stupně vítězů atd. Tisíce drobností. Zinstalovaných amplicíků vyhrává hudba a budí pozornost veřejnosti. Těsně před zahájením přijede televize a Pepa hlavnímu sudi dává pokyn k zahájení.

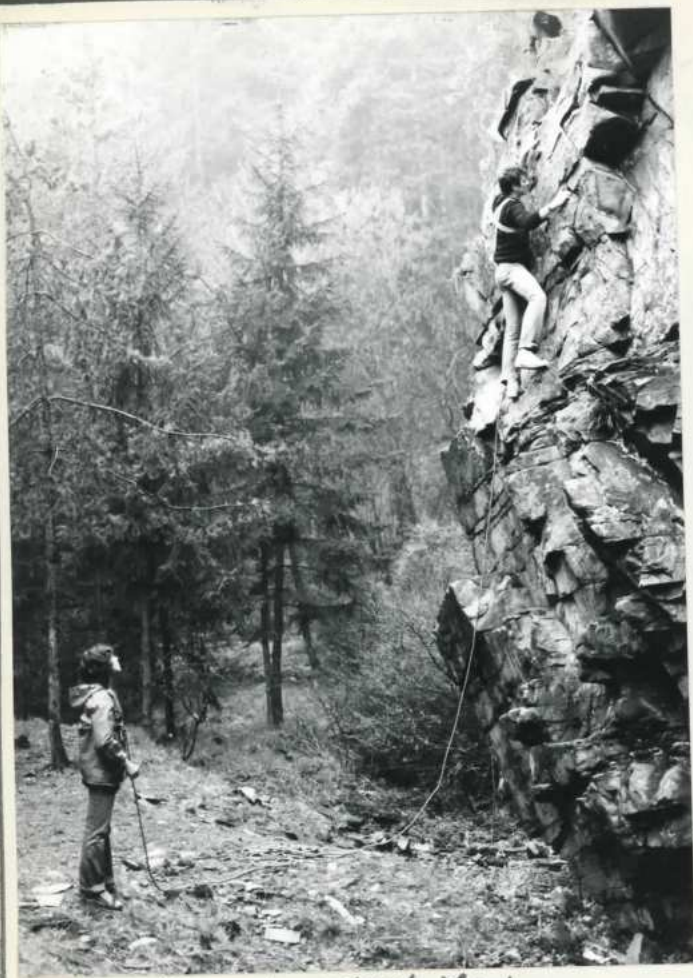
Na čele rozhodcovský sbor - Dežo, Věra a hostující Ruda Krápek a za nimi 12 družstev, mezi nimiž září 3 majkami "Orcus Senior-ESO". Mladí opět udělili přihlížející davu. Ale to již družstva nastupují. Za zvuku vítězných bubínů a trubem trub-vnašem provederů - přichází vlajková četa a pan Dežo vytahuje vlajku na stožír. A zpodzemi vyblhla četa loňského vítězného týmu Biskup a přínášejí olympijský ohně. A Pepa - prezident Jurý - předčítá hlavní projev za Dežova překladu do všech jazyků světa. A pak již čestný host pami kulata - čestná předsedkyně Fie (hrdloji pami Reuhovská) losuje tři hrací skupiny a provádí čestný vrh. A turnaj začíná. Na třech kurtech bojují urputně všechna družstva a kame ramam čít vše filmu je. ORCUS Senior dnes tvoří družstvo trpaslíků - a moc se jim navede. Bohužel ani skvělé ESO nepodává plný výkon. I přes skvělý výkon divadelní do finále nepostupují. A tak je podruhé finále bez nás. Finále se hraje na kurto 0:2 a jako favorita se rysuje rodinné družstvo Sabryšů "Boby" a také vítězi. Zvítězili však všichni kdo se dokázali zúčastnit. Ahoj zrok!

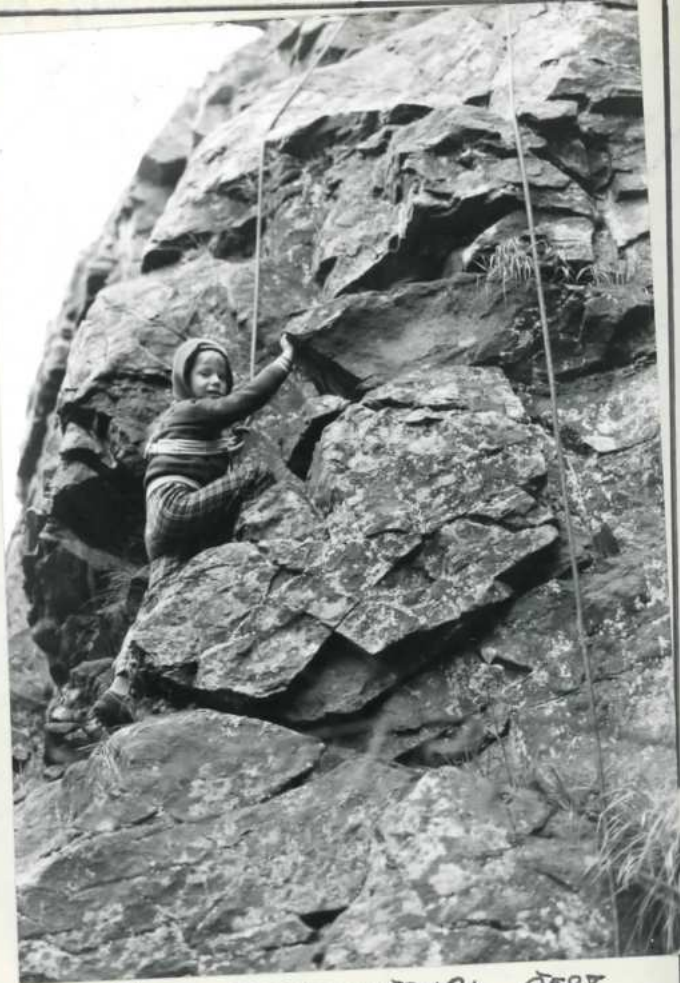
ATO JSOU
VÍTĚZOVÉ...

A
MAJITEL
PRÉMIE,
ZA PRVNÍ
MÍSTO DO
DŮLKU.

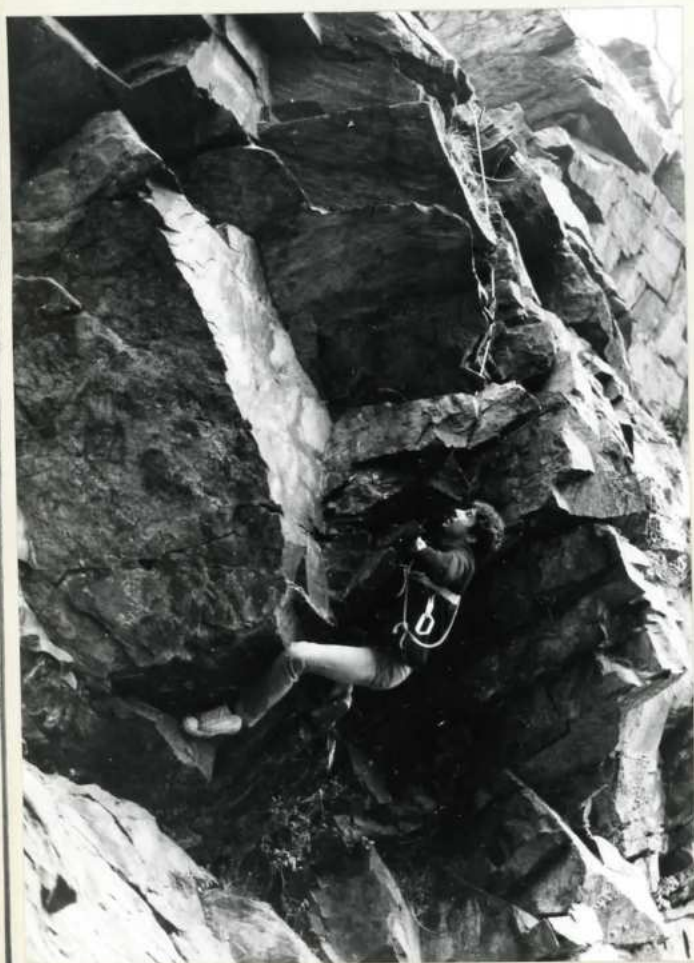

A děšo si uvidzal Jarku

... a Tom ZACHRANOVAL ČEST
KLUBŮ

Zavěs - výsmyk ...

a letina...

LETECKÝ DEN NA KRUŽBERKU

A JINÉ SPORTY

Tak po pauze opět vyrazíme na skály. Cíl je na kružberku. Dážo, Jarka Venco, Pittka, Radim, Veteš, Peps a dokonce Tom doprovázejí deštěm dordžeji pod skaliska. Samozřejmě pusto. A tak vytahujeme lana a hore.

Motto:

SMĚR III. sjezd SSM

Z usnesení XVI. zasedání ÚV SSM

... Lépe využívat volného času, zvyšovat vliv na další mladé lidi prostřednictvím všestranné činnosti ZO SSM a pionýrských skupin ...

Jaký by to však byl pionýr, kdyby si na všechno nechtěl sáhnout vlastníma rukama. A tak nejednou můžeme vidět, jak na hřebeny beskydských hor, Kněhyně či Lysé hory, vystupuje skupina speleologů se svými mladými přáteli, obtížená lany, svítilnami, přilbami a vším tím nádobičkem, které jeskyňář potřebuje k sestupu do podzemí.

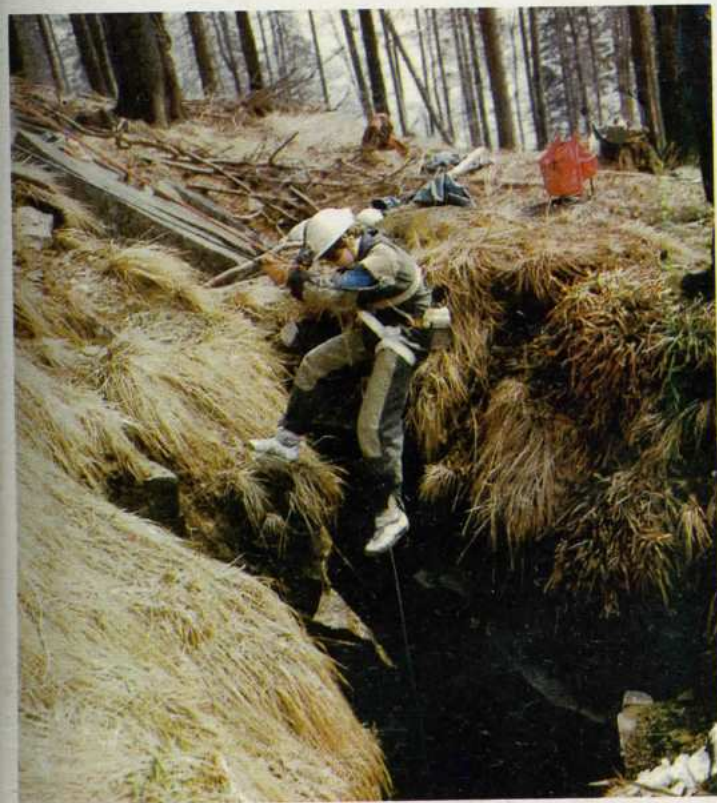
Jedním z posledních oddílů, který měl možnost se svazáky z ORCUS sejít do beskydského podzemí, byl Praporek z Bohumína.

To, že jsou v Beskydách jeskyně, ví jen málo lidí. Nejsou příliš populární, i když je znali již první kolonizátoři Beskyd — Valaši, kteří v nich ukrývali mléčné produkty a někdy, v období válek, i sami sebe. Beskydské jeskyně nevytvořil vápenec, ale pískovec. Po-

S patrony do podzemí

strádají téměř jakoukoliv krápníkovou výzdobu. Jsou to vlastně systémy puklin a dutin vytvořené tektonickými a gravitačními procesy. Velké, na sobě naskládané pískovcové bloky, volné balvany a suť znamenají pro nezkušeného a neznalého návštěvníka veliké nebezpečí. Nejdelší z beskydských jeskyní — Cyrilka — měří 320 metrů a leží přímo na Pustevnách, v centru Moravskoslezských Beskyd. Nejhlubším systémem je Kněhynská jeskyně a tam byl také cíl expedice Paprsku.

Dostat se na Pustevny, kde je výchozí bod pro výstup na Kněhyni, není obtížné. Sedačková lanovka vyváží všechny návštěvníky tohoto známého turistického centra a slunečná sobota jich sem přilákala opravdu mnoho. Je

Jen málokteré pionýrské oddíly se mohou pochlubit takovými patrony jako bohumínské. Jejich staršími kamarády se totiž stali svazáci — jeskyňáři ze ZO SSM Speleologického klubu ORCUS v Bohumíně. Často mezi své

mladší přátele přicházejí, aby jim něco pověděli o svém náročném koníčku a aby je prostřednictvím filmů a diapozitivů přenesli do vzdálených míst u nás i v zahraničí, kam uskutečnili celou řadu expedičních výprav.

tady už také vozidlo bohumínských speleologů se vším nezbytným vybavením. Ještě přidělit každému lampu, přilbu, overal a výstup na Kněhyni může začít. A není jednoduchý. I když v dolinách vládne jaro, tady, ve výškách nad tisíc metrů, leží ještě množství namrzlého neprošlapaného sněhu. A tak není divu, že na prudkém svahu dochází k nejednomu pádu a že se občas ozve z řady vystupujících: „Pojďte mě vytáhnout, zapadl jsem do závěje!“

V sedle Kněhyně se však situace mění jako mávnutím kouzelného proutku. Jižní svah hřebenu je už zcela bez sněhu a na pasekách se probouzejí první květiny. Dole, asi sedm set metrů pod námi, leží v terénní propadlině černý otvor Kněhyněské jeskyně. Krátký odpočinek, převlečení do kombinézy, poučení o tom, jak se v podzemí chovat, i o tom, jak tato jeskyně vznikla, a akce může začít. Speleologové otvírají mříž ve vstupním otvoru a na dno první propásky dopadá lano.

Celá akce však není pouze exkurzí pionýrů. Speleologové zde mají dnes i další, odborné úkoly. Už řadu let v této jeskyni sledují pomocí zapisovacích přístrojů dynamiku mikroklimatu a přesnými teploměry a psychrometry měří okamžitou teplotu a vlhkost v lokalitě. A to je čeká i dnes. A tak postupně Rosťa, Martin, Pavel a další mizí ve vstupním otvoru propasti. Pravda, styl, jakým na laně zdolávají vstupní šachtu, zdaleka neodpovídá požadavkům na zkušeného speleologa, ale výcvik v tělocvičně, který všichni před touto akcí museli podstoupit, je přece jen znát.

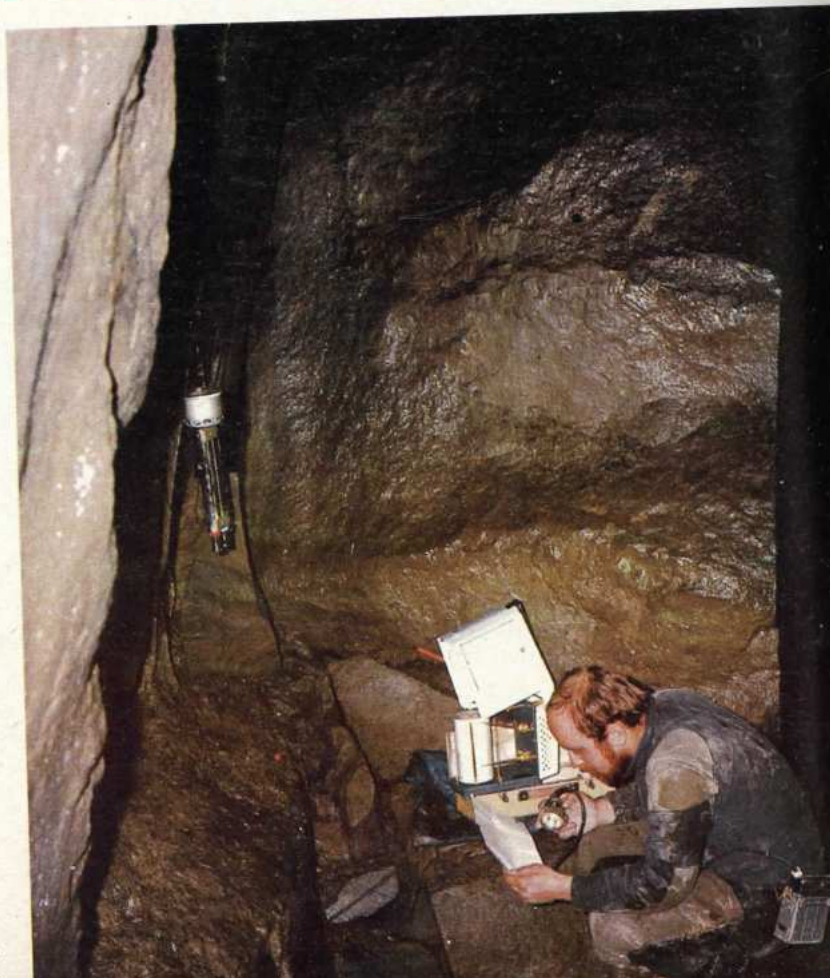
Oči si brzy zvykají na světlo baterky a s přibývajícím hloubkou i zkušenostmi se zde pionýři pohybují stále jistěji. Největším úskalím je čtrnáctimetrová propast ve střední části jeskyně, ale jižtění svými staršími kamarády překonávají i ji. Pro Romana Gengelu, který je už rok také členem stálého speleologického kroužku pionýrů a mládeže, je to už běžnou záležitostí. Vždyť v podzemí není poprvé. Na dně propas-

měňují pásy v termohydrografu. Ukažují pionýrům několik netopýrů velkých, kteří po zimním spánku ještě nestačili opustit jeskyni, a vysvětlují, proč je vlastně propast uzamčená. „Každoročně zde zimuje okolo padesáti netopýrů několika druhů a při našem pětiletém sledování a sčítání jsme zjistili, že tyto chráněné savce tu mnohdy ruší nepovolání návštěvníci. A tak jim mříž zabezpečuje nerušený zimní spánek,“ vypráví jeden z členů ORCUS, M. Reichenbach. Dosažením dna a posledním měřením akce končí.

Na povrch vystupuje exkurze jinou, snazší cestou.

Oči opět přivykají dennímu světlu a všichni ze sebe svlékají zablácené overaly. Nejmladší účastníci si ještě vyměňují právě nabyté dojmy, zatímco jejich patroni stácejí lana a balí ostatní materiál. Ještě po sobě sklídit okolí, uzavřít vstup a téměř neznatelnou pěšinou vystupuje dlouhý řetěz postav schýlených pod tíhou batohů zpět k sedlu Kněhyně.

JOSEF WAGNER
Foto autor

LETECKÝ DEN NA KRUŽBERKU

A JINÉ SPORTY

Tak po pauze opět vyrážíme na skály. Cíl je na kružberku. Děžo, Jarka Vencu, Pitkie, Radim, Veteš,

Pepa a dokonce Tom doprovázejí deštěm dordžují pod skaliska. Samozřejmě pusta. A tak vytahujeme lana a hore.

Děžo si samozřejmě navázal Jarku, Veteš Radima a Pepa novocidna Faldika. A hned na "čtverku". Tomu šlo. A tak na pětku a přestup na zrcadlo. Jako nováček si na mokré stěře počínal opravdu dobře. Nespodl. A pak se Pepa s Faldikem na tandemu vydává na šestku. Na známé křídlo. Zdvěs na ruce, výmyk - a Pepa je na hoře. A nyní Faldik. Zdvěs na ruce - a je dole. Není boha - praví Děžo - i já to musím vylézt. Zdvěs - výmyk - a už jedle. A znovu - azas leť! Ale to již mladí "štenkrují" Vencu, který leze s prasklými golfkami. "Vylez křídlo - a my ti seženeme jehly i stroje!" A Vencu lezl. Bez výmyku se souka - souka a vysouka se! A mladí shánějí krajčího. Pak sice ještě faldik visel na šestce a je Tom držel ošest orcusu - ale mě mimořádného se nedělo.

Až: 12. květra

Prý turnaj v odbijená - a tak stavíme družstvo. Dostavil se ale pouze jediný soupeř - a tak jsme ho porazili - a vyhráli turnaj azv SSM.

PYTĚL K PYTĚLI - PRAVÍ JOHNNY...

EXPEDIČNÍ TÝMY V AKCI

TAK TO TU MUSĚL ZAPOMĚNOU
PŘEMYSL - ORAČ

.. A PRO VÍTEŽE...

VELKÉ OBJEVY S BRONTOSAUREM

15-16.5

A je tu 3. ročník „Brontosaura“
SOBOTA: Dnes vyjede oba štábní vozy.
Dežo s gazem míří na Ondrašovky
a Raich s naplněnou Š1203 na Fu-
stevny. Okolo Cyrilky brzy
vyrůstá tábor a Venca se svou
četou míří vyrazit na kněžím
na kontrolu jeskyně i sbírat
co nám na cestách nachali
v zimě turistá. A Raich s rubaňovou
četou míří v Cyrilce. Proč? Kopat.

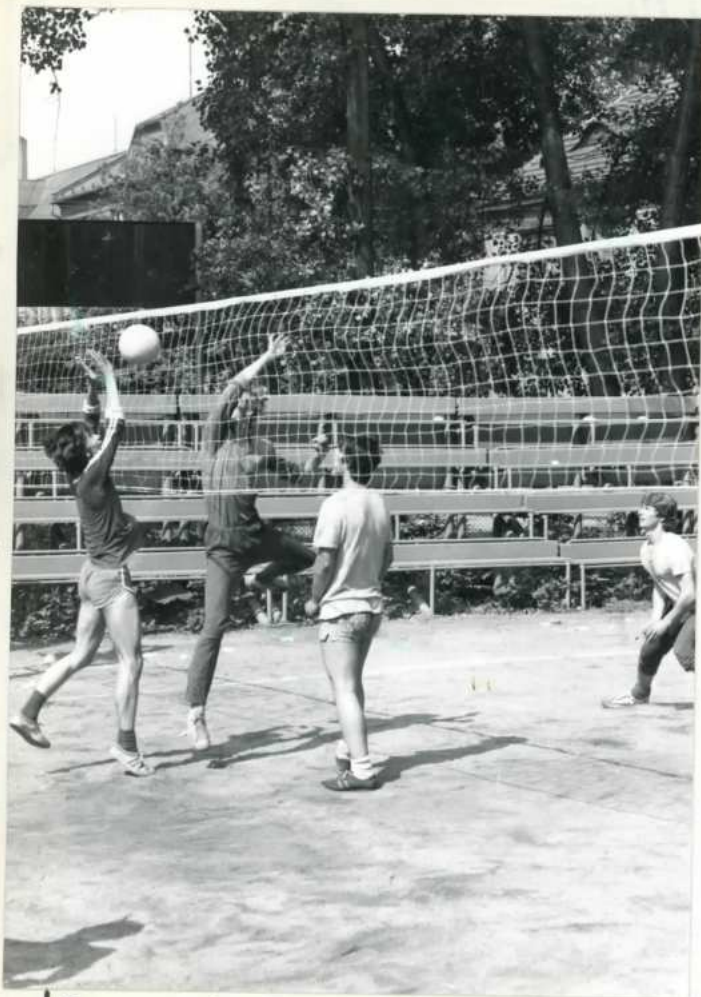
Touž také z Rožnovu vyrazila 1. koňská aby i na cestách na
Radhošť vysbírali „jarní úrodu“ plechovek a kalimky. A Raich
kopat. Až zvuky byly slyšet i na porokku. Odpoledne s Vitou
jde na obhlídku pracoviště Pepa. Zlabyrintu se ozývá hu-
kot práce. Jeden objev už je tady. Snad 5 metrů dlouhá no-
vd puklina. Ale mezi velkými bloky se rysuje další. Napor-
ran nevydrželo ani kladivo. A tak pauza - do zítřka.

Navočet dorážejí s plnými pytlí odpadků všichni. A je veselo. Jako
vždy s koňskou. Samozřejmě utáborátek. Je trpasličí na-
hánějí ženy. Marně. Tak přistě.

NEDELE - Den Expedice za vejcem Brontosaura. A pionýrská družstva
se sjíždějí. Slunce pdlí a vše je připraveno. Zatímco deset
družstev od jisker až po vyspělé pionýry sbírá po pustevenské pláni
láhve, konzervy, kalimky ale i pneumatiky, hasiči přístroj, rohože
a dokonce i pluh. Hromada odpadků roste. A turistá se
okolo porolují a přibíle hledí. Ano - páni a dámy - to je vaše práce.
Škoda že je i sauty nemůžeme přibalit do pytlí s odpadky.

A tak vyhodnotíme
nejlepší družstva, udělíme
ceny. Zatím Raich, Pitkik
doplňám Gazym kopou
v labyrintu. Je již od-
poledne - když konečně
ražchova hlava vylézá
z díry „Máme objev“
Sto metrů chodeb“
No to stojí za oslavu.
Ahoj Pepa

A rajdriva jsme vyrazili
na turnaj ve volejbalu...

... a vyhráli jež...

A pak
se sověty
do Cyrilky....
Zatím ještě
smích....
Ale prašel...

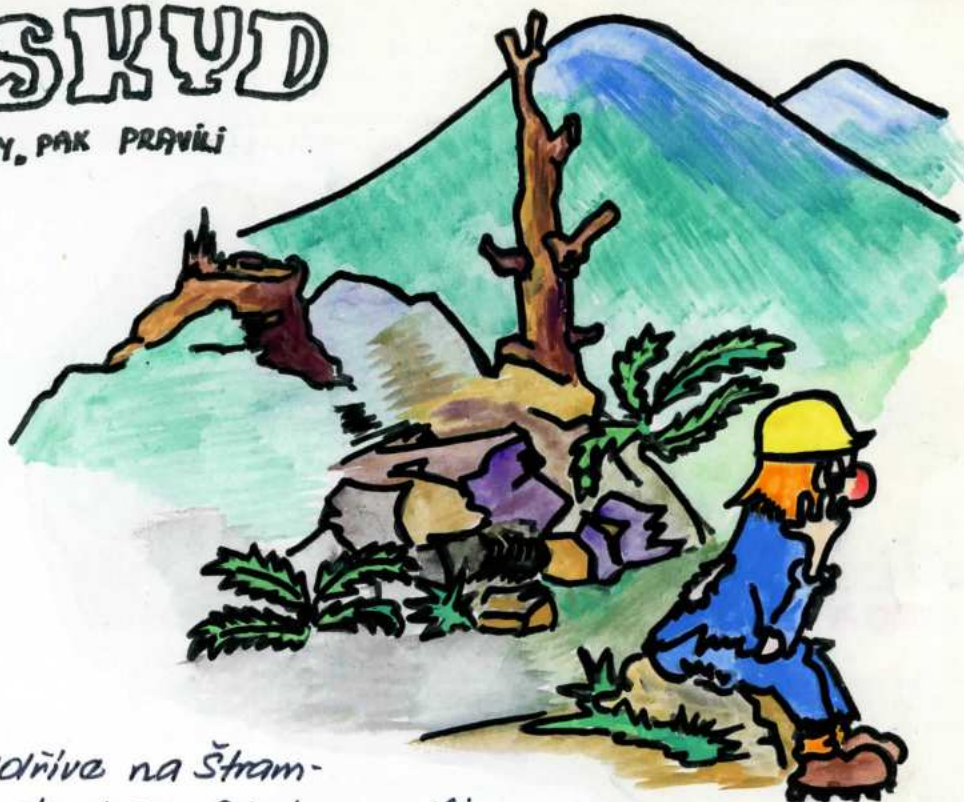

SE DO SOVĚTY DO BESKYD

102.13.6

"UŽ NIKDY VÍCE DO CYRILKY, PAK PRAVILI

Tak nám přijela delegace z Krymu. Teda přátelé našich přátel ze Simferopolu a Jalty přijeli na návštěvu ČSSR. A když si prohlédli ČSSR zatoužili po pseudokrasu.

A tak vyrazili. Nejdříve na Štrambersk. Za ostravskou skupinou. A tak vyrazili Ljuba, Vanca, Časlo, Vetaš, Bengela, Láďa a Macek a by si zde převzali sověty - prý též speleology. A hned vyrazili na prohlídku jeskyně - mající vstup přímo v hospodě. A to se líbilo všem nejvíce. Zvláště Viktorovi, Šurovi, Volodovi a Dr. Šubimovi. Dokonce více jak české pivo. A když ji úspěšně zdolali - muselo se vše oslatit - obzvláště když museli naše "kolegy" tahat lanem ven.

NEDELE - idno - jedeme do Beskyd. Vetaš, Zdeněk, Matoušek a Bengela jeli mapovat díru na Bírově - až se jim zmištila šňoz a ostatní vedem Ljubou vedli naše krymské kolegy do Cyrilky - na jejich výslovné přání. Už vstup se jim nelíbil. A nadšem odpadlo už ve vstupním domě. Ale ještě chtěli do Nových čerstí. Chtěli! Dr. Šubira a Voloda díky svému břichu a hrudníku však neprolezli. A Vít a Šura ti to vzdali v labyrintu. A tak s Ljubou pokračoval jen Časlo. Ale i přes aktivní rady Ljuby do Severní větve neprošel. No ostuda speleologa! A krymčaná jen smutně a zmičaná seděli u termografu. A první jejich slova byly "Už nikdy více do pseudokrasu". A počkejte na Krymu.

Ale všichni byli spokojeni. A čas sovětů u nás se naplnil. A tak ahoj na Krymu.

COTO Ž NÁS UDĚLALI?

Klekni a zabuš rukama do země

Otevře ti Hádes, vládce podsvětí. Jeho říše je hrozná: skrývá se v hlubinách země a nikdy do ní nepronikne paprsek slunečního světla. Hádovi, jednomu z nejvyšších řeckých bohů, říkali Římané Orcus.

Orcus je název speleologického kroužku, který pracuje při MěDPM v Bohumíně pod vedením Mirka Reichenbacha, Pavla Sýkora, Radima Vladyky a Josefa Wágnera. **FAKT!**

Mladých jeskyňářů je většinou dvanáct, scházejí se každou středu v klubovně a teoreticky se připravují na práci v terénu, kam vyrážíjí jedenkrát za měsíc.

MUSÍ ZNÁT

teorii krásu. Zásady bezpečného po bytu pod zemí. Základy entomologie, geologie, topografie... to podle svého odborného zaměření. Musí mít správné vybavení. Kromě přilby je tvoří hornická lampa, rukavice, overal, lana a karabiny, skoby, petzly a gibly. Navíc dobrý speleolog musí být dobrým alpinistou a speleoalpinistou. Jenže co by byl platný v podzemní spleti chodeb, propastí a jeskyní vědec a sportovec, který by zároveň nebyl i správný kluk nebo správná holka?

TAKOVÍ MUSÍ UMĚT ZVLÁDNOUT

napjatou situaci. Využit všech svých znalostí a vědomostí právě v krizích, o které není v podzemí nouze, umět překonávat strach, mít pevnou vůli a ochotu zdravě riskovat. Ale stane-li se, že někdo selže z nedostatku zkušeností a momentálně nesplní úkol, kamarádi ho „omluví“. Sami na tom nebyli v začátcích lépe. Podzemí, to není jen vlhko, ticho, zima a tma. Život zde sice končí, ale také tu začíná. V hlubinách země se dá nejen leccos objevit, ale objevené i ochránit. Každý ze speleologů má svůj úkol, na jehož splnění závisí

Sedmička pionýrů

TO JE ZAS KACHNA

Pavel Sýkora, jeden z vedoucích kroužku mladých speleologů, předvádí názorně vázání uzlů

Prusíkovy uzly: dvojitý

jednoduchý

asymetrický

trický

CHUDÁK RAICH.

Netopýři jsou savci, kteří svým citlivým organismem velmi rychle reagují na zhoršující se ovzduší a stou pájící množství škodlivých plynů, zvláště kyslíčniku siřičitého. Jejich výskyt je vlastně ukazatelem, v jakém prostředí žijeme. Navíc jeden z nejrozšířenějších druhů u nás, netopýr velký (*Myotis myotis*), spotřebuje za letní období dva kilogramy různého nočního hmyzu. A protože se jedná o hmyz škodlivý, je význam netopýrů obrovský. Speleologové z Bohumína sledují a chrání zimoviště netopýrů již pět let. Za tu dobu se zvýšily netopýří počty až o 100 %. Tato akce však není jediná.

O BRONTOSAURÍ VEJCE

je název další z nich. To vejce vlastně jednou ročně pionýři ve vymezeném prostoru Beskyd hledají. Kde? Ve spoustách odpadků, které v chráněné krajinné oblasti zanechali neukáznění turisté. Při pátrání po vejci se sebere neuvěřitelný počet plechovek, papírů, lahvi a také pokliček, i sáně se našly, jen vejce ne a ne. Brontosaura Bohuminští tedy nezachránili, ale pokoušejí se zachránit alespoň prostředí, kde žil.

36 JESKYNÍ

v celkové délce 2000 m je v Beskydech známých. Loni na soustředění speleologů se děti prokopaly do dvou dosud neznámých jeskyní – Kyklopu a Žánovy díry. Že v tom a tom místě je podzemní prostor, se prý pozná podle zimních pozorování. Z dutin pod zemí pro-

cházi neprůhlednými spárami na povrch teplý vzduch a ve sněhu vytváří tzv. mastné skvrny. Také mrazové sruby a terénní propadnutí zkušenému speleologovi mnoho napoví. Nejrozsáhlejší jeskyně je Cyrilka, pak Kněhyňská a Ondrášovy díry. Ke každé se váže půvabná pověst. I ty mladí speleologové znají. Ale pro nás už by to bylo jiné vyprávění...

H. BENEŠOVÁ

os jako loni přišly do
ských skupin Sm kraje le-
s hlavičkou „Společnost
ochranu Brontosaura na
ě“ a hned v úvodu stálo:
obách před milióny let,
láda brontosaurů běhala
prahorách zvaných Bes-
zanechali zde tito obři
udoucí generace svá vej-
hyní, kdy nastává čas líh-
vyzýváme všechny vědce

MS - listopad
82

a přírodopytce, aby pomohli
připravit brontosaurům takové
prostředí, v jakém žili před
milióny let... A tak se jed-
nu neděli na pustevenskou
pláň v Beskydech sjely desít-
ky mladých přírodovědců,
ochranářů a pionýrů, aby se
zapojily do třetího ročníku akce
'Expedice za vejcem Bronto-
saura', připravené svazáky ZO
SSM speleologického klubu
ORCUS z Bohumína a CZV
SSM Tesla Ražnov. Hned po
slavnostním nástupu, vyzbrojeni
silonovými pytli, vyrazily expe-
diční týmy do všech koutů
pustevnského hřebenu, aby
hledaly nejen brontosaurí vej-
ce, která představují balónky
se znakem tohoto prehistorické-
ho zvířete, ale hlavně to, co
zde „takéturisté“ po sobě za-
nechali. A je toho mnoho. Je
až s podivem, co všechno do-
káže člověk lesu nadělit. Obři
pneumatiku, sadu hasících při-
strojů, několik párů zachova-
ných bot a celou radlici. Na

hyní, Lysou horu, Radhošť a
Certův mlýn, přibýly další plné
pytle. Vždyť nejlepší tým jich
nasbíral celkem 24! Odpoledne
přišla dlouho očekávaná chvi-

lady příslušníků „Společnosti
pro záchranu Brontosaura na
Moravě“. Není důležité, kdo
zvítězil. Důležité je množství
vykonané práce – více jak
100 ha vyčištěného lesa a luk
a 30 kilometrů uklizených tu-
ristických cest. Organizátoři
– svazáci obou organizací –
tak znovu dokázali, jak využi-
tím netradičních forem práce
lze podchytit zájem nejmladší
generace. A návštěvníci Bes-
kyd? Ti mohou znovu házet
odpadky do čistého. Však je
zase příští rok – třeba i jejich
děti – vysbírají,“ napsal nám
Josef Wagner z Bohumína,
„šéf“ ZO SSM speleolog klu-
bu ORCUS. Děkujeme jeho
kolektivu za lístek z expedice
KAVKAZ 82 a dobrý čin v Bes-
kydech dokumentujeme Josefo-
vým snímkem. Druhý pochvalný
snímek je rovněž z hor, tento-
krát ze Šumavy, kde vyrostla
ve Volarech pohledná budova
hotelu Bobík: beton a dřevo,
sedlová střecha a střízlivý ze-

PO
SOVĚTSKÉM
SVAZU

KAMENNÉ KVĚTY KRYMU

Říká se, že nejhezčím květem je růže. Kdybych si však já přála květy, představovala bych si je jako ty z tisíců krystalů bílého kalcitu, ukryté hluboko v nitru pohoří Čatyr-Dagu na Krymském poloostrově. Po tisíciletí byly chráněny vápencovým masivem bájně hory, než je před deseti lety objevili speleologové, kteří po mnohaletém úsilí a výzkumech pronikli do hlubin jeskyně Emine-Bojir-Chasar.

Emine-Bojir-Chasar je známa lidem odedávna. To také dokazuje

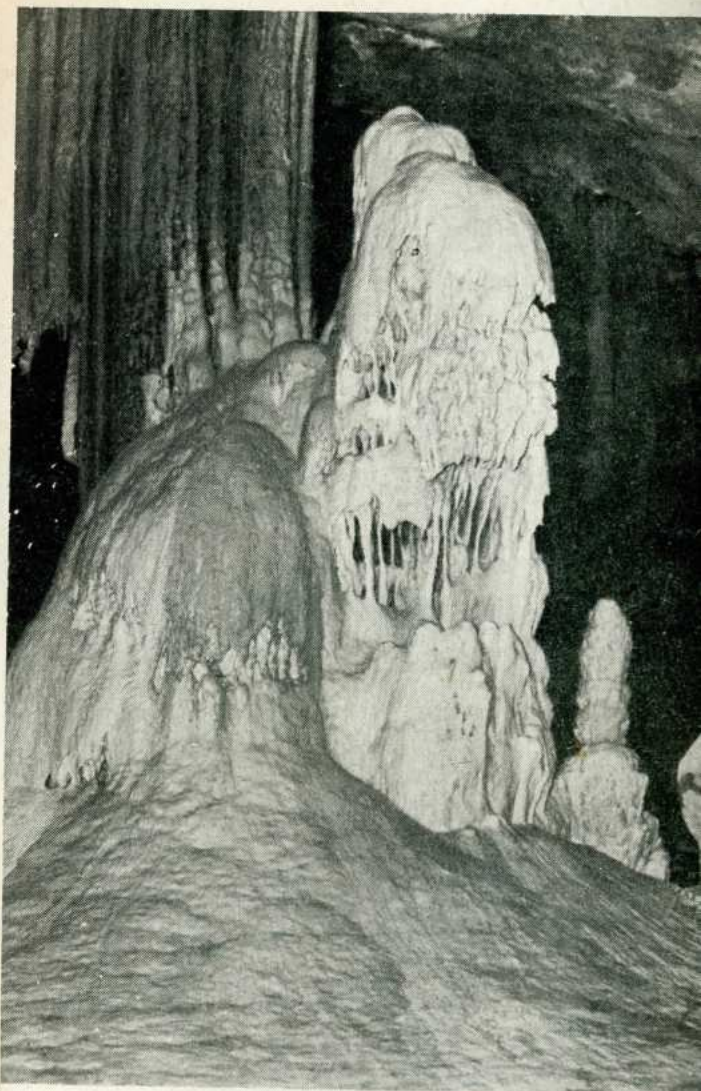
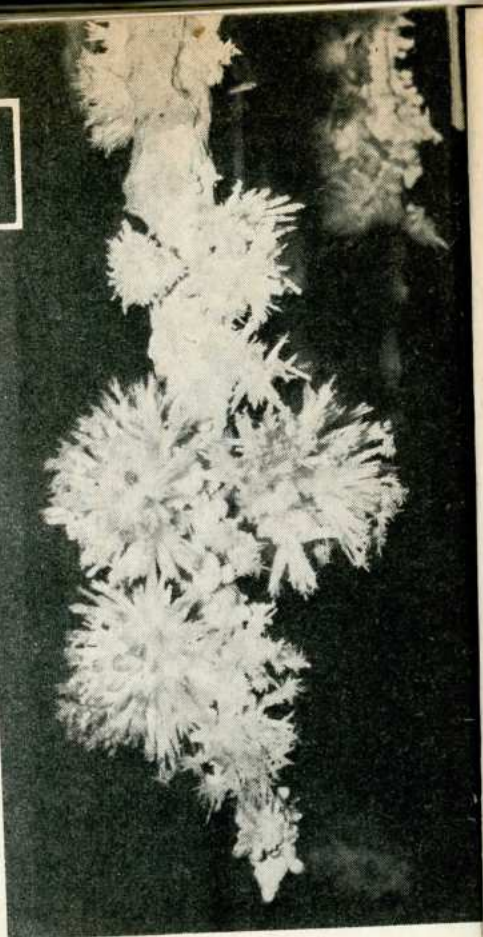
její prastarý tatarský název. Leží na okraji náhorní plošiny Čatyr-Dagu, který spolu s Krymským pohořím lemuje černomořské pobřeží a chrání je před všemi povětrnostními vlivy z pevniny. Bájná hora pamatuje ne jednoho nájezdníka i obyvatele Krymu, kteří ji uctivali pro její monumentálnost a chodili se pod ni modlit ke svým bohům. Staří Řekové zde dokonce vystavěli chrám a jednou v roce sem přicházeli uctít svá božstva.

Plošina Čatyr-Dagu nebyla však

Kamenné květy na vápencových stéblech

Výzdoba sálu sintrových jezer

vždy tak klidným a pustým jako je dnes. Jak dokazují archeologické nálezy, na Borsučí plošince stála stanice neolitického člověka a v jeskyni Bim-Baš (tisíciletá)

dokonce objeveno velké množství lidských kostér pocházejících ze středověku. Archeologové se domnívají, že do této jeskyně nahnali nájezdníci stovky domorodých Tatařů a před vchodem zapálili oheň. Tuto domněnku potvrzuje nejen starý tatarský název, ale i lidové pověsti o Čatyr-Dagu.

Posvátná hora je dnes střediskem turistů. Její severozápadní strana je vyhrazena k rekreaci a odpočinku simferopolských občanů. Hora a její vápencový masív však ukrývá ještě něco. Nekonečnou podzemní říši jeskyní a propastí, nekonečný svět ticha a dopadajících kapek vody, tvořících nádherné dílo tisíciletí.

Na podzim roku 1981 jsem jako

Základní tábor v podzemí Emine-Bojir-Chasar

Krystaly kalcitu porostlý stalagnát v sále Svobody

Sestup do spodních partií jeskyně Emine-Bojir-Chasar

nka sovětsko-československé vý-
mné speleologické expedice,
rou tvořili bohuminští speleolo-
vé klubu ORCUS a členové Krym-
speleologické sekce, měla mož-
t seznámit se s podzemním svě-
jeskyně Emine-Bojir-Chasar.

tará část systému, začínající
cetimetrovou propastí, byla po
ho let stále zkoumána. Před de-
lety se krymským speleologům
lařilo prosekát jeden z nepatr-
h otvorů a vniknout do nových
í, jejichž krása neměla obdoby.
d po jejich objevu byl průlez
vu uzavřen a jeskyně čekala na

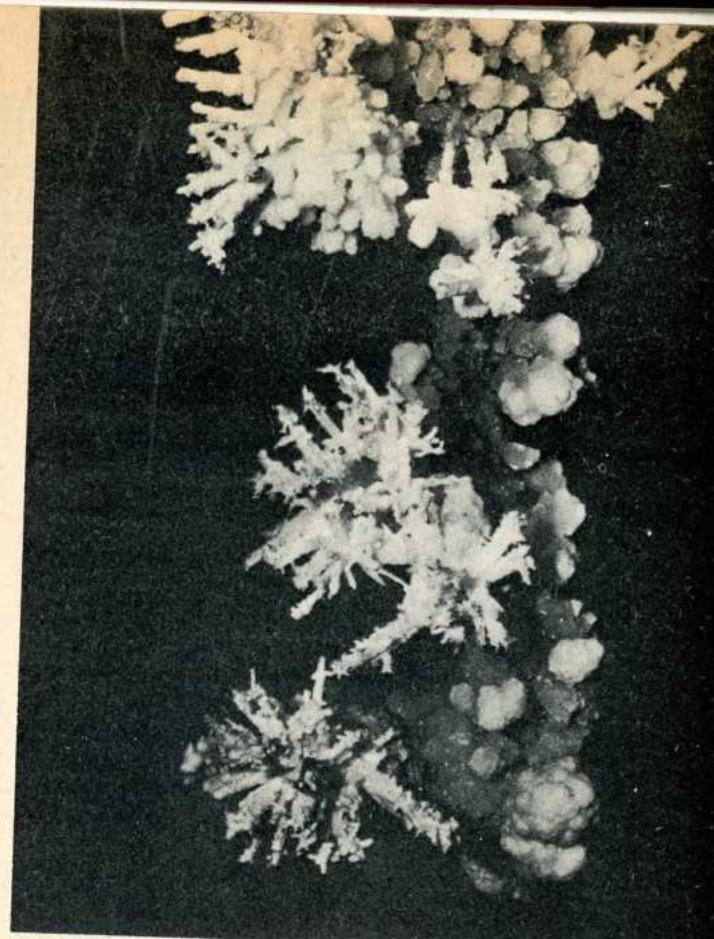
další chodbě sintrových jezer

své návštěvníky až do října loňského
roku, kdy opět zazněla kladiva a se-
káče. Po mnoha hodinách úmorné
práce se cesta do neznámého světa
konečně otevřela.

Avšak proniknout do nitra systé-
mu nebylo jednoduché. Zatímco my,
ženy, jsme ještě odpočívaly na povr-
chu, muži dalšími propastmi a úžina-
mi transportovali více než 30 vaků
naplněných vším, co je nutné pro tý-
denní život v podzemním táboře.
Stany, spací pytle, nádoby a konzer-
vy, ale také lana, žebříky, karabiny
a spoustu dalšího speleologického
vybavení. Největší překážkou na
cestě však byla Molnija, úsek, před
kterým nás varovali sovětské přátelé
již na povrchu. Molnija je dlouhá
pouze 7 metrů, ale třikrát zalomená
o 180 stupňů, a tak úzká, že když
jsme chtěli přes ni protáhnout kot-
lík, musel být trochu deformován.
A tak nebylo divu, že dva členové
naší výpravy s větším hrudníkem
s Molnijí bojovali dva dny. Nakonec
přece jen zvítězili.

Krása jeskyně předčila svou po-
věst. Zatímco muži prováděli po-
drobnou dokumentaci, mapování
a jiné výzkumné práce, pokud jsme
s kolegyní Ljubou zrovna nevařily,
nebo nepomáhaly při mapování jes-
kyně, prohlížely jsme si to, co zde
příroda za desetitisíceletí dokázala
vytvořit. Téměř na každém kousku
více než dvoukilometrového systé-
mu jako bílé kytice vyrostly bohaté
trsy dlouhých kalcitových krystalů.
Jednou připomínaly chryzantémy,
jindy kopretiny. Každý krápník byl
pokryt zvonivými, křehkými kamen-
nými paprsky neobvyklé délky.
Snad nejkrásnějším místem s poe-
tickým názvem byl sál Nokturno —

Hrozny kalcitových krystalů

vysoký asi 40 metrů a dlouhý více
než 80 metrů. Dokonce i půda zde
byla pokryta hustými krystaly. Připa-
daly jsme si jako v pohádkové říši, či
zkamenělé zahradě, kde květy vy-
růstají přímo z vodních jezírek mezi
plovoucími bílými lekníny. Jindy
jako v hustém lese, kde je vše po-
kryto dlouhými jehlicemi jinovatky.

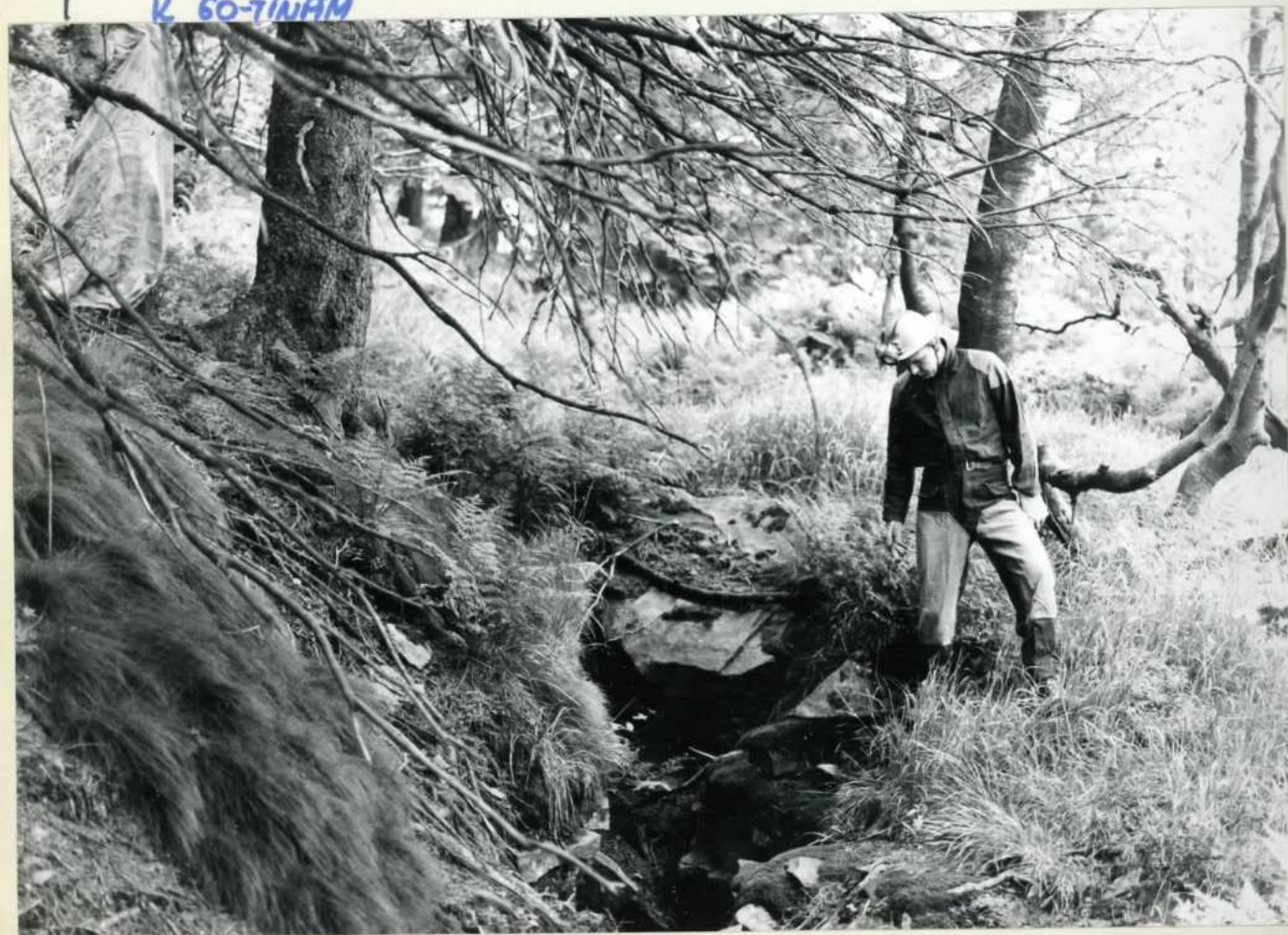
Vše má však svůj konec. Týden
v podzemí uplynul jako voda a už
jsme balili stany, provlhlé spací pytl-

le, likvidovali podzemní ku-
Neradi jsme opouštěli tento k-
ný svět. Speleologové znovu u-
li betonem nepatrný průlez
podzemní krásu chránili nejen
neodpovědným lidem, ale h-
aby se nenarušilo podzemní
klima nutné pro zachování stav-
kyně. Nikdo neví na jak dlouh-
lanovém žebříku jsme vys-
opět na povrch. Nad Čtyr-D
svítilo teplé podzimní slunce.

IRENA WAGNE
FOTO JOSEF WA

... JEŠTĚ PŘED AKCÍ ALE TEDEME S GRATULACÍ DOČ. PANOVNÍM
K 60-TINÁM

... A PAK DO KYKLOPA...

TAJEMSTVÍ

Radhoště

Znali už starí Valaši nitro Radhoště? Lze projít horou jako tunelem?

Nové objevy potvrzují lidové pověsti o „beskydských ďurách“. Památná hora však stále střeží svá tajemství.

Radhošť, Pustevny, Kněhyně — to jsou jména dobře známá všem návštěvníkům Beskyd. Málokdo z turistů však ví, že místa, kudy prochází, považovali starí valašští usadlíci za posvátná a že pod chodničky, klikaticími se horskými svahy, se v hlubinách hory nacházejí tajemné dutiny opředěné desítkami bájí a pověstí. Po jejich tajemství a bájných pokladech v nitru Radhoště pátraly už stovky odvážlivců, ale žádnému z nich dosud hora neotevřela brány svých tajů.

Pověsti o radhošťském mýtu a podzemních prostorách jsou prastaré a pocházejí od prvních slovanských obyvatel Beskyd. Jedna ze zkazek vypráví, že na Starém Radhošti (což je převlaka z Radhoště na Černou horu) byla v hlubinách pod modlou Radgostova jeskyně, ve které se shromažďovali božci. V den letního slunovratu do této pohanské sakristie vešel z podzemí božec do duté modly a jménem božím odpovídal i obyčejným smrtelníkům na jejich otázky. Podobné podzemní prostory se táhly i pod mytickým hradem, který podle lidového podání stával na Radhošti.

Radhošť se také stal posvátným pro nové obyvatele Beskyd — Valachy, jejichž kolonizace se datuje do počátku 15. století. Mezi starými Valachy kolovaly o radhošťském podzemí a jeho pokladech zkazky v nejrůznějších obměnách. Nitro hory se v nich popisuje jako obrovská, hluboká jeskyně, jejíž středem teče průzračný potok. Přes něj vede kamenná lávka, na ní leží obrovský pes nebo drak a hlídá poklady. Známa je také pověst o sirotkovi, který se dostal do nitra hory a odtud si odnesl zlatý střešníl.

Starými bájemi a zkazkami se zabýval ve svých knihách o životě valašských obyvatel beskydský spisovatel Bohumír Četyna. Inspirován vyprávěním starousedlíků popisuje ve své knize Stříbrný obušek cestu „vyslanců“ Valachů k tajemnému rytíři Osmičkovi, sfdličimu v útrokách Radhoště, takto: „Sestupovali po nepravidelných schodech vytvořených vrstvami pískovce. Místa byly výčnělky upraveny a

uviděli mezi nimi i zatlučená dřeva. Směr museli vždy po několika krocích měnit, dokonce bylo třeba se hodně sehnout, aby se protáhli a prošli nízkou chodbou...“ Tento popis vskutku odpovídá vnitřnímu stavu v beskydských podzemních lokalitách, které existují dodnes. Ještě na počátku našeho století žili prý lidé, kteří nejednou prošli nitrem Radhoště na druhou stranu chodbami tak širokými, že by jimi projel naložený formanský vůz těžký dvěma koňmi.

Součástí Radhoště jsou i Pustevny, nejznámější výletní místo v Beskydách a středisko zimních sportů i letní rekreace. Zde se také nacházejí a dnes stále nacházejí některé z vchodů do podzemí, souvisící podle pověsti s nitrem hory. Podobně jako k Radhošti i k těmto místům se vážou mnohé pověsti. Původně na Pustevnách stávala jen zvonička, příbytek poustevníkův a kaplička.

Jak vlastně vznikly beskydské pseudo-krasové lokality? Při vytváření Beskyd byla celá souvrství tektonickými pohyby různě deformována a lámána soustavami různě se křížících puklin a trhlin. Tyto narušené lavicové vrstvy pískovců byly pak vystaveny intenzivnímu mrazovému zvětrávání a gravitačnímu posunu hornin v pleistocénu. Rozrušené bloky pískovců vlivem svahových procesů na ukloněných godulských vrstvách i vlivem ledových čoček, které působením mrazu vznikaly v puklinách při střídání ledových a meziledových dob, sjížděly do údolí. Sesuvem odtržených vrstev po poddajných blocích jílovců a ledu vznikaly systémy puklinových chodeb i větší dutiny. Pukliny se často překrývaly větou vrstvou pískovce a nakupenými bloky; povrch se zarovnával pokrývnými hlínami. Mnohé z dutin proto dnes nemají vyústění na povrch.

I v současné době dochází v těchto jeskyních k vnitřním změnám. Stékající voda uvolňuje hlínu i jílovcové vrstvy a způsobuje tak sjíždění a spad velkých kamených bloků. To je také neustálým a největším nebezpečím při výzkumech podzemních prostor. K jak velkým změnám tam dochází za relativně krátkou dobu, se mají možnost neustále přesvědčovat členové Speleologického klubu ORCUS z Bohumína, kteří již několik let provádějí po-

Ríčené lavicové
stropy jeskyní
ve flyšových vrstvách

Puklinové chodby
v jeskyni Cyrilka na Pustevnách/
Snímky J. Wagner

drobný výzkum beskydských pseudokrasových jeskyní. Byla-li v roce 1964 naměřena v nejhlubší Kněhyňské jeskyni hloubka 72 metrů, při posledních mapovacích pracích v roce 1973 zde bohuminští jeskyňáři naměřili hloubku „pouze“ 58 metrů. Vchod do této propastovité puklinové jeskyně se nachází na jižním svahu hory Kněhyně a komplex vertikálně uložených dutin a puklin měří asi 250 m.

Zajímavé poznatky přinesly výzkumy mladých speleologů v jeskyni Cyrilce. Po několikaletém zápase o rozšíření jedné z neprůlezných puklin v této lokalitě se konečně na podzim roku 1980 podařilo tomu nejštitnějšímu jeskyňáři prodrat se do nových, dosud neznámých prostor. Jejich délka dosahuje zatím „jen“ 150 metrů. Tento objev je pro oblast Beskyd opravdu významný. Dokazuje, že existují další neznámé prostory v nitru Radhoště a že pověsti o rozsáhlém labyrintu chodeb mezi Valachy nevznikly náhodně.

Jeskyně v Radhošti i na Pustevnách měly i praktický význam. Bylo zjištěno, že staré koliby, v nichž pastevci pobývali od května do konce září, se nalézaly buď přímo nad vchodem do podzemí, nebo v jeho těsné blízkosti. Jeskyně totiž sloužily jako chladné sklepy pro uskladnění ovčích produktů. V čase rebelií v nich pastevci často

nacházeli úkryt před nepřítelem. Mnozí ze starousedlíků žijících ještě v tomto století pamatovali cestu nitrem hory, která vedla z východních svahů Radhoště. Zajímavým místem jsou i Záryje, dlouhá terénní propadlina na jihovýchodním svahu hřebenu mezi Pustevnami a Radhoštěm. Někteří z prvních badatelů se domnívali, že právě zde se nacházejí propadlé stropy chodeb jeskyně, která údajně spojovala Cyrilku s Volárkou.

V roce 1977 se tu také podařilo bohumínským speleologům objevit tři dosud zcela neznámé puklinové jeskyně o celkové délce asi 100 metrů. Ale ani tento objev záhadu neznámé jeskyně neobjasňuje. Velmi intenzívně se radhoštským podzemím v 18. století zabýval také profesor František Monse z Olomouce, který dokonce vytvořil jakousi mapu, na které vypadá nitro hory jako ementálský sýr. Nevěrohodnost plánu dosvědčují však i pochybnosti o vlastním profesorově sestupu do podzemí. Pro speleology dnes je však plánek zajímavý, neboť zakresluje místa některých vchodů a dnes neexistujících kolib.

Záhada radhoštských „dur“ zůstává zatím nevyřešena. Kolik je pravdy na lidových vyprávěních a pověstech, ukáže další práce speleologů.

PŘED EXPEDICÍ DO BESKYD

NEB TAK SE KOSTELY ZACHVĚLY...

17.-18.7

Ljuba, Pepa, Radim, Biskup

se svou novou „školkou“.

Faldík a Gaz řízený Větešim-
kem - to bylo obsahem
této akce. Cíl - kněhyně.

Ranm' slunce dávalo

veliké naděje - že se s náma

Kněhyně mile rozloučí' ... ale...

Dorážíme na Pustevny, nakládáme krosny a vzhůru na Kněhy-

ni. Totéž přední měly zřejmě i stovky turistů s kbelíky ženoucí

se před námi jako kobylinky. Asi na borůvky a nikoliv na pivo

jak se mylně domníval Větešimk. Ale i my nasazujeme slušné

tempo. Dokonce i Faldík dělal divy. Stále musel být na čele.

(to neměl - neb večer „umřel“). Konečně vřel a my se můžeme

pustit do práce. Věteš si bere Ljubu na kontrolu Kněhynské a

naš zbytek se vrhá na kopce v žánově díře. Padající kame-

ny kamsi do hlubire nasvědčují o existenci nezděných prostor.

Je již čas oběda a my stále krčkujeme. Pepa s Větešimkem

pokoušejí osud v kyklepu. Strop jen třesť. Ale puklina vyčistě-

ad od sutí končí ve velikém zdvalu.

A mezitím se na nás rozčilil i Bůh a spustil hromobití a liják.

Nevadí - balíme se a jdeme k Radimovi na chatu - k veliké

radosti zde přítomných jako rodičů. A kdyby Radim, Věteš a Pepa

nou v lese neučernili řadu pádů z hospody - ne by se nadělo-

aš na to, že se s Biskupem stal zdzrak. Nešel do hospody! Marko!

Laska je mocná čarodějka. Nebo, že by strach?

NEDELE A jdeme za lodym. Proč? Navštívit několik kostelů, kde byly

zjištěny letní kolonie netopýrů. A tak v kostele v lidectvu a Huslen-

kách netopýři byli. Ale určitě už tam nepočkne Bůh - neb proti

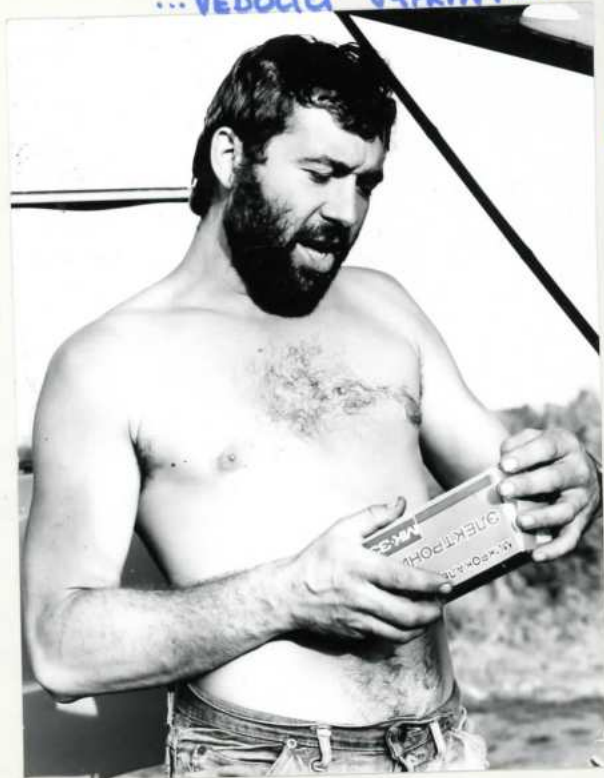
tak velké konkurenci - jako návštěvě dvou předních politických

pracovníků - Faldíka a Pepy neměl konkurenci. Tuším, že

kostely budou muset být znovu vysvěceny. Ahoj Pepa

...VEDOUcí VÝPRAVY...

A JEHO ZÁSTUPCE

... EXPEDIČNÍ VOZY...

Expedice KAVKAZ 1982

24.7-27.8

VÝZKUMNÁ SOVĚTSKO-
ČESKOSLOVENSKÁ EXPEDICE
NA BZYBSKÝ HŘEBEN

OBSÁZENÍ VÝPRAVY:

ZA ORCUS:

- vedoucí výpravy : WAGNER JOSEF
- zástupce ved. výpravy: ŠUTTA VÁCLAV
- REICHENBACH MIROSLAV
- ŠTRAKOŠ MIROSLAV
- VLADYKA RADIM
- TĚMA PETR
- ANDRLE VLASTÍMIL

ZA KRYMSKOU SEKCI:

KOZLOV ALEXANDR + 17 SPELEOLOGŮ KRYMU

ZA PERMSKOU SEKCI:

JEVDOKIMOV BERJOŽA + 18 SPELEOLOGŮ PERMU

Expedice KAVKAZ 1982

24.7-27.8

VÝZKUMNÁ SOVĚTSKO-
ČESKOSLOVENSKÁ EXPEDICE
NA BZYBSKÝ HŘEBEN

OBSÁZENÍ VÝPRAVY:

ZA ORCUS:

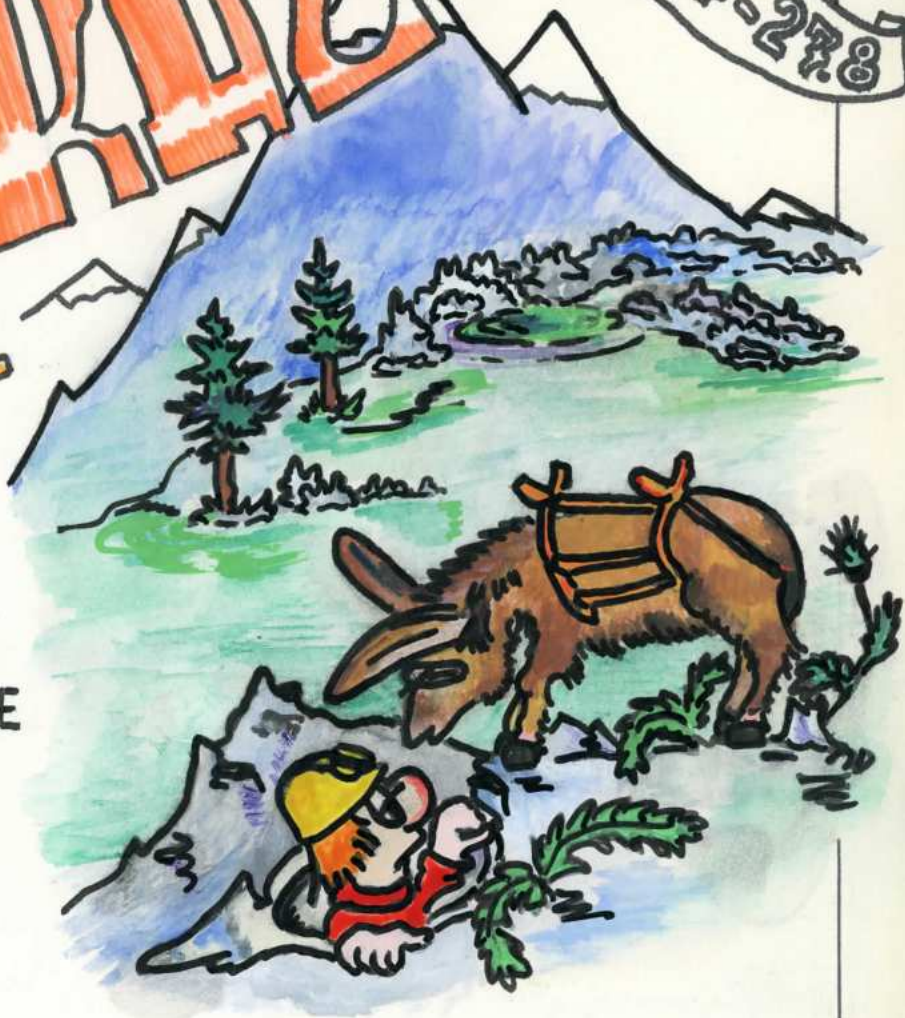
vedoucí výpravy : WAGNER JOSEF
zástupce ved. výpravy: ŠUTTA VÁCLAV
REICHENBACH MIROSLAV
ŠTRAKOŠ MIROSLAV
VLADYKA RADIM
TĚMA PETR
ANDRLE VLASTÍMIL

ZA KRYMSKOU SEKCI:

KOZLOV ALEXANDR + 17 SPELEOLOGŮ KRYMU

ZA PERMSKOU SEKCI:

JEVDOKIMOV BERJOŽA + 26 SPELEOLOGŮ PERMU

A CELY EXPEDICE

SIMFEROPOLSKÉ NOCI ...

TO MÁM NA SNÍDANI?

24.7. Je pátek, poledne dvě expediční auta Š1203 a Gaz jsou vrchovatě naloženy a my můžeme vyrazit. Vydrží auta i lidé? Na budeme znát odpověď za měsíc. A už ve skřepce je to tu. První porucha Škody - vytažený kabel. A v Karvine ještě huř. U Gazu se zdá jízdy otaví kapota a Venci měl co dělat. Ale jedeme dál až ke hranici a před ní spíme.

25.7. Hranici jako tradičně projedíme bez problémů a vjezdíme na silnici SSSR. A začíná poruchová kalvarie. Před Lvovem těsně pod víkem motoru Gaza a hned pak startér. A pak začala zlobit Škoda. Plyk, silenblok výfuku, a stále larko plyku. A aby naši šoféři nespali, vede cesta přes Žitomir tankodromovým polem. A nejen přes Žitomir. Jiná města tedy jezick cesty se kvalitou od kráterových polí mnoho neliší.

26.7. Jedeme nonstop a trháme rekordy. "Gajové" jsou nevšimaví a to nám vyhovuje. A šoféři jsou ve formě. Předjíždíme co se dá. Zleva a dokonce zprava. To Venci nevydržel jízdu vkoloně a začal to hnát zprava po krajnici. Až to jeder šofér nevydržel a šel si stěžovat a brečet "gajim", že ho Šutta předjel zprava. A tak "gaj" udělal Vencovi "tytyty" a jelo se dál až na krym. A tam dorážíme ještě večer ve 20⁰⁰. A hned to slavíme našimi přáteli na klubovně.

27.7. Po velké oslavě vstáváme až v 11⁰⁰ hodin - kdy jsme i Goňu museli vytáhnout z postele. A co první oddychový dech v Simferopolu. Nejdříve do "baně" a večer na koncert skupiny "Arsenal". A co v noci? No sranda. To Vetaš sbalil nějakou svobodnou matku a to neměl dělat. A tak jsme mu připravili přivítání. Vanu svodou pod nohy, mčitan do cigaret, indulgenc do zubní pasty, zašity spacák, kalhoty, košile atd. chudák - jó být nevěrný kolaktivě se nevypláčí!

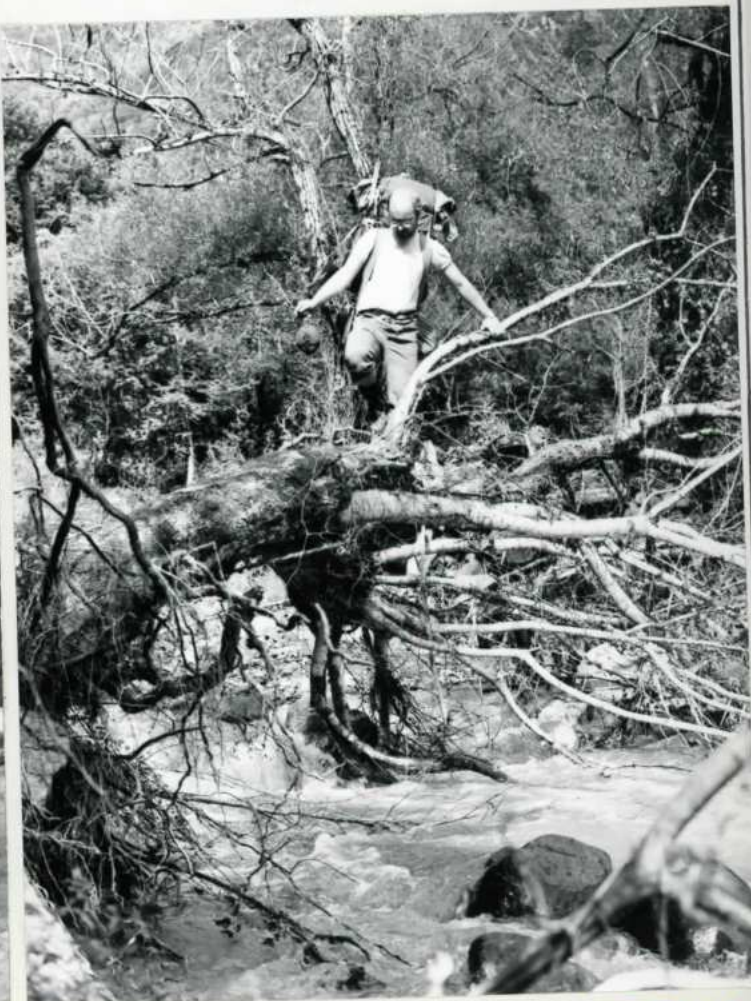
28.7. Ráno se vrháme na nakupy a okupujeme tržnici. Achudák Vetaš od nás ještě neměl klid. Dnes jezčakalo další překvapení. Podobným jídele je nutno také jít na WC. A tak jsme mu pomohli. Venci mu namíchal několik tablet na průjem. A tak Vetaš běžel tam - kam my chodili. Večer opět chystáme oslavu. Teda Venci. Dnes se rozhodl pro topinky. Pravda snažit se seč mohl. Měl technologii výroby, materiál, sílu ohře - mairě - topinky byly pořád čerke. A tak nám alespoň vysvětloval, jak by se z chleba dalo vyrábět ukli. A tak byla hostina bez topinek a "bábuška" naše sousedka opět šílala že moe šumíme" a že nemůže spát.

ODTUD - 2 JEDENÁSTENO KILOMETRU , PŘES POVEŠTNÝ MOST
VÝPRAVA VYRAZILA VZHŮRU

... JEŠTĚ V BAGŽE

... A PAK CESTOU NECESTOU NA B243

29. 7. Po dvou dnech odpočinku začíná opět práce. Dnes řešíme transport několika tun materiálu expedice na Bzyb. Dostali jsme nabídku jedné zhlídkových lodí, ženám materiál přepraví pod Kavkaz. A tak nakládáme obě naše auta a jedeme do přístavu Sevatoria. Jenže loď popluže až za několik dní a tak to vše vezeme zpět. Dojíždíme ke klubovně a konec. Převodovka škodovky a alternátor neprouzí. A tak pracuje opět Venca Raich i Větaš Dorána. A babuška se opět mohla uklepat na zadek.

30. 7. = Ráno opět balíme materiál. Tentokrát nám převoz zajišťuje nakladač KAMAZ. A dobře. Řidič se znovu vrhá na převodovku. Snad ji sundali a rozložili 10krát. Marně! (Stejně později zjistili, že ji skládali špatně). Večer tedy vyjíždíme směr Kavkaz. Škodou ve vleku. A začíná liják. Lije strašně celou noc. Ne přestává ani při přepravě aut lodí přes Kerenskou úžinu, kde opět i proti všem zákazům projíždíme. A jedeme opět celou noc. Škoda stále na laně.

31. 7. = Gaz v kopcovitém terénu ~~do~~ dýchává. Blížíme se k Soči, nejtěžším kopcovitým úsekům a tak odbočujeme před Belendžikem do autoservisu. A převodovka jde opět dolů. Vyrábíme nové synchrony a naši šikovní řidiči

konečně objevují zradu ve slozemi všech částí převodovky. A ono to jede! A jedeme až do Adleru na letiště kam mají přiletět simferopolští kolegové i přátelé z Permu. Je po půlnoci a tady také spíme. Budíme se na přeplněném nástupišti letiště a naši kolegové mizí. A tak jedeme dále - na Bzyb. Na našem známém koleji je již halda našeho materiálu a u ní Voloda. Stavíme stan z PVC a jedeme se vykoupat do Bzyku - a málem nám upadly nohy. Postupně dorážejí Simferopolci a po bohatém obědě daný rakončením přesmloukou, odřezí Mira první skupině na 11. kilometr. Zahájí transport materiálu neb počasí je stále špatné a na na start utulmika to nevypadá. A večer jedeme do Gagry. Prší - ale naši procházku pod palmami to nemůže zkazit. Večeríme v restauraci a hned dva krát. A kdybychom neukrašli sčot, šutta bambus a věteř neuroal halogeny - mě by se již nedělo.

МИНИСТЕРСТВО МОРСКОГО ФЛОТА
БИЛЕТ РАЗНОГО СБОРА

Судно *Зрине* КС-12
Порт *Шкода* *15-12-92*
№ *102*
№ *15 Dec 1992*
T №421060 * *31.07.92*

... TÁBOROVÁ KUCHYNĚ...

... A MISTR KUCHAŘ - ŠAŠA VAŠJA

... EXPEDICI JSME ZAČALI VYTÁHOVAT - NĚM BÝKA Z PROPASTI...

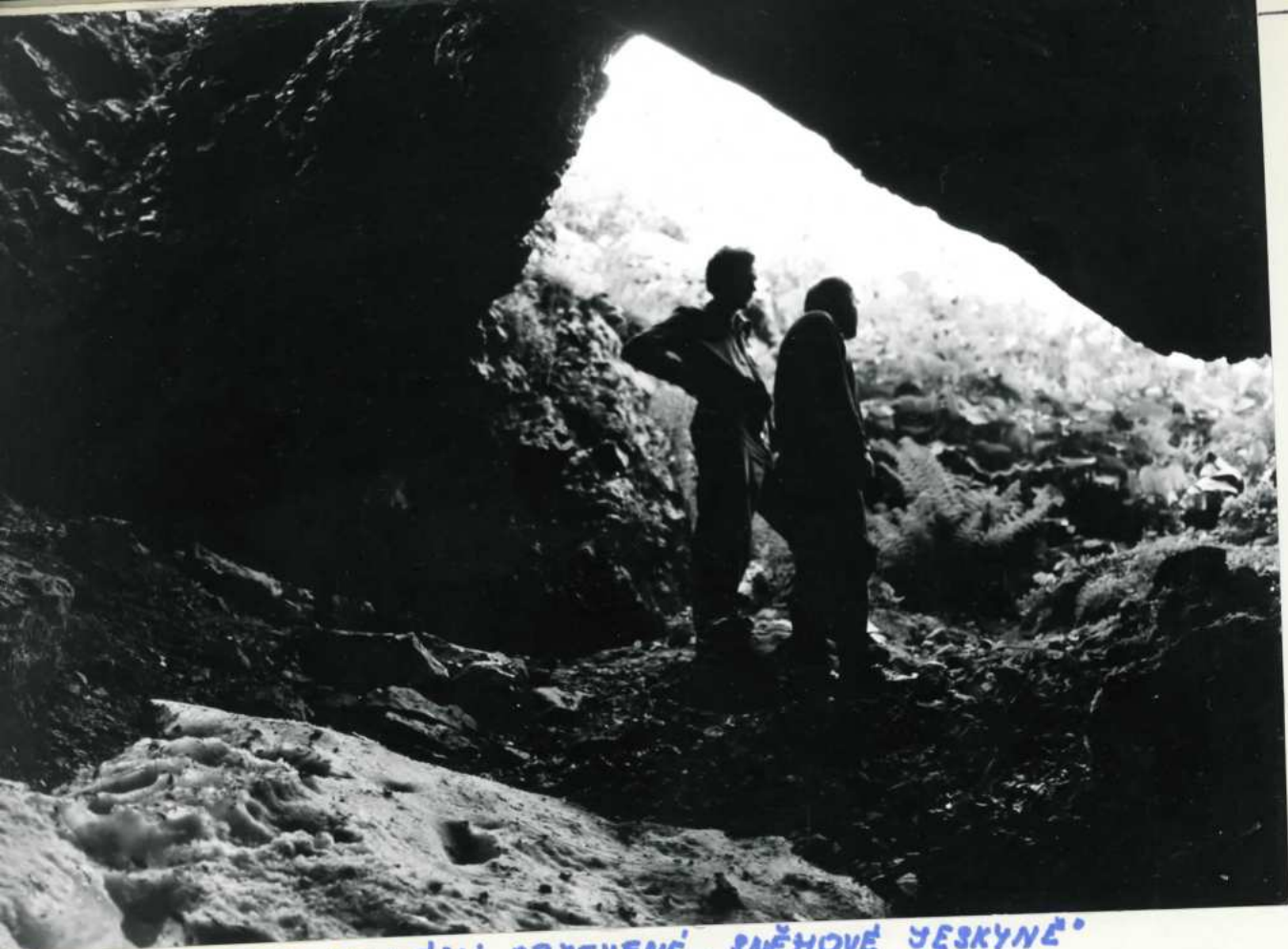

NAVŠTĚVA U JEDNOHO Z BAČŮ
POD NAPROU....

2.8. Počasí se něco zlepšilo a tak idnes pokračuje transport materiálu do základního tábora, ležícího ve výšce asi 2000 metrů. My zatím stále stáhneme vrtulníka. Přijíždějí také speleologové z Permu vedeni Serjožou Jevdokimovem. Jkdyž je zitek 27 kusů, že a toho jen několik zkušených - ale k Venčově radosti mnoho klamů. Venča, Pepa a Saša nás jedou zaregistrovat na OVIR do Gagry. Těž ale marně. V pondělí „něrabota jet“. A večer se stavíme na geologické skladiště u Adleru, kde jsou ubytováni kolegové z Permu a večer se naše ve znamení družby speleologů a geologů.

3.8. Ráno je pro mnohé kruté. Lapili sračka a bolení břicha a Venča má co dělat - tedy jako zdravotník. A zase leže. My však musíme opět do Gagry na registraci na policii-OVIR. Opět marně. „Vás musí zaregistrovat ministerstvo RASSR v Suchumi. Tak se Sašou a Serjožou jedeme tam. Ale to si řekla škoda - že toho má jež dost a v Novém Aforu odmítla jet dál. Zatímco Venča a Serjoža amléhají pod auto Pepa se Sašou pokračují stopem do Suchumi. Tady hezka „miličiantka“ bere naše pasy a za hodinu je vše vyřízené. Stejně jako u ŠTOS. Změna oznice, díry v bloku, změny píse. „Nevadí“ pravi Venča „pojedeme na tři válce“, když ucpal díry v bloku nataveným lanem. A želi jsme. Ještě za jivim - shlédli jeho kyče, vypili víno - a s zrakem traktoru se vrátili na koleo. Ligák nepřestává, na vrtulník namí naděje ikdyž se nám geologové sním snaží pomoci seberice. Raicha neopouští jeho věrná sračka a my bereme raději tž preventivně antiaror. Aby je nevyplavila voda spali kluci na „koleu“ raději v hromadě maxirour a Pepa s Venčou marně čekají u geologů - zda se mraky neprotřhnou. Neprotřhly.

4.8. Odpoledne balíme krosny 30-35 kilogramy nákladu a vyrdzíme na 11. kilometr. Auto necháváme u jednoho zabchazeu a výstup začíná. Přes lanový most, který musel Venča ihned rozky mácat přes rozvodněné horské říčky. A výstup byl opravdu krutý. Každý krok prudkého stoupaím stěžovalo množství bahna. Každou chvíli někdo uježdí. Nym se projevují kurdei. Vataš na konci těžce oddychuje a odpadá Mira, přemožer sračkou. Rozebíráme jeho krosnu a jdeme dál ve vysokém tempu. Předstihujeme Permyky které vyrazili daleko před námi. Ti neouží v promí třetího výstupu. My však chceme aška druhé, kde je starý „koš“. Nce nastupuje však rychle a nás zastihuje v prudkém klesání. Za chvíli jsme všichni vyvallem jako prasata. Nemí šance na bahnitém terénu lesa v tmách udržet se na nohou. Spínarí, uzdlím, uravem dordzíme před půlnocí nasalaš. Tady spíše boudy pro psa. Čaj, vacora, spdnak. „Koš“ však je tak malý že Pepa, Vataš a Raich jdou spát ver. Za několik hodin je však opět vyhnal ligák do koše.

VSTUP DO NÁMI OBJEVENÉ, SNĚHOVÉ JESKYNĚ

KONTROLNÍ SESTUP DO PROPASTI KR-15

5.8. - A tak alespoň brzo ráno byl kotov oheň a žvanec. Konečně trochu přestává pršet a my můžeme na poslední třetině výstupu. Nekonečným lánem dva metry vysokého kapradí, ještě lesem a konečně základy tábora. Jako první Pepa, Biskup a Vanca, který hned začal svolávat klamery. Dordžzi i ostatní. Stavíme tábor. Vanca porádí největší stromy přalasi a hned je spokojen. Porádě za námi dordžzi i Parm a jsme téměř kompleť. kompleťm' však není materiál. Počasí je opět špatné a šance na vrtulník není. Chystáme se na zitrajší sestup zpět do údolí pro druhou várku nákladu. Ale ani noc nebyla klidná. Snad si tu daly sraz všechny myši Bzykce. Hledaly co se dalo.

8.8. - Také začaly speleologické práce. Krymčané natehli telefon ke k-1. Scházíme - tedy sbíháme - znovu do údolí. Vlastika značně vyčerpáného necháváme na košu (poráději za j zde našli Simferopolci, když se mu pustila krev z nosu). Dáváme si skvělou koupel v řece a zatímco nad námi létaly nějaké vrtulníky zjišťujeme, že na 11. kilometr náš náklad dopravat nebyl. Čádd? Pepa vyráží v podvečer sedm nahoru za Vlastikem a stihá to v rekordním čase - za 2 hodiny a ostatní přespí u mostu a zítra vyrazí s materiálem.

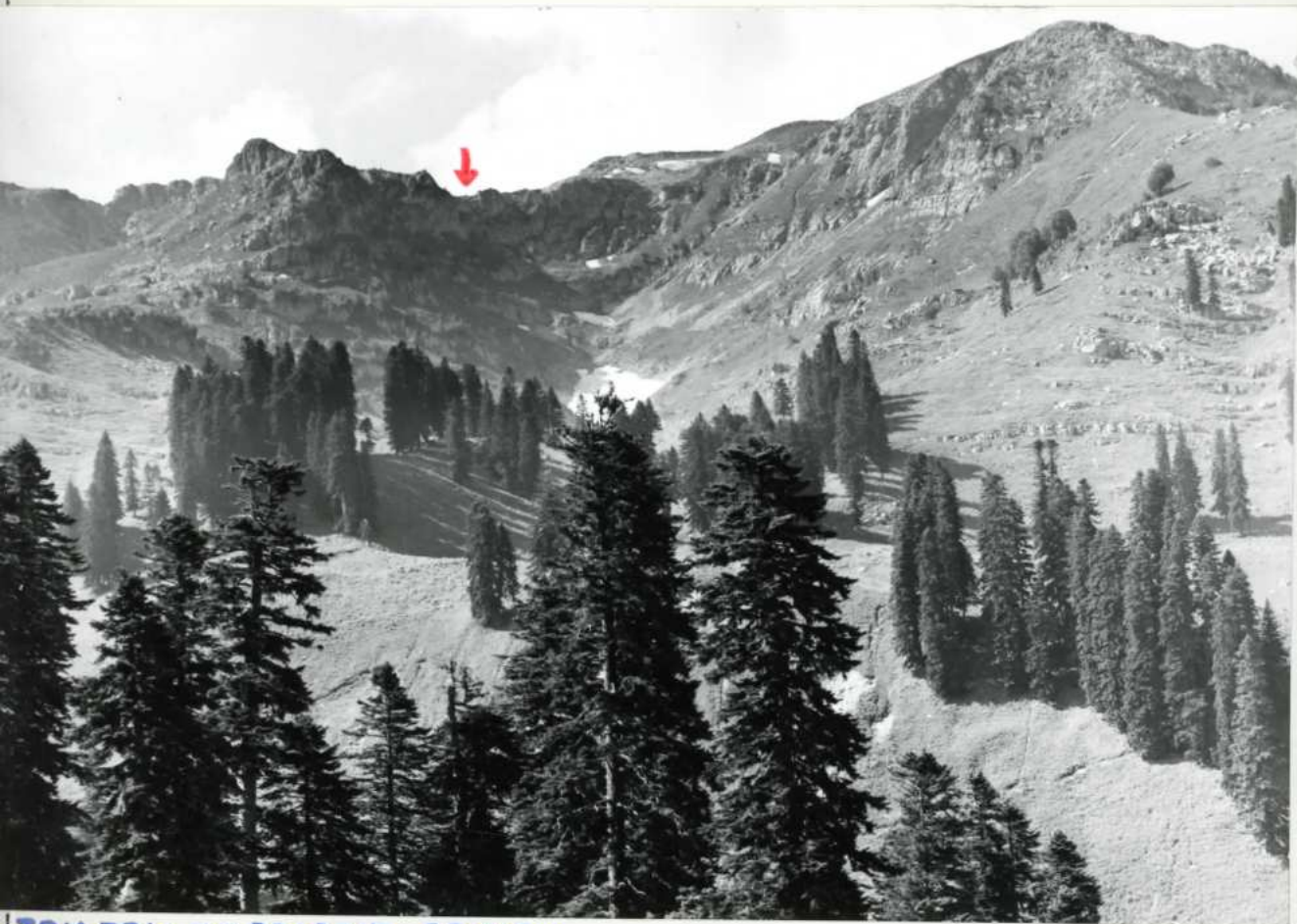
Zatím se začalo již pracovat u k-1. Transport I. tábora, natežením telefonního spojem.

8.8. - Zatímco naši vyndžezi další várku materiálu, rozbitají se práce u k-1 naplno. Do podzemí transportujeme další materiál, ze základů první tábora v hloubce 225 metrů. Odpoledne se dokonce do k-1 rachtělo jedné z koz početných stád abcházských pastevců na hřebenu. A tak máme práci s jezím vytažením.

Navečer sbíhá Pepa se sověty již po druhé naproti našim. U koše přebírají jezích krosny. Konečně vše nahore.

Odpoledne jsme všem nalazeli. Pepa, Geňa - který zde vedl "sbory instruktorů" a šerpa Vlastik vyrázejí na průzkum žeskyjm' objevených expedici' v roce 1980. "Sněhové díry" a "KR 15". Obě bohužel asi po 20 metrech končí.

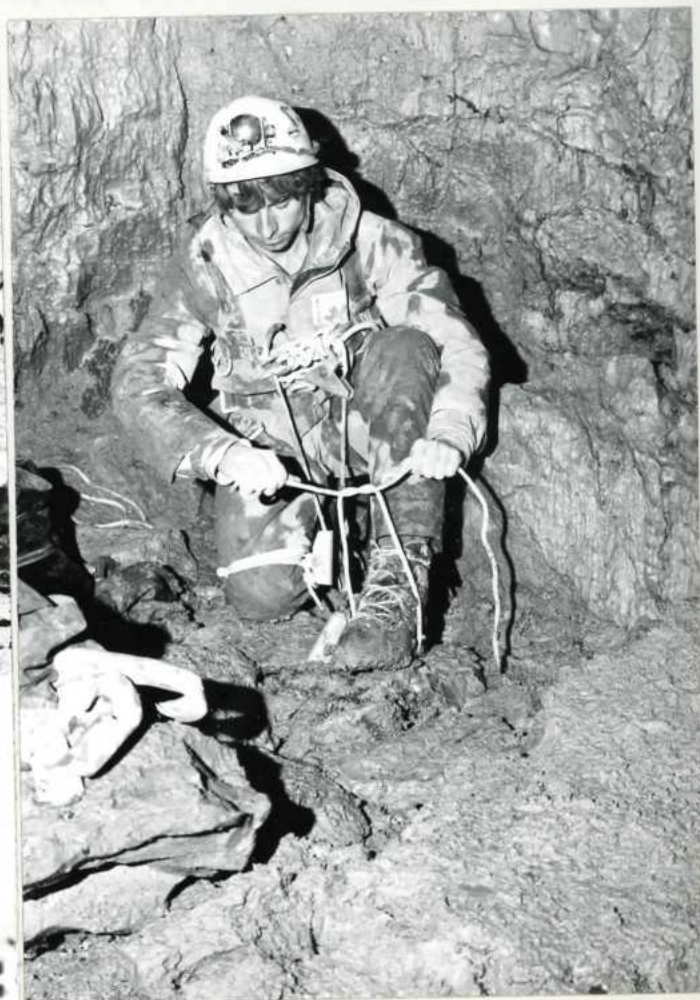
8.8. - Korci' připravuje práce a expedice se rozbitá naplno. Naše skupina se po ránu připravuje na akce v podzemí, když v tom přiběhne bača, že mu byček spadl do propasti. A tak jdeme na záchrannou akci. Zkušený dobytkař znalec Vataš a Vanca po několika marných pokusech Bači uvážují byčka a ten je zachránili venku sedesetimetrové sachtě. A hned náš bača zve na návštěvu. Nem' však čas. Práce začíná. Vataš, Rarich a Radim provádějí výzkum povrchu na severním okraji plata, zatímco Pepa s ostatními zahajují kontrolní sestup do propasti 7k80. Po jeho skončení se vrhají na výzkumy svahů velkého závrtu nadáleko tábora. Objevují nepatrnou puklinu a v ní průvar. Na řadu přichází kopání. Za několik hodin je první objev žeskyne Kr-B-30 na světě. Hloubka - 30 metrů. Dobrý začátek.

TAK TAM JE PROPAST ORCUS...

VSTUP DO „ORCUSU“ A JEJÍ
OBJEVITEL BISKUP

.... SE CHYSTÁ NA VÝSTUP....

9.8 - Dres má službu za ště vysáblý Raich. Papa, Venca, Biskup vyrazí brzo ráno na výzkumné práce do centra Bzyb-Gagrinské antiklinály, asi 5 km JV od tábora. Překondváme Arabiku a vystupujeme kouzelným údolím. Stavujeme se u starého povídkového kačí na hrnek mléka a míříme na hřeben. Přecházíme sněhovú pde a ve velikém kotli otváráme řadu zdurků. Celý terén přímo „smrdí“ žeskyřami. Ale bohužel všechny ženy jsou zavaleny suti a balvany. Vystupujeme výše. Cesta se mění ve výstup trojčkovou a čtyřčkovou cestou. Venca a Biskup ži obcházeti firmovým polem a Papa vystupuje kolmo vzhůru. Pod námi se sypou balvany. Konečně na hřebeni. Provádíme další povrchové výzkumy. V protáhlém zdurku se daří proniknout Biskupovi do podzemí. V hloubce asi 20 metrů za řadu užin poudolika hodinách kopdmi proniká Biskup a Venca kústi velké šachty. Je jasné, že máme důležitý objev. Propast dostává název „ORCUS“. Přichází večer. Musíme do tábora. Zítra tu budeme pokračovat.

Nazahálami vatašnikova skupina. Páťa a Radim doplníží Válika z Permu a Saňu z Permu a zahájí transport II. tábora do hloubky -500 m. Radimsi však již v hloubce -300 m neví rady s karbitkou a totíž poudolá vatašnika a při cestě zpět. Přece se však jen daří II. tábor vybudovat a oba druhy den ráno vystupují na povrch.

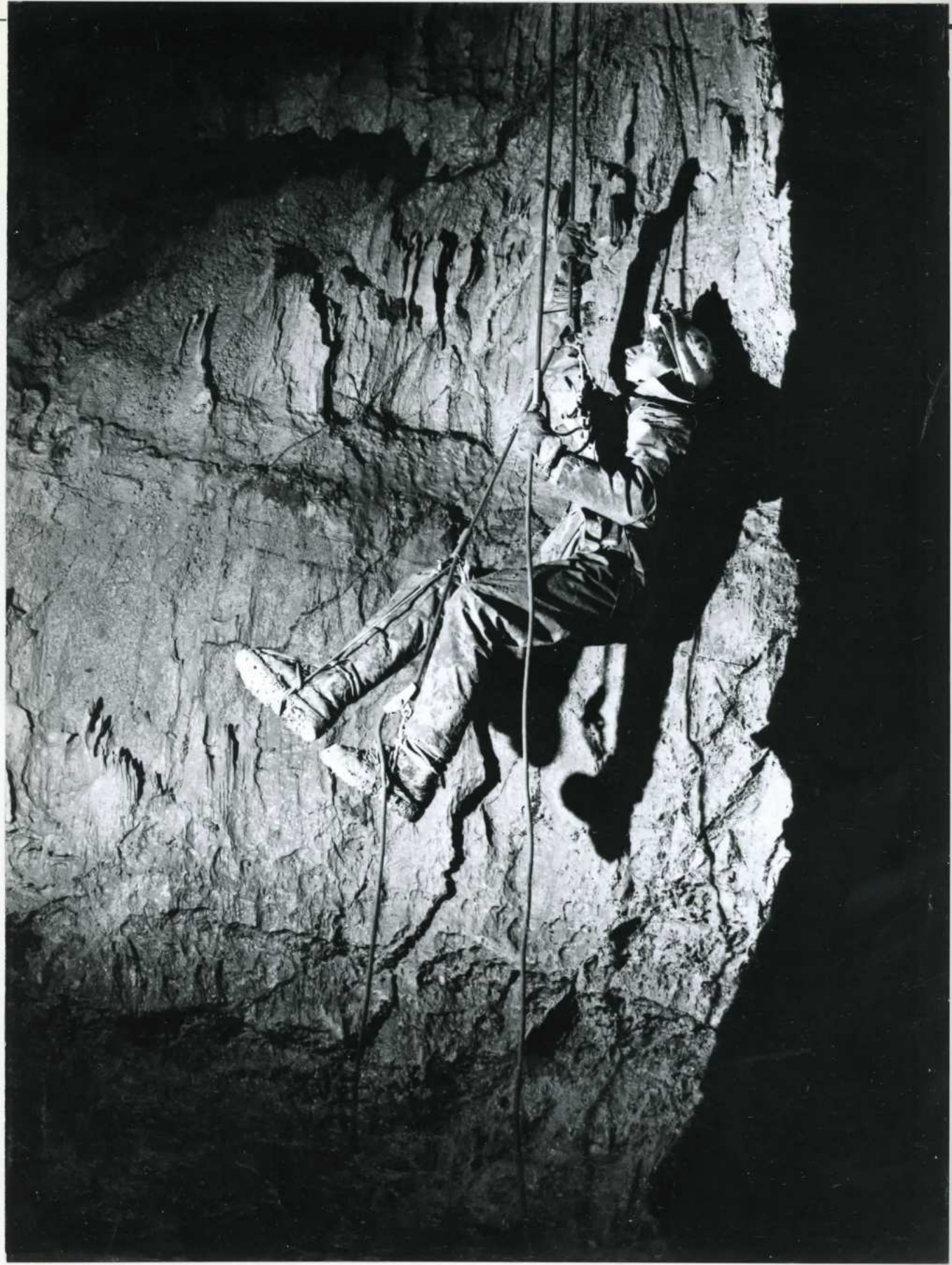
Vyrazíme znovu na „ORCUS“. Odpočívají žen Petr s Radimem. Naše skupina je ještě doplněna 5 sověty, kteří kromě transportu mají pokračovat v povrchových výzkumných pracích v okolí ORCUSU. Znovu pronikáme úžinami od vstupu na malý „balkón“ nad hlubokou propastí. Papa nabíží nyple, dolů padají dvě stovky lan a Papa jako první člověk sestupuje 80-metrovou šachtou. Dno šachty přechází v korozivně rozšířenou puklinu a v ní ústí další šachta. Nabíjí nyple, shodit lana a mizíme v další 60-metrové studni. Na jezím dně je však mohutný zdval a systém zde končí. Škoda. Ale i 162 metrů je veliký objev.

U K-1 zatím výzkumné družstvo proniká do nových prostor pod táborem II, ale vše končí úžinami a sifony.

Večer se Venca rozhodl, že bude mánit klamory zpěvem. Moe mu to nešlo a tak to musel převzít Papa. A to byl počátek pravidelných večerních táborsků.

10.8 -

..VZHŮRU ZA SLUNCEM.....

11.8 = Dopoledne je pro nás odpočinkové. Čistíme materiál i sebe. Družstvo Permu provádí povrchovou mapu kras. žaví a začíná kopat vjedná z lokalit nedaleko tábora. Obědu se dnes ujímá Venca a to se nám to stá. Prohlásil, že budou vločky sáá Pavlíček. Byly - ale spálené. U terénu daleko od tábora v okolí kory chřipsta pracuje již třetí den osmčlenná skupina. A daří se jí. Jeder z nich přichdeí dnes do tábora pro kána. Objevili tři propasti z nichž jedna má více jak 170 metrů.

Naša skupina odpoledne provádí exploračn' práce v zduřtech jižně ad tábora. Otevíráme 3zduřky ale negatívně. Všetoni' seřovou ucpevkou a balvany.

12.8 = Prší. Družstvo ná dně K-1 pracuje již čtvrtý den v podzemí a je unaveno. Potřebuje vystrídat. Připravujeme se my. Pepa, Venca, Biskup a poapírné družstvo Raich, Vetaš a Radim. U tábore docházeí chleba a tak se oááda Vasja ujímá počem' chlebových placet. Jsou výtečné. A nic nespálil.

Balíme transportní vaky s jídlem, vybavením pro topografii, pro podzemní tábor. U 6 večer zahájujeme sestup. Biskup, Raich a Vetaš doprovázejí skupinu Pepy nad 100-metrovou propastí, jen Petr sjezdí na její dno. Pro fotopřístroje. Zkoušíme změřit sachtu telefonním lankem. Výsledek - namotaný kábel na lanochu.

Nadřel se sním Biskup cestou dolů i Vetaš cestou nahoru. Lezl více jak hodinu. My sestupujeme dál. U podzemí je silný stok vody a jsme skrz mokří. Utazonové kombinézy nic nepomohly. Zastavujeme se v I. táboře, kde dle domluvy máme čekat Sašovu skupinu. Je ráno dalšího dne.

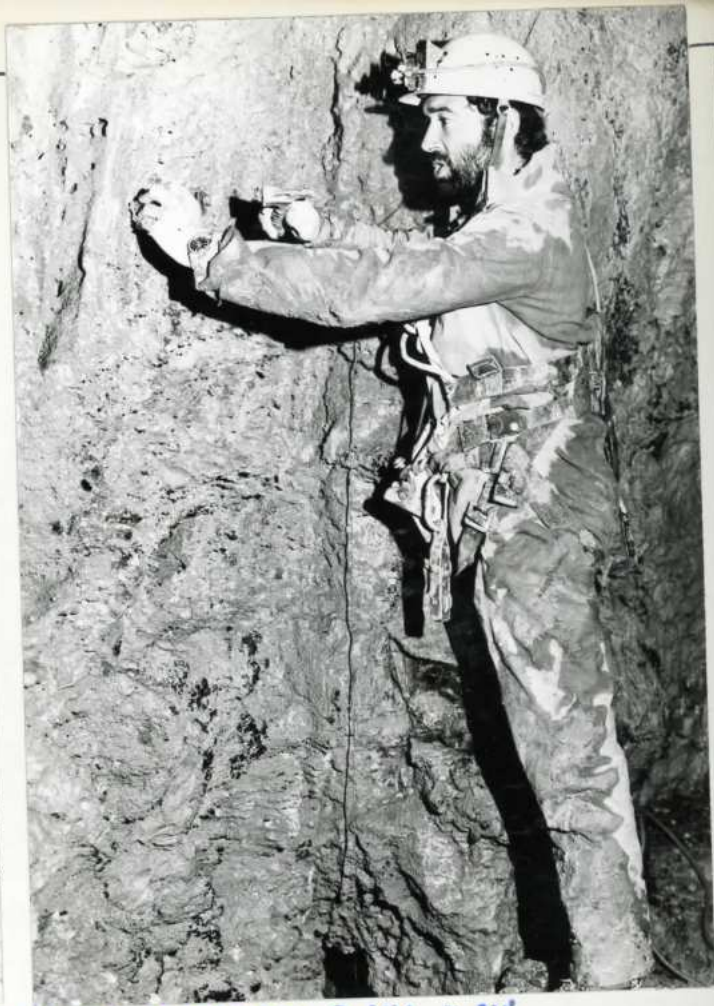
Vaříme čaj, hřejeme se nad primusem. Sověti stále nikde. Spojení s povrchem nemáme. A tak např hodinu každéme do společného spacáku. Ahned jedem lépe.

13.8 = Na povrchu se počasí lepší a Vetašmíkova skupina vystupuje nad ránem. Pro ně je uádnas - čas odpočinku.

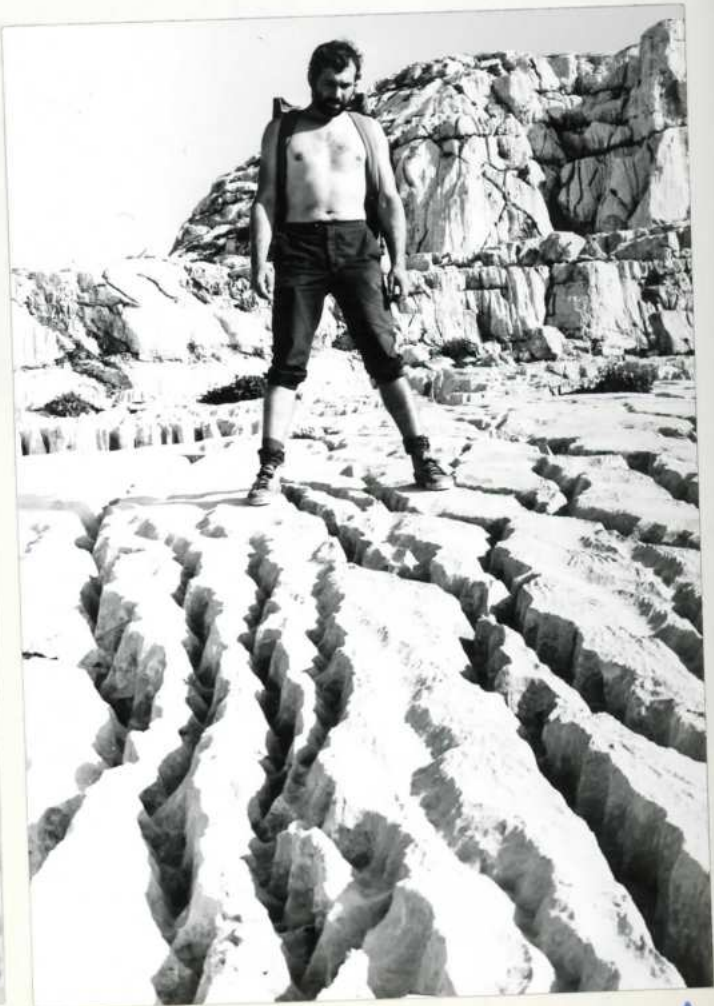
U 07⁰⁰ doráží do I. tábora Sašova skupina. Tedy on, Saša a Gálka která se ujímá hned funkce zdravotníka na b Sašu opět cosi seklo v křtzi či kde.

Amy sestupujeme hlouběji. Spřibývájí hloubkou přibývá i vody.

... A DALŠÍ OBJEV EXPEDICE - PERMSKÁ PROPAST A MV V NI

... TAKOVÉ BULY CESTY PŘI EXPLORACI BZYB-GABRSKÉ ANTIKLINÁLY... NA KAROVÉM POLI ↗

Ve stoukové propasti promokáme docela. Padá zde veliký vodopád.
V 11⁰⁰ jsme ve druhém táboře. Naši předchůdci se chystají na
cestu na povrch. Vaříme teplou stravu. Postupně zde Valík, Šiša,
Volodca, Genka opouštějí a my alespoň trochu upravujeme zcela
promoklý tábor. Spadlý stan, mokrý spacák a lehátko. Znovu čeká-
me na Šišovu skupinu. Zkoušíme se spojit povrchem - marně. Spojení
je přetrženo. A tak na čas uleháme k odpočinku.

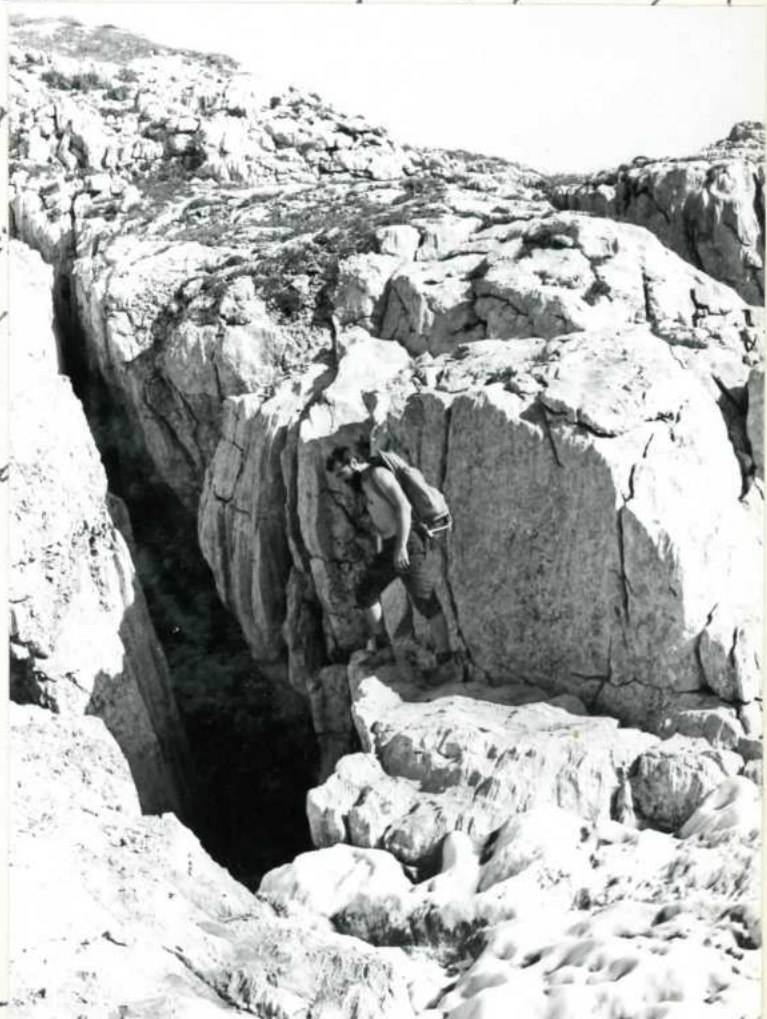
114. 8. Ráno stále nefunguje spojení s povrchem. Budíme se v promoklém
vaku a Vanca se ujíhá vařením. „Dnes budou vepřové konzervy a brambo-
rové pyré“. Nebylo. Místo pyré - byl puding. To si Vanca spletl bram-
borový příšek s pudingovým. A tak jsme měli sladký den, neb
chleba nebyl. „Nebudeme dále čekat, jdeme se do práce“ praví
Pepa a začínáme topografická měření hloubek od II. tábora.
U propastek opět valí voda. Hned za první šachtou jsme opět
zcela promočeni. Mapujeme však dál. Pomalu postupujeme
až k prvnímu táboru. Opět zde krátce odpočíváme a oblékáme
si gydra, která sem byla doručena další transportní skupi-
nou. A my pokračujeme. Zároveň transportujeme vaky. A lézt
„stovku“ s dracetkovým vakem - to není sranda. Ale popělnáci
i s přesnými topografickými údaji jsme vrtku.
A udělala Vetešnickova skupina?

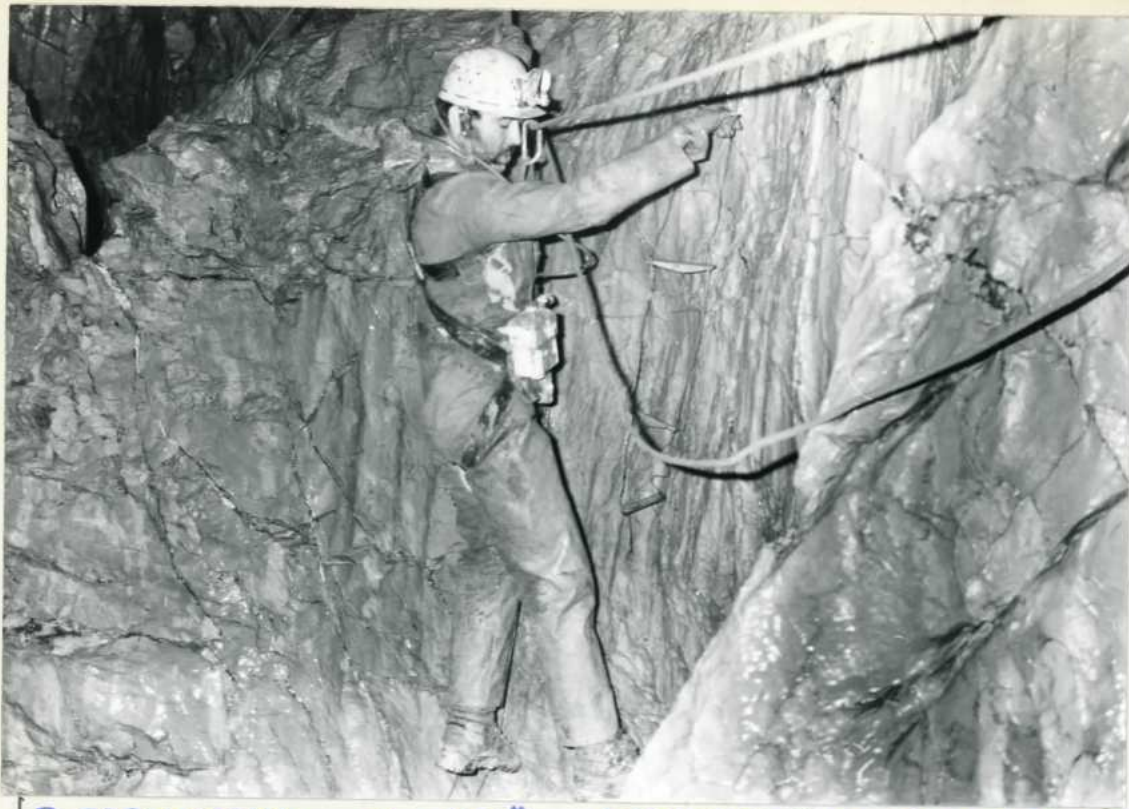
Parmská skupina objevuje nedaleko tábora novou šachtu a
naši se zapojují do akce. Vstupní účína ústí do 40 metrové
šachty a hned za ní propast - 80m adalsí. A to je též významný
objev v hloubce 160metrů
končí lokalita ad valem.

A tak Vetešgrupa provedla
nafočení této jeskyře.
(jak se později ukázalo
velmi špatně). No - amatéři.

Dochdli eprdry o objevach
sousedních expedicií. Tomská
výprava objevuje vertikdu
-160m končí ad valem a
Moskovské skupině v geoogr-
fické propasti zahynul
zader oter - umřel při
jstěm ve vodopádu.

... I ZDE JSME UČINILI
ŘADU OBJEVŮ ...

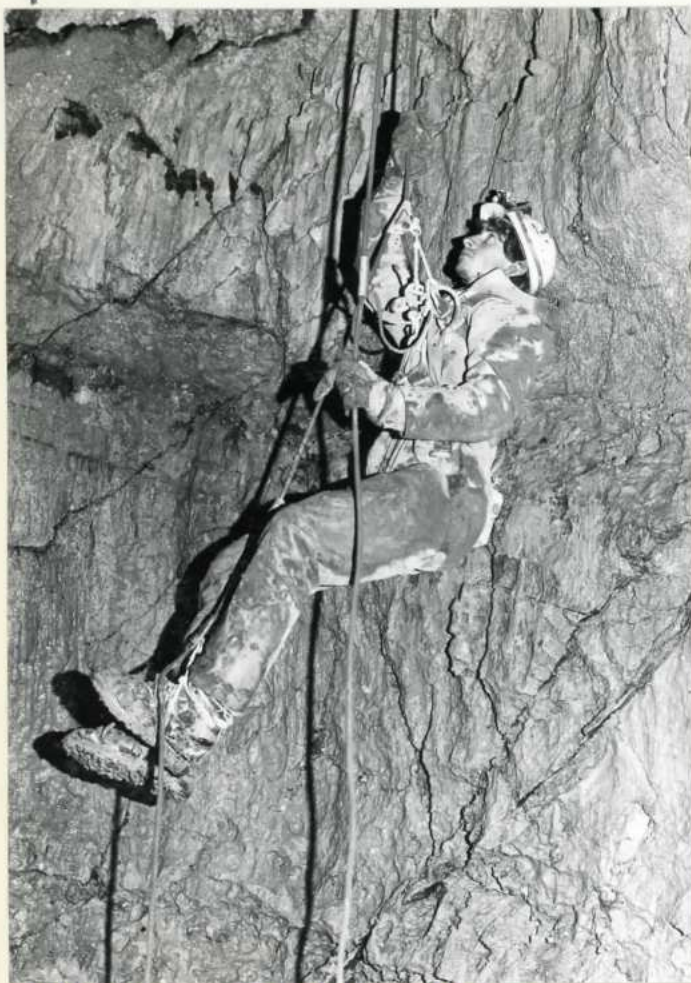

Orcus v podzemí

Bohumín (ae). — Z vysokohorského plata západní části bzybského hřbetu Kavkazu se v sobotu vrátila skupina mládežnického speleologického klubu Orcus středního odborného učiliště Železáren a drátoven Bohumín. Zúčastnila se společně čs.-sovětské expedice. Výsledkem činnosti jeskyňářů v nadmořské výšce kolem 2300 metrů byl objev tří nových propastí hlubších více než 150 metrů, z nichž jedna byla pojmenována názvem bobušínského klubu.

A PRACU JENE V „K-1“ TRAVERZ POD PROPASTÍ „105m“

VÝSTUP ZE DĚDY DŘINA

„ATO JE MŮJ KOLEGA Z PRÁCE“
PRAVÍ OSBL-ČJAK

15.8. Odpočíváme jen krátce. Po obědě opět Papa a Venca vyrazí do terénu, zatímco se Věžešníkovo družstvo se chystá k retransportu do podzemí.

Výzkumný zaměřují do oblasti SAV od Napry. Rozkládá se zde velké karové pole, které ukrývá desítky lokalit. Hluboké erozní rýhy dosahují hloubek až 10 metrů. Podrobně proklíváme terén. Objevujeme několik horizontálních železných východně od Napry a dvě vertikální šachty severně. Zatím vše zakresluje do mapy. Na výzkum si budeme muset počkat. Terén je fantastický. Zdvrtly, čtveráky, kolokarst, bohatá flora. Z bazalimanného vrcholu se nám otevírá pohled na další rajony Brybského hřebenu. To nám bylo odměnou za náročný čtyřdenní výstup skrasnami národech.

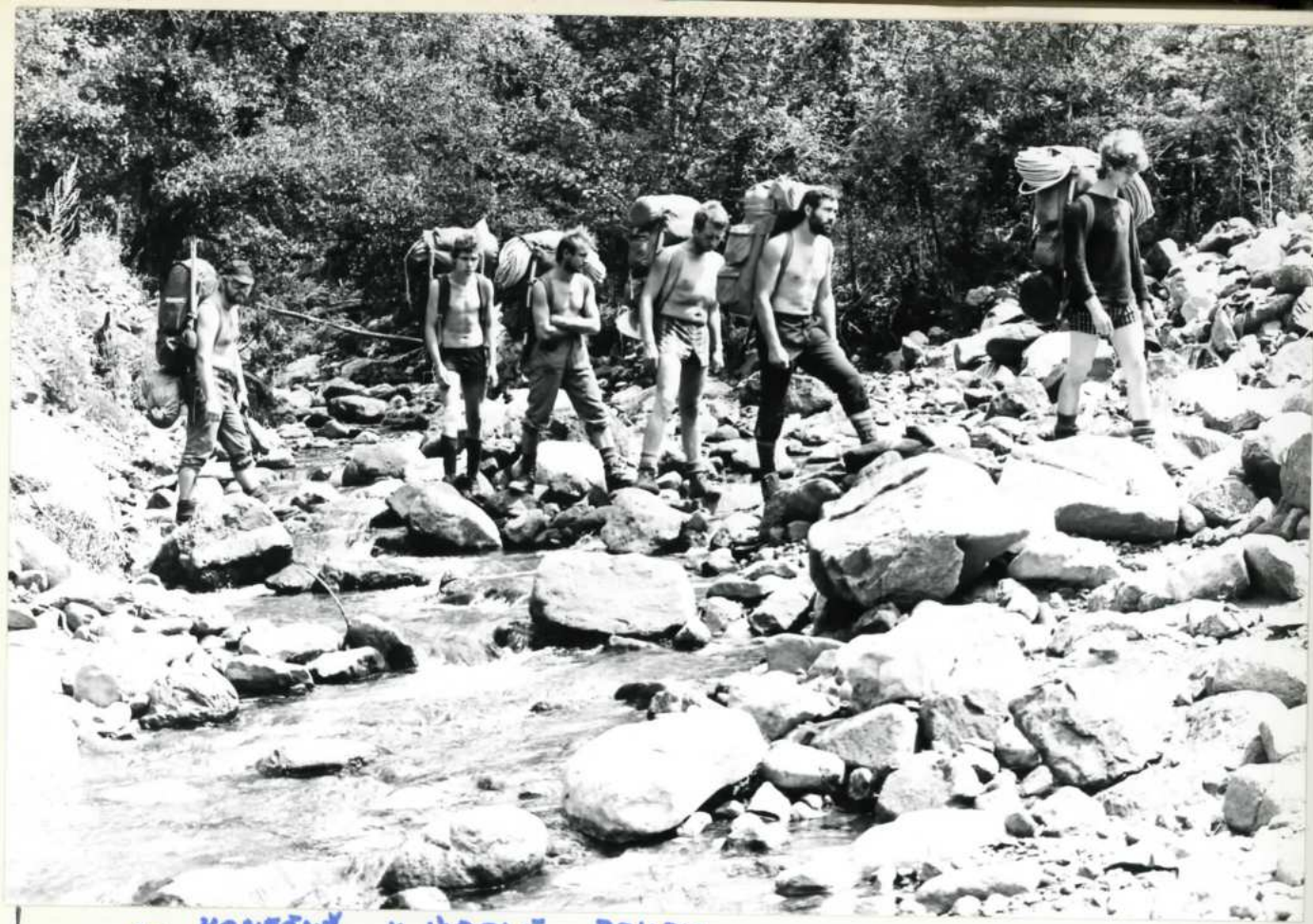
16.8. Ráno schází do údolí první skupina se čtyřmi ušaty, kteří snášejí první část materiálu. Je jasné, kolik ti mali' ušati' tvorou, se kterými se hned Venca skarmardil, na sobě unesou. Dopoledne vyřadí do k-1 Petova skupina zabezpečit retransport 26 vaků z hloubky - 320 metrů pool stometrovou propast. Dopeřují je dva permáci. A to byla fuška. Lana namoklá vodou mají dvojnásobnou váhu a ústi šachet jsou tak úzká, že jimi vaky procházejí jen s největší námahou. A když k tomu připočteme problémy se spojením ve stovkové šachtě - jsou kramu druhého dne ztrham jako borůvky. Stráda je simferopolská a Permská skupina která provádí transport vaků na povrch.

Zatím Papa, Venca a Biskup sestupují do „Permské propasti“ aby zde provedli fotodokumentaci. Marně. V podzemí zjistují, že nepracuje velký blask. Tak používáme náhradou malý. A tak na povrchu zahajujeme opravy. Večer se i v této lokalitě zahajuje retransport materiálu. Navrací se také výzkumná skupina z terénu. Úspěšně. Objevená propast byla prokázána do hloubky - 170 m a nekončí. A to je příslib do budoucna.

17.8. V k-1 pokračuje retransport a vaky pomalu putují nejobtížnějším 300 metrovým meandrem a plávkami na povrch. Transport každého vaku tímto úsekem trvá hodinu a půl. Už končí o 18⁰⁰.

... REACHVÍLI BUDEME STĚDÍAT...

... KONEČNĚ V ÚDOLÍ BZVBU...

.. A ZASLUŽENÝ ODPOČINEK V AFGANU..

18.8. Avšledek? Propast k-1. Slavy Pontučina má hloubku - 650 metrů, byla prohloubena o 100 metrů a objeveny další horizontální části, provedena přesná mapa. A další objevy 3 propasti nad 150 metrů a více jak 10 dalších.

Dnes jsme zvolili Péťu za děžurného a chystáme vše ke startu do údolí. Slunce peče a popruhy krosen třesť pod nákladem.

Opět nabíráme tempo, nehlídáme na Radimovo koleno, Raichovu nohu či Vetešnikův puchýř. A v rekordním čase jsme namastě. Za 3apil hodiny. Vyzvedeme auta a odježdíme do Gantiadi kde po tantodromových cestách přijedeme až k moři - a za chvíli jsme v něm. Apak? Víno-zpěv a hostina. narozloučenou.

19.8. Ranší koupel v moři a Pěť se ujímá kuchyně. Přij budou palčinky. A byly - a jedlé. Venca se šel stydět do kouta. A jedeme dál - směr N. Afon. Stavujeme se na trhu kde božské ovoce kupujeme za božské ceny (paprika 3Rb, rajčata 15Rb, jablka 15Rb) A v Afonu jdeme na oběd. Se spoustou chodů končících zmrčinou a kávou. Jak už ani Papa a Venca oče nemohli - tak to už muselo být. Večer přijedeme na naše nadežiště. Opět přímo u moře. A to bylo něco pro Raicha. Rozpoutali s Biskupem veliké boje přímo nad hladinou. V noci naše auta sice navštívili policajti ale jinak se mě nedělo.

20.8. Budíme se u moře a jedeme do Afonu na návštěvu přístupné zastavně. Tam jsme zadržovali i průvodce a místního fotografa až si platili role a nastalo loučení. Ale jen na nakrátko. A jedeme směr Tbilisi. A zase nastupují poruchy. Olejtace s dřevěného bloku stálo více a tak když už nesto amirazem' táhneme št203 do servisu. Tam nezdáruce vyhnali Papu - že nemá kalhoty a Venca též - a tak jsme ze česty posla-li do ř... - a jeli dál - na první rampu a dýry znovu ucpali. A jedeme dál. Policajti naš srae nuli spát - ale nadečetli. Uleháme pod les u Kutuasi a tu otravné policajty vystřídali komdři. Asi tu měli sgar. Za chvíli byl náš objem jednou tak větší a povrch těla připomínal másťem' kragiu. A ještě přišel líjak.

21.8. Balíme se v lizátku a vyrážíme dál. Přes průsmyk Žikoti a Tbilisi. Město nás sklamalo a jedeme dál - směrem na nejvyšší bod - křížový průsmyk. Za Tbilisi však uleháme na nocleh. Zítřa nás čeká Stará vojenská Gruzenská cesta.

...PIKNIK NA ZAVĚR

A NYNI PĚS KAVKAR...

PĚS KIZĚOUY PRUŠMYK ... I PĚS DOBYTEK

22.8. Vyzjedíme na vojenskou gruzínskou cestu. A tabyla! Auto jen sténala a škoda a ježi' 3 valce nejevíce. Mijíme hrad Aragvi a vyzjedíme na křížový průsmyk - 2379 metrů, a dále na Nalait a Oražornikidze. a odtud chceme na Elbrus - jenže Gazové naši snahu utoněli. Marno - arabelin přetek pomáme a tak odějíme auto - směr domů. Jedeme skrz noc. Do to dá.

23.8. Jedeme stále - gadjí nám dořazí pokoj. Uleháme až za Rostovem do slunešnicového pole. A už v 8⁰⁰ vstáváme, když nás budí přes nás jezdicí esmedělská technika a zjišťujeme další poruchu - utržený tlumič na gasu. Normální! Navštívíme Rostov a opět dále slunce opět pole. Před Antracitem malou havaroval Gas - když se před ním nějaký osobák při smyku 2 krát obrátil vzduchem. A pak odešla převodovka gasa. Horně se snažíme poruchu opravit. Jedeme dál - "čtyřka" gasa funguje jen přivázaná lanem. A spolu jezdec má co dělat. Teď už řízení Gasu je opravdu souhrou pro 4 ruce a 4 nohy. A jedeme dál celou noc. Charkov - Kijev a zase poruchy. Tentokrát brzdý u gasa - praskla hadička. Zastavujeme ji a jedeme na 3 brzdý. A motor škody je zcela zničar. Za Kijevem gadjí opět opravujeme - marně. A tak znovu lampa - a takhle škodu dál.

24.8. Opět celou noc. Před Lvovem napár hodinu uleháme. Dopokud navštívíme Lvov a marně autoservis. Jako

25.8. vždy po dlouhém čekání nic se nemějí. Takhle škodu dál. Před námi jsou Karpaty. Přidána stoupaná. Chudak Gas. U motoru něco tříská - ale zkoušíme kornou se přáhnout. A jedu. Jen pár kilometrů - pak rdna - ohon - a další váleček je fuč. Ale to je před námi pár kilometrů do Užhorodu a těsně před ním uleháme.

26.8. Hranice. Kupodivu je tu nějaký "kolub" - my se mu asi nelíbíme a začína nás prokletět. A když našel jakási pomra co zbyly z benzínu - spustil tanec. A korát nás odřezal sepsovaním archu. A když mu dal Pepa 10 podpisů byl spokojen. A ještě doštal poturzem, že umí rusky. No urvidíme se mše -

Ahoj.

PDJ.

Návrat speleologů

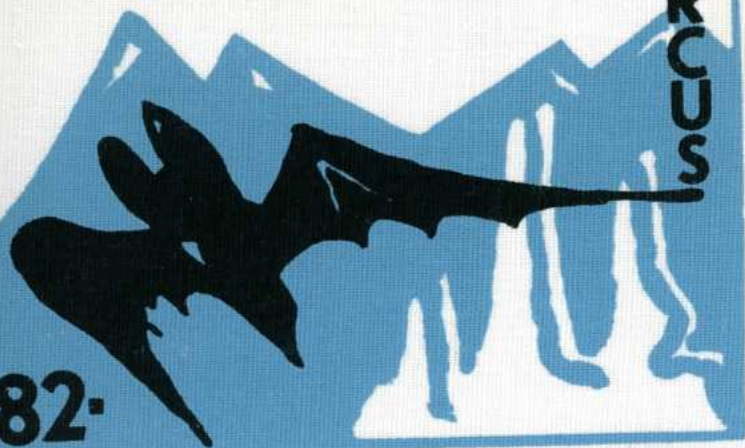
Po pěti týdnech se vrátila z úspěšného zájezdu sedmičlenná skupina speleologů mládežnického klubu Orcus ze středního odborného učiliště Zelezárna a drátoven Bohumín. Spojí se sovětskými jeskyňáři se zúčastnila expedice Kavkaz 1982, zaměřené na průzkum nových podzemních lokalit západní části Příborského hřbetu.

K
A
V
K
A
Z-82

- SPELEOLOGY EXPEDITION -

ORCUS

ČTENÍ 4/83

PO SOVĚTSKÉM
SVAZU

Výstup na horu Čib-
žarga nebyl jednodu-
chou záležitostí

DO HLUBIN KAVKAZU

Člověka vždy lákalo vše neznámé, tajemné a neprozkoumané. Stejně síly i dnes přitahují speleology, zkoumající hlubiny země. V posledních letech můžeme sledovat velký rozvoj speleologie i v Sovětském svazu, kde každoročně mnoho amatérských i profesionálních speleologů proniká do nitra Pamíru, Kavkazu, Ťan-Šanu i Uralu. Velký podíl na rozvoji a dobrých výsledcích sovětské speleologie má i Česká speleologická společnost, jejíž základní organizace ORCUS z Bohumína řadu let spolupracuje s krymskými speleology, s nimiž připravila již pět společných výzkumných expedic. Jednou z nejúspěšnějších byla výprava Kavkaz 82.

NA BZYBSKÝ HŘEBEN

Bzybský hřeben je nejrozsáhlejší krasový hřeben Kavkazu a táhne se několik desítek kilometrů paralelně s hlavním kavkazským hřebenem i s černomořským pobřežím. Vládne zde subtropické klima, a tak zatímco u moře ve známých přímořských letoviscích Gagře, Novém Afonu, Gudautě nepadá sníh ani v zimě, pokrývají povrch Bzybského hřebene celý rok sněhové a firnové jazyky a nejvyšší horu Chimsu věčný ledovec. Ten je také hlavní příčinou toho, že okolí Chimsy je starými Abchazy považováno za „zlé a nebezpečné“ místo, neboť v hustých mlhách, které se v okolí ledovce vytvářejí srážením teplého mořského vzduchu s horským studeným, zabloudil se svým stádem nejeden pastevce.

Do oblasti, v níž se výzkumné práce začaly v roce 1980, přijíždíme se svými krymskými přáteli vlastně už podruhé. A tak nás znovu čekají neznámé, hluboké propasti a jeskyně. Před třemi lety nám ukázaly svou nevlídnou tvář. Při výzkumu v podzemních prostorách jeskyně K-1 se kdesi u stropu sto metrů hluboké štachty utrhly kameny, které způsobily těžká zranění dvěma našim členům.

A tak znovu s čtyřicetikilogramovým nákladem speleologické výstroje a potravin vystupujeme eznatelnými stezkami na místo základního tábora. Dlouhý řetěz se jak padesáti členů výpravy pomalu prochází známými místy do výšky 1600 metrů. Druhý

den ráno se vydáváme pod vrchol Abac, kde ze skaliska vytéká malý vodní pramen. Zde budujeme základní tábor a pak sestupujeme do údolí pro další náklad. Po návratu jsme si nestačili ani odpočinout a už přibíhá jeden z abchazských pastevců a udýchaně říká: „Prosím vás, spadl nám do propasti býk.“ A tak naše expedice začíná netradičně. Bereme své „nádobíčko“ a lana a následujeme pastevce. Nad vstupem do nám již známé, asi deset metrů hluboké propasti, budujeme výtahové zařízení, které používáme při záchráně zraněných kolegů. Dnes je vystřídal statný býček. Když jsme ho vytáhli, chvíli se nedůvěřivě rozhlížel, a pak se začal klidně pást. Už nás nepotřeboval, a tak jsme přijali milé pozvání pastevců na hrníček studeného mléka.

NEZNÁMÉ PODZEMÍ

Druhý den balíme nejdůležitější vybavení a přes známé hřebeny přecházíme do údolí Ačmarda, kde začíná naše práce. Dokumentujeme všechny povrchvé krasové jevy a začínáme s otvírkou četných závrtů, které komunikují s podzemními systémy. Zde záleží na tom, jak je hliněná ucpávka uzavírající přístup do propastí hluboká. Hledání cesty do podzemí je dlouhé a únavné. Konečně slyšíme hlas Mirka: „Kluci, myslím, že jsem ji našel!“ A opravdu! V jednom závrtu odházal několik balvanů a podařilo se mu proniknout do dutiny, kte-

pokračovala dále zatím neprů-
nými puklinami. Postupně od-
aňujeme suť a dostáváme se
první šachtě. Vhazujeme do ní
men a počítáme: jednadvacet,
advacet..." Propast je hlu-
ká minimálně 80 metrů. Lana

**Výstup na Bzybský hřeben vedl těž-
ce propustným terénem**

však s sebou nemáme a tak se
příští dny věnujeme pouze doku-
mentaci.

DALŠÍ OBJEVY

Ani ostatní členové výpravy ne-
zaháleli. Naše druhá skupina ob-
jevila propast Pod košem a dal-
ších deset jeskyní v novém raje-
nu severně od hory Čibžarga. Ta-
ké krymští a permští výzkumníci
měli úspěchy. V šachtě Permská
dosáhli hloubky 163 metrů
a v propasti K-16 téměř 200 me-
trů. Hlavním cílem výpravy však
byla propast K-1, ta, která k nám
byla před třemi lety tak nevlídná.
Tehdy jsme dosáhli hloubky 500
metrů, další výzkumy nás čekaly
až nyní. Nejdříve pracuji v pod-
zemí sovětsí speleologové, kteří
postupně zakládají dva tábory,
nižší leží v hloubce okolo 550
metrů. Po čtyři dny zde provádí
výzkumy skupina vedená Vali-
kem Ostanovem a dostává se do
hloubky 650 metrů. Pak je střídá-
me my. Pronikáme úzkými vstup-
ními meandry a plazivkami a sjiž-
díme první stometrovou šach-
tou. Z dálky slyšíme šumění vo-
dopádů ve vzdálenějších propas-
tech. Ledová voda se valí ze
všech stran. Zhasíná nám karbi-
tové osvětlení a tak používáme
náhradní elektrické svítilny. Po
dvanácti hodinách sestupu ko-
nečně vidíme pod sebou světla
a slyšíme hlasy. Vítáme se a vzá-
pětí zase loučíme s našimi před-
chůdci a uléháme k odpočinku
do promoklých spacáků. Dva
dny podrobně mapujeme celý
systém a pak vystupujeme pro-

Výstup z propasti ORCUS

pastmi plnými vody. Naše práce
v podzemí skončily, také po-
vrchová mapa rajónu je hotova
a z terénu se vrací všechny vý-
zkumné skupiny, které hlásí další
objevy a spousty zážitků.

PŘES KAVKAZ DOMŮ

Přichází den rozloučení. Balíme
stany a přepravujeme věci do
údolí. Pomáhá nám při tom ně-
kolik mul, které nám zapůjčili
zdejší pastevcí. Je konec srpna,

u moře v Gagře pálí slunce. Při večeri na rozloučenou domlouváme poslední podrobnosti k expedicím v příštím roce. Čekají nás nově objevené krasové rajóny centrální části Bzybského hřebene, ale také vůbec první expedice do krasu Pamíru.

Zatímco naši přátelé nasedají v Adleru do letadla, před námi a našimi vozy — terénním ga-

Při dopravě našich věcí zpět do údolí pomáhaly i muly abchazských pastevců

zem a mikrobusem — je téměř 3500 kilometrů horských cest Kavkazu i nekonečných silnic rovinami Ukrajiny.

JOSEF WAGNER
FOTO AUTOR

Před odjezdem expedice »Kavkaz 82«

KAVKAZ 82

V minulém týdnu odcestovalo do centra Západního Kavkazu sedm členů základní organizace SSS a SSM Speleologického klubu ORCUS Bohumín, kteří společně se speleology SSSR uskuteční na Bzybškém hřebenu již druhou výzkumnou sovětsko-československou expedici. Před odjezdem této výpravy, která se uskutečňuje na počest 3. sjezdu SSS, jsme jejímu vedoucímu, Josefu Wagnerovi položili několik otázek:

♦ Jaké jsou hlavní cíle expedice?

Výzkumná expedice Kavkaz '82 bude pracovat v rájónu, ve kterém máš a sovětská speleologové působili již v roce 1980. Na tyto práce letos navážeme. Hlavním cílem budou výzkumné a prolonační práce v propasti s. Pantichina, kde byla již dosazena hloubka 640 m, a kde jsme narazili na mohutné horizontální koridory protékající vodou. Výzkumné práce a pronikání bude také prováděno v systému Napra, kde se podařilo proniknout do hloubky 940 metrů, a v propasti Bohumínské. V těchto systémech se chceme pokusit o překonání některého z hloubkových rekordů. Ve všech jeskyních budeme provádět podrobnou mapovou, fotografickou a morfologickou dokumentaci. Expedice se zaměří rovněž na výzkumy povrchu krasového hřebenu a

vyhledávání nových jeskyní a propastí.

♦ Víme, že máte i některé další nespoleologické cíle a úkoly.

Jedním z dalších úkolů výpravy je také sběr vzorků hmyzu a drobných savců zvláště na Kavkaze pro potřeby krajského vlastního muzea a dalších institucí. Ve druhé části výpravy chceme zdotat stěny dvou kavkazských ledovců — Čotčinského a Kičkenolského. Samozřejmým úkolem je příkladná reprezentace vysoké úrovně a odbornosti československého speleologického týmu v náročných podmínkách kavkazských propastí, patřících k nehlubším na světě.

♦ Jaké je složení výpravy?

Výpravu tvoří nejzkušenější speleologové, účastníci řady náročných expedic. Tyto zkušené speleology doplňuje nejmladší osm-

náctiletý člen, učeň SOU Radim Vladyka, účastník výpravy Čtyřdag '81, na které se velmi osvědčil. Většina účastníků je nejen zkušenými speleology, ale i dobrými fotografy, geology a samotnějším řidiči, neboť přeprava na Kavkaze je řešena dvěma automobily, gazem a mikrobusem Š 1203, a trvá téměř čtyři dny.

♦ Přijetí konání expedice Kavkaz '80 došlo v propastech na Bzybu k řadě havárií. Jak jste na tyto situace připraveni v tomto roce?

Výzkumy propastových systémů Kavkazu jsou opravdu velmi nebezpečné. Hlavním nebezpečím jsou nevyžádání se uvolňující kameny a sut; které se dostávají při sebemenších podnětech do pohybu. Hlavní naší „učňáci“ jsou zkušenosti z expedice v roce 1980, které jsme mnohokrát probrali. Výprava bude opět doplněna lé-

kařem a každou akci v podzemí bude zabezpečovat záchranné družstvo na povrchu. Bude také věnována větší pozornost čistění ústí propastí od suti a volných balvanů a zavedeno telefonní spojení s útočnými skupinami.

Víme, že v SSSR je vaše výzkumná práce a její výsledky vysoce oceňovány a sovětská speleologové vás zvuče spolupráci již tradičně. O vysoké úrovni a jméno ORCUSU v SSSR svědčí i ta skutečnost, že z pěti československých výprav v posledních čtyřech letech byly čtyři speleologů z Bohumína. A tak vám i na této výpravě na Kavkaze přejeme mnoho úspěchů.

Rozhovor připravila Ljuba Sromová

Bohumín vý- KAVKAZ '82", SSM speleo- než 4000 km opastech Kav-

Radim Vlady- Miroslav Stra-

t: L. Sromová

S MLÁDEŽNICKOU SPELEOLOGICKOU EXPEDICÍ KAVKAZ 82

Národní sevěně obytnými bloky se v sobotu ráno probudilo neobvykle časně. Dveřmi i okny v suterénu jednoho z domů proudil řetěz těžkých beden a transportních vaků, který končil v útrožích otevřeného gaziku a škodovky dvanáctsettrojky. V klubovně svazáckého speleologického klubu Orcus, který pracuje při středním odborném učilišti ZD Bohumín, vzal ještě Pepík Wagner tužku do ruky a přeškrtnl poslední kolonku z desítek pečlivě plánovaných a záhy splněných drobností, jejichž výsledkem byla příprava náročné, pětidenní expedice, nazvané Kavkaz 82.

Stránky první ze tří objemných kronik mladých bohumínských jeskyňářů zaplňovaly poznatky

růstaly, byly objeveny nové, rozsáhlejší prostory, ve větších hloubkách. Touha po poznání dosud neprobádané říše vedla speleology i na Jesenicko, kde pomá-

VELEHORY NARUBY

hali geologům, a také na Vítkovic-ko, kde se seznámili v opuštěných břidlicových lomech s kamarády — netopýry — jejich siluetu převzali do svého znaku. Zájmová práce v podzemí časem dostala svého hástnatého psychologa skupin lovány a

mnohá přátelství s mládežníky stejného zájmu. Nejpovnější pou- ta však nalezi daleko za hranice- mi vlasti — u svých kolegů ze Simferopolu. Proto už také připravili čtvrtou společnou expedici, už podruhé věnovanou panenskému Bzybškému hřebtu. Jeskyně Sněžná se 1380 metry hloubky, loni objevená Napra s 970 metry a mnohé další, dosud ještě nezmapované, jsou cílem bohumínských mládežníků. Předpokládají, že spolu se svými kolegy se jim podaří dosáhnout alespoň jednoho hlubinného rekordu, který by pak chtěli věnovat do věku nejvyššího svazáckého rokování.

Nasedli jsme do automobilů. Čeká nás trasa čtyř tisíc kilometrů po silnicích z Bohumína do vesničky Bzyb. Odtud vystoupíme do výšky 2200 metrů nad mořem, abychom poznávali hlubiny Kavkazu. Láka nás totiž pohled na velehory z opačné, netopýří říše.

navázali MF 267 VLASTIMIL ANDRLE

a lana prozatím putovaly do auto- stníky expedice Kavkaz 82 za Kyje- d bude výchozím stanovištěm, čeká ce kilometrů po silnicích.

FOTO: AUTOR

Úzká pouta vzájemné spolupráce

V pátek 27. srpna se do Bohumína vrátila sedmičlenná výzkumná speleologická expedice KAVKAZ 82, připravená na počest konání III. sjezdu SSM svazáky naší základní organizace České speleologické společnosti ORCUS ze středního odborného učiliště.

Výprava organizovaná ve spolupráci se sovětskými speleology, se kterými jsou bohumínská speleologové svazání úzkými pouty, přinesla mnoho cenných výsledků a nových objevů.

Hlavním cílem výpravy byl rozsáhlý Bzybšký hřeben Západního Kavkazu, kde expedice působil již v roce 1980. Podařilo se zde v systému K—1 dosáhnout hloubky 650 metrů, a prozkoumat nové neznámé části této čtvrté nejhlubší propasti Kavkazu a zpracovat podrobnou mapu.

V nově zkoumaných oblastech, bylo objeveno více než 10 nových propastovitých systémů, z nichž tři přesáhly hloubku 150 metrů. Jeden z nich nese jméno bohumínské organizace — ORCUS. Výsledkem práce expedice jsou také podrobné povrchové mapy zkoumaných rájónů i podzem-

ních lokalit, cenná fotografická dokumentace i sběry vzorků hmyzu pro naše muzea.

Celá expedice, již čtvrtá společná se sovětskými partnery, přinesla nejen zaplnění dalších bílých míst na mapě Kavkazu, ale stala se i dalším příkladem spolupráce mladých lidí obou zemí, byla příkladnou reprezentací vysoké úrovně bohumínské i československé speleologie.

L. SROMOVÁ

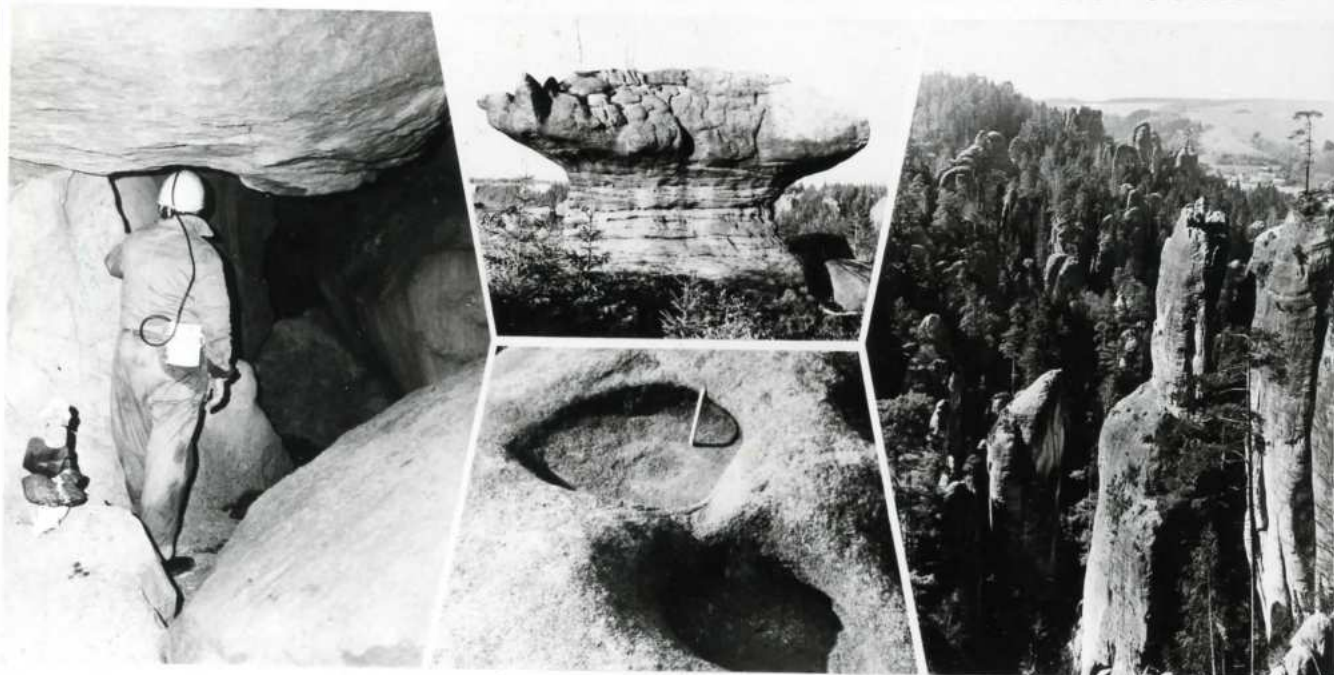
Společně se sovětskými speleology ORCUS na Kavkazu

BOHUMÍN (V. A.) — Po dvou letech se na vysokohorské krasové lokality vrací 7členná skupina mládežnického speleologického klubu ORCUS při středním odborném učilišti ZD Bohumín. V sobotu dopoledne odjela výprava jeskyňářů na 4000kilometrovou pouť, v jejímž cíli se přiblíží k Bzybškému hřebenu Kavkazu.

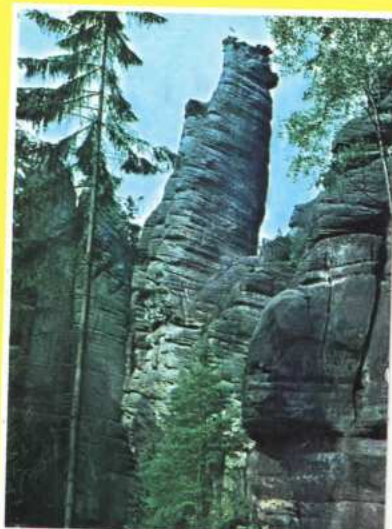
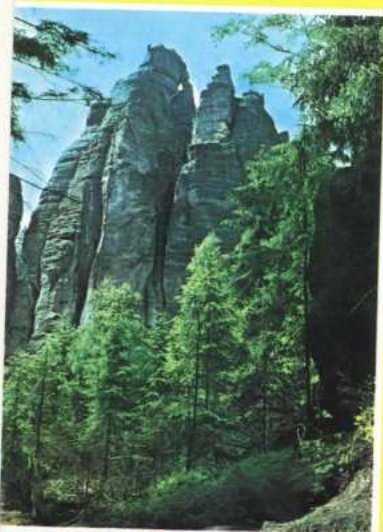
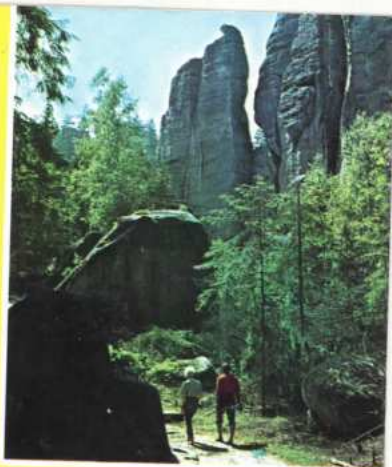
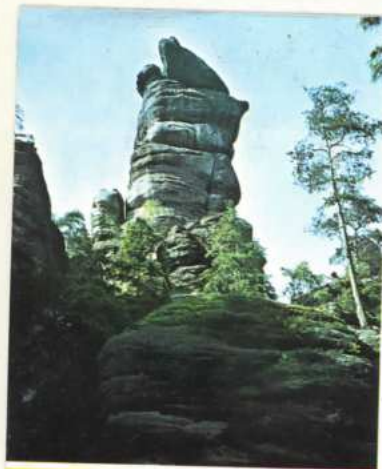
Ve výšce 2200 metrů nad ke náčiní včetně padesáti mořem vybudují jeskyňáři skob a karabin, transportní základní tábor společně se vaky, 85 smyček, ale také sovětskými speleology ze šest karbidových lamp, závěs- Simferopolu, s kterými u ně síť a lehátka pro pře- drží čtyři roky družební nocování ve dvou až třech styky a již podnikli obdob- podzemních postupových tá- né expedice. Hlavním poslá- borech. Kromě toho výpra- ním výpravy je průzkum va ve dvou automobilech ve- podzemních lokalit, z nichž se sebou pásmo na měře- některé nově objevené vy- ní, geologický kompas, tep- tvářejí rozsáhlé prostory až loměr a další topografický do hloubky více než třinácti materiál pro mapování jesky- set metrů. Bohumínská mlá- ní. Nechybí ani cepíny a ry- dežníci se chtějí pokusit o ze horolezecká výstroj, ne- překonání rekordu při sestu- bof po zdolání hlubin se pu do tajemných propastí chtějí jeskyňáři vydat i na Tím také chtějí pozdravit ko- nání III. sjezdu SSM.

Výpravu expedice Kavkaz z Kavkazu vrátí až v po- 82 tvoří speciální alpinistické sledních srpnových dnech.

ČESKÁ SPELEOLOGICKÁ SPOLEČNOST - Ú.O.K. PRO VÝCHOVU

SYMPOZIUM O PSEUDOKRASU V ČSSR 9.-12. 9. 1982 JANOVIČKY - BROUMOV

TEPLICKÉ SKÁLY

NA SYMPOZIUM

NEB JAK DOSTAT LJUBU K PULTU?!

Jak nápis pravi' vyjeli jsme na sympozium. Raich, Pepa, Ljuba a Dežo v šutové voze.

Vyjeli - a doskákali. K šutovi. Dál už jet odmítli. A tak jsme se mu podívali na střeva. Měl zmičnou AC pumpu.

Harno - jdem k majiteli. Ale ten doma nebyl. A tak jsme mu začali hospodařit v gardži sami. Vyprázdmili regály, opravili dalších sto poruch a vyjeli. A dojeli do Žamberka. A hop - hop skáčeme zas. A další oprava. A zase dál - nyří už do cíle.

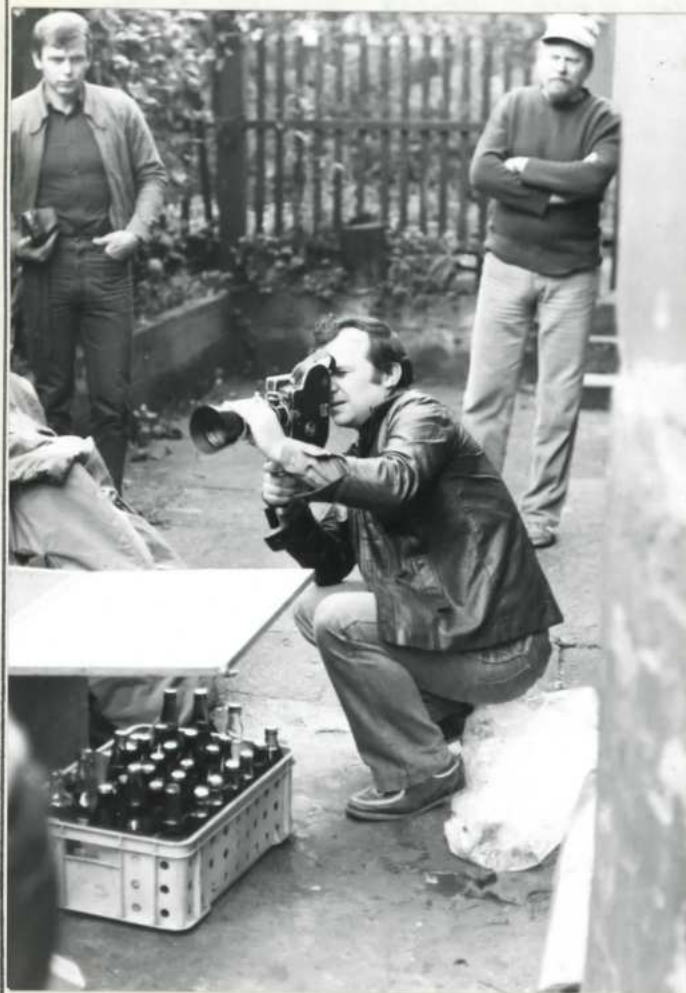
PÁTEK: po reklamné noci - kdy nám Ljuba spala všadky i sebe do postele přichází rano - a smím derz exkurse. My vyřídíme na exkursi poruchou. Teplické skály - Adršpach. A v tomto auto má opět skákací der. Ale stiháme vše. Mají to tu krásně. Ale Beskydy to rejsou. A večer prezentujeme sebe na Kavkazě
SOBOTA: Hlavní den přednášek. Hned druhý referát přednáší Pepa i s úspěšnou diskusí. Pak je na řadě Lánciov - pravda už ho Pepa předělal - ale Dežo se i tak zapotil. No jo - když Kominovo ležno působí změny v Cýrilce a auta ji borkí - to porazí i největší kapacitu. Ještě že je Pepa ukecal. A tak sympozium je až do půlnoci.

NEDĚLE - dopoledne končí přednášky a opět se chystáme domů. Dnes měla přednášet Ljuba. Ale na jedinou zapoměla číst a chytila ji střevní porucha. Ne, pravda, že přednášet nebude. A raději koupila láhev rumu Pepovi - a ten to zmačle za ní. A jedeme zpět. Ještě před jízdou jsme šutovi viz požádali aby byl hodný a jel. A or nožer. A tak mu Raich urval výfuk. A pak už jel. Až do Bohumína.

Andj Refs

TO JSME - PŘED VÝJEZDEM

... NA ČERNOBILÝ ...

... JEŠTĚ NA BARVU ...

EXPEDICE

24.9-12.10

KIZIL-KOBA

82

VÝZKUMNÁ SOVĚTSKO-ČESKÁ
EXPEDICE DO NEJDEŠÍ
JESKYNĚ SSSR
VE VÁPENCI:

OBSAZENÍ VÝPRAVY:

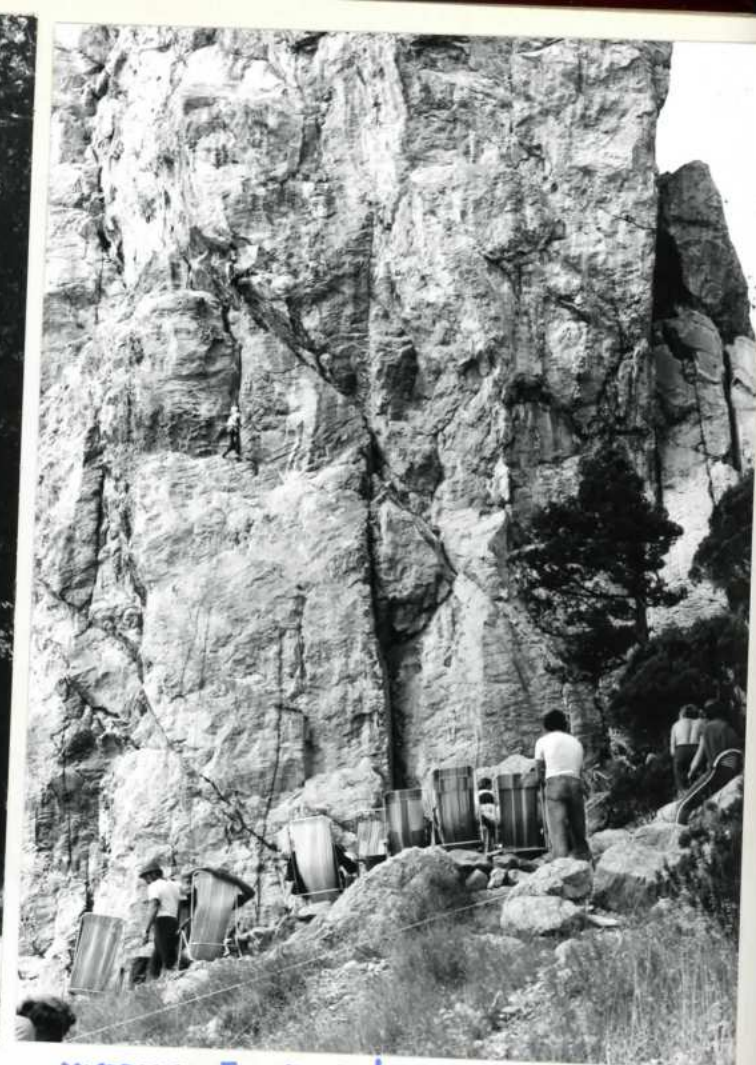
WAGNER JOSEF
ŠUTTA VÁCLAV
REICHENBACH MIROSLAV
STRAKOŠ MIROSLAV
VLADYKA RADIM
MATOUŠEK VLADIMÍR
TĚMA PĚTR
ŠROMOVÁ LJUBA
MORAVEC MILAN
VANĚK MIROSLAV
PODHORNÝ MILAN

vedoucí výpravy
zástupce ved. výpravy

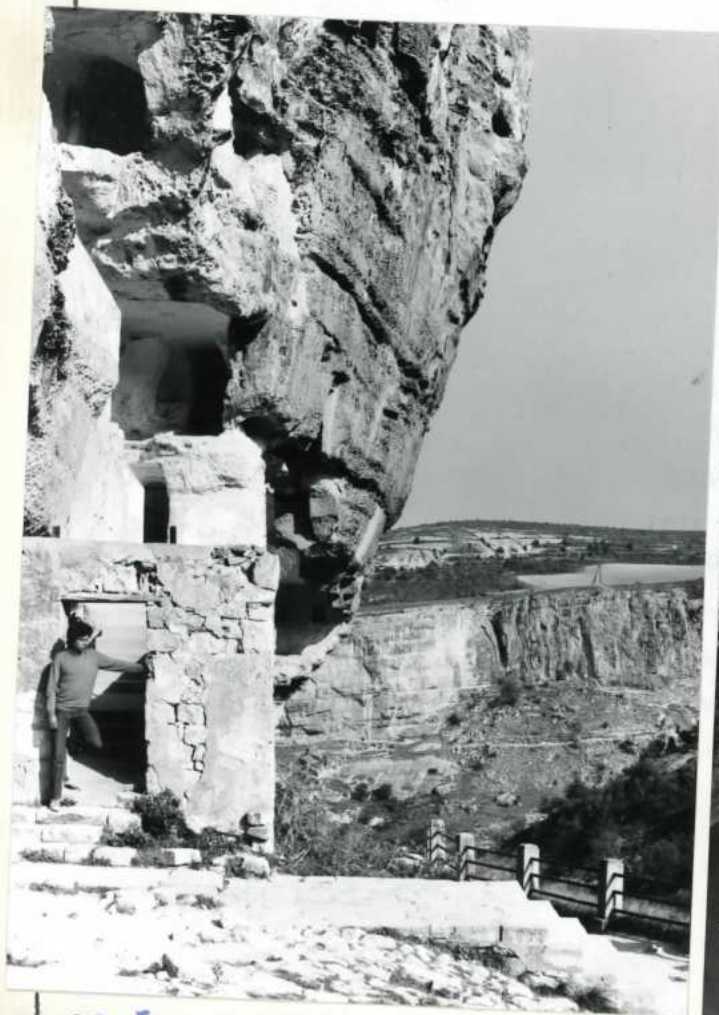
ZA KRYMSKOU SEKCI: KOZLOV ALEXANDR a 8 členů Simferop. klubu

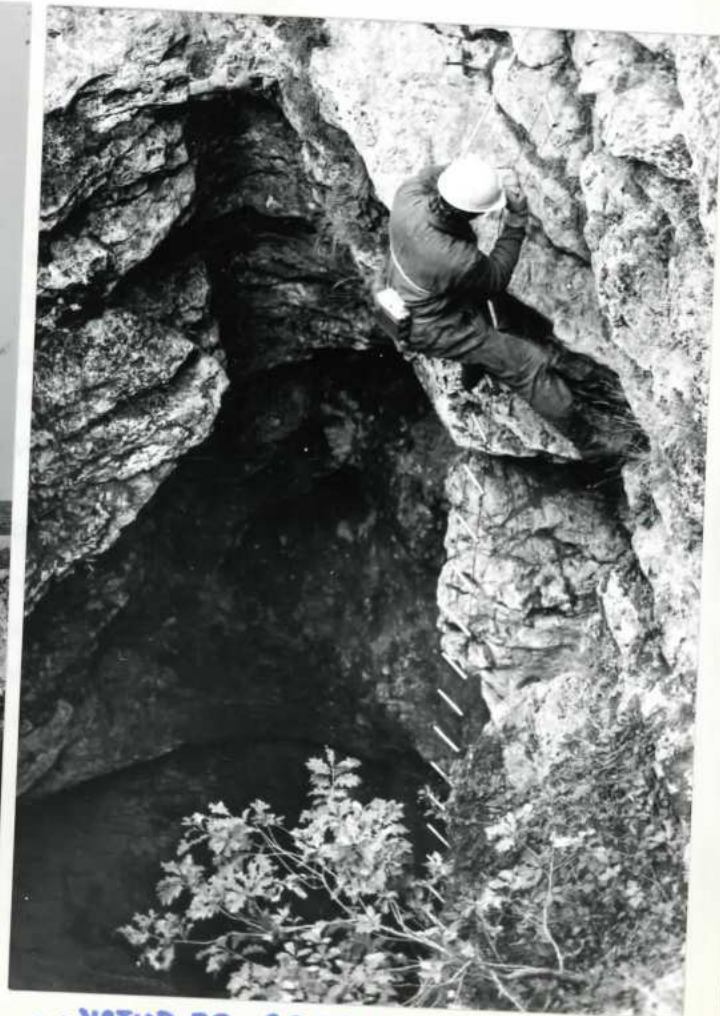
TAM-TAM NA VÝCHOD!

... MISTROUSTVÍ VE SKÁLOLEZENÍ ...

NA ĚMEŤ - KALE

... VSTUP DO BOJIRY ...

24.9. Jer jsme se stačili zotavit z Kaukazu a přebalit výstroj se znova. Je pátek ráno klubovou stojí autobus (jinak vozítko pro děti) s řidičem Ivanem dovo žiguli do nich smě- opět těžké transportní. A to vše před televizními. Jednou na černobílý pak znovu na barevný. Ž vše naloženo do obřího autobusu na jehož řaich i Ivan strdli noci, a můžeme vyjet. hranice. Ulekáme těsně před Michalovcami a ráno dále!

KIZYL-KOBA-82

SPELEOLOGY EXPEDITION

ORCUS-CZECHOSLOVAKIA

Směr Kizyl-Koba

Bohumín (ae). — Na dru- hoh letošní společnou čs.-sovět- skou expedici se včera dopoledne vydala skupina mládežnického spe- leologického klubu Orcus střední- ho odborného učiliště ZD Bohu- mín. Cílem výpravy je Kizyl-Koba, jeskyňný systém Krymského krasu.

Spolu s přáteli ze Simferopolu se naši mladí speleologové poku- sí proniknout do 13,5 kilometru dlouhých chodeb, jimiž protéká podzemní řeka, která v podzemí vytvořila několik jezer a sifónů, a nichž jeden tuto jeskyňu uzaví- rá. Okolo expedice je provedl výzkumné, dokumentační a měřič- ní práce v tomto nejdelším systé- mu SSSR ve vápenci. Nové objevy a celkové výsledky svazáci věnují do říjnu zajímavých činů, usku- tečněných na počest III. sjezdu SSM.

25.9. Ljubina smídaně se nedá srovnat s Vencovými připáleninami a tak dobře naladění

Expedice z Bohumína na Krym

BOHUMÍN (V. A.) — Na Krymský poloostrov se v mi- nejších dnech vydala 10členná skupina mládežnického spe- leologického klubu ORCUS středního odborného učiliště ZD Bohumín. Zúčastní se te- leon druhé společné českoslo- vako-sovětské expedice, ten- krát v krásovém útvaru Kizyl-Koba.

Naši speleologové tak nava- řili na výzkumné práce, kte- re na Krymu provedli se svý- mi přáteli již v uplynulém ro- ce. Budou se věnovat nejroz- sáhlejší sovětské jeskyňi ve vápenci, která má chodby v délce 13,5 kilometru. Podzem- ním systémem protéká řeka, která tvoří řadu jezer a sifónů. Poslední objevený však chytější skupiny našich a simfe- ropolských průzkumníků pře- konat. Kromě toho se chystá- jí na výzkumné práce na hře- benu Demerži a horském pla- tu Catyr-Dag. Náročnou akci mládežníci uskutečňují na po- čest konání III. sjezdu SSM.

Michalovcích přijedeme na "čoru". Janže... štůžeme, že Faldík má horáku + 39,7c... eze do nemocnice - a tam konstatuji... gi Faldíka do léku. Na hranici... ormdně ale na sovětské straně na... a mrdel náš starý endmý. vymkl eašité ruble. A zase šel na osobku: asi se jim zehotělo e a prý ještě jednou a budeme e a prý ještě jednou a budeme

Michalovcích přijedeme na "čoru". Janže... štůžeme, že Faldík má horáku + 39,7c... eze do nemocnice - a tam konstatuji... gi Faldíka do léku. Na hranici... ormdně ale na sovětské straně na... a mrdel náš starý endmý. vymkl eašité ruble. A zase šel na osobku: asi se jim zehotělo e a prý ještě jednou a budeme e a prý ještě jednou a budeme

26.9. Jedeme non-stop. Jer nějaká ta zastávka na oběd a zase dle. Ivan se střídá s Mildou a kromě toho že došel olej v motoru busu - nic se nedělo. A aby to bylo mrtvo zadělali věnca a Raich na autobusu pa- přem světa a mohli se smíchem urálet když Ivan hledal poručku. A po půlnoci se blížíme k Simferopolu a kousek před ním ulekáme ke spánku.

vyplácení... m... se života. z SSSR. Za Ugorodem upravujeme to co nám celníci rozkázali a s Ivanem za volantem vyrážíme do Karpat. Daleko jsme nedoje- li na prvím odpočívadle se Vetašník postavil se žigulem tak šikově - že Ivan mu zddi autobusu promáčknu! předek. Ale Lada jela a to bylo hlavní. V noci se ujal volantu busu Milda a hned se zhoršilo i počasí. Padla přímo anglická mlha.

SLEPÍ I CHROMÍ NA ŽATYR-DAGU

...TERÉNNÍ AMBULANCE...

DO DOMU KEČKENET...

.... V BOJIRU ...

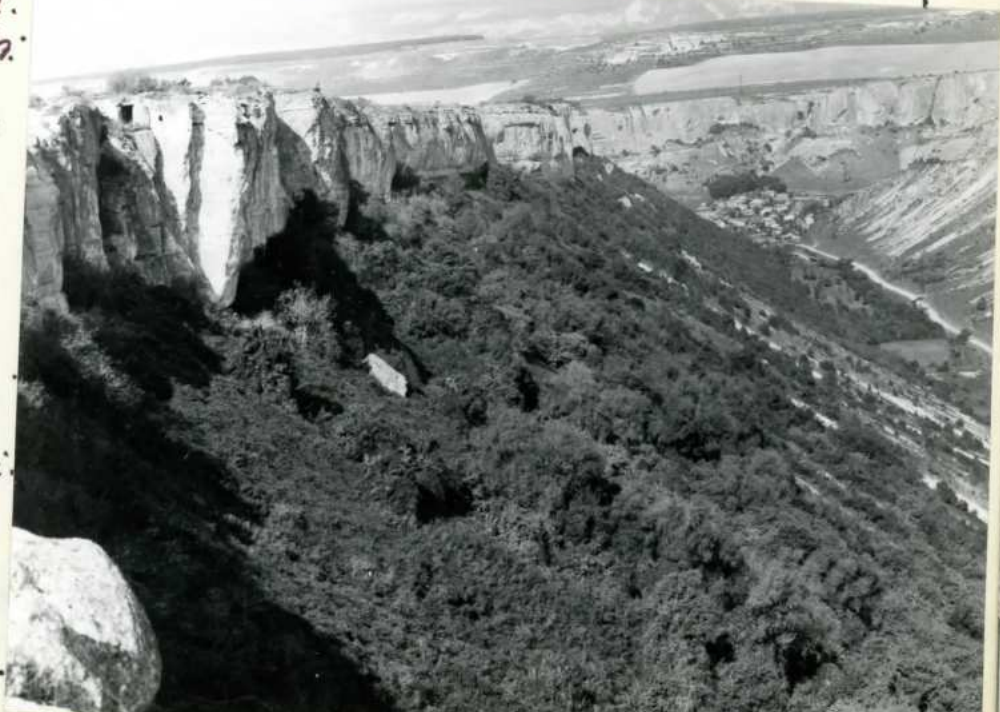
27.9) - A ráno do Simferopolu. U klubovny je mrtvo a tak vyrážíme za Sašou. Jako vždy vřelé uvítání. A pak - chodíme do bdně. Marně. Dnes je zavřeno. A tak odpoledne jedeme shlédnout premiéru dokument. filmu o dobytí Everestu sovětskými horolezci i skameramanem expedice. Večer jako tradičně usedáme na klubovně k uvítací večeři. A babka sousedka se mohla ubušit do zdi. Marně - skončili jsme ve 2° rano. My! Většink chudák ještě později nek si jez hned vyzvedla jako žubata.

28.9) Někdo se budí na klubovně někdo v autobuse, kde nás jako eroty ve sklemiku porouží okolo jdoucí. a jdeme do bdně, seškrábat cestovní špinu. A odpoledne začíná velké balení všeho do igelitu. Speciálním zařehlovacím přístrojem zatavujeme vše do PVC. A aby nebylo věnování líté, nek žel se žigulem do opravy, kačime, co jako zast. Stokoruny i klopězky, kreber i klíče, tabletky avše jednotlivě a pak dohromady. A večer opět nastaly oslavy a noc našich diapozitivů. A zase oslavy! Až z toho chudák Radim těšee onemocněl a noc strávil na frase klubovna - toalety. Den zakončil (či noc) Raich, který sbalil jakéhosi policajta a v náročné diskusi s ním na náročná témata zvítězil RSC.

29.9) Dnes jedeme do města Simeiz, na pobřeží černého moře. Proč? Probihať tedy mezinárodní mistrovství ve skaflolezem' i súčast' našich lezců. A tak je jedeme povzbudit. Slunce páli a hrav za volantem ukámi nazik. Přimo za skály vybiha skála „kočka“ a na ni se proháržejí drojice Evropy i Azie. Nejlepší jako vždy olomáci ale i naši sabojovali.

Byli třetí. Pravda.

My jsme chtěli nastoupit ale porazit hostitele - to by nebylo od nás kažka. A tak jsme bočním raději jen kvalitně radili.

POBŘEŽÍ ČERNÉHO MOŘE ... VLAŠTOVČI HNÍZDO...

... DO KIZIL-KOBY ...

... IMILDA TAM CHCE ...

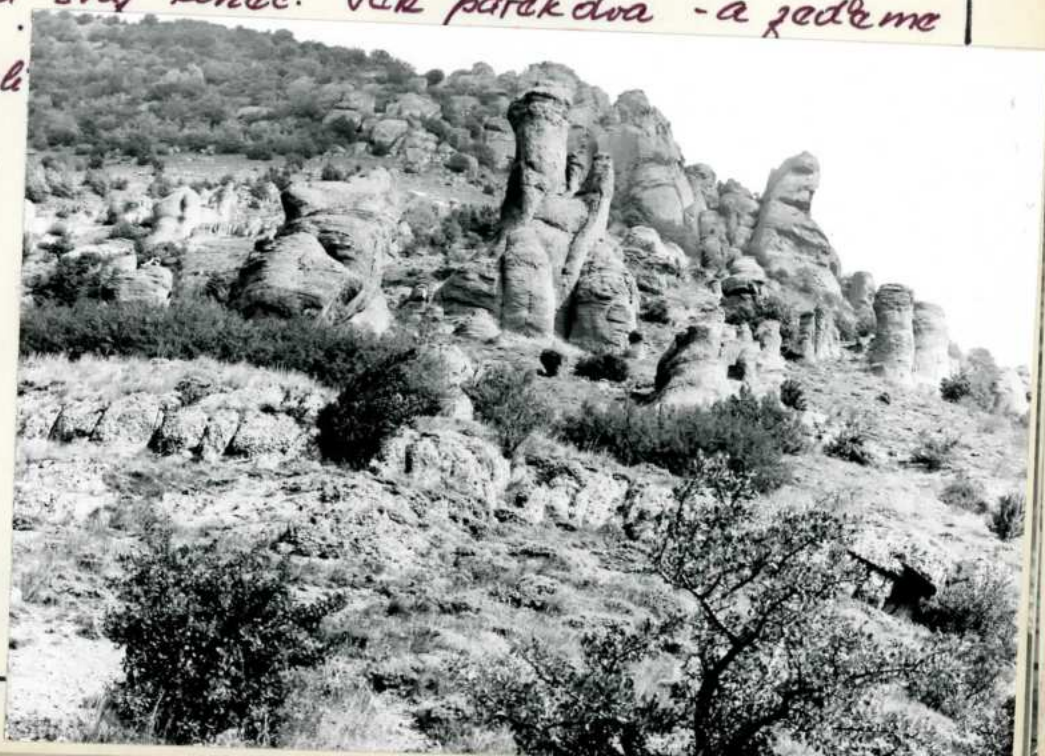
To však ještě nabylo vše. Neb bylo horko hodil Milda
svencou Vetešmika do moře i s kvádrum a peněženkou.
Jan chudak Raich zalazl dospary mezi skaliska a
vyspával včerejší noc. A ddi? Jdl jsme se sardnili
sa dvěma horolezci, kteří jako první staruli v sovětské
expedici na Everestu a hned s nima společně povečeřeli
v Jaltě. A pak hned opět do Simferopolu. A kdy-
by Ivanovi nedošla nafta - me by se nedělo.

30. 9. Dnesek byl snad tradiční. Sedeme do Bachčisaraje.
A hned na Čufut-kale. Pravda - byl samitarm'den
a pevnost prý nřrabotazet. A tak jsme ji dobyli
ze zadu. A jako vždy slunce pãli a Jan, Makãt
i Milda foti, toci až spouště zharvi.
Také v paláci Bachčisarajském je samitarm'den. Ale
Qaňa uhdal alespoň nãrstěvu nãdvoři. A pak
hned na čiburky - přepali jsme se tak, až Raicho-
vi praskaly bryže. A večer je opět živo. Dnes
slavíme Ljubiny narozeniny. Hobla ji sice má-
lem přerazilo paťeř - ale jinak to přečila.
A my těch zojich 33. tež.

1. 10. Zano opět vyžádáme naših. Do Jalty za kolegy
z Jaltského klubu. Provãzi nãs sãst. A hned Janov-
kou nad město na vyklidku. Marně se snažil jaký-
si vedoucí restaurace nãs tam nepustit. To neznel
sãsu a jako kouzelný příkaz. A už jsme byli na
hoře. A hned do večerního města. Prohlídka
nãbřeži mnohé nãuspokojila a tak se vrhli na
kolotoã. Zvlãstě pilot Ivan se nemohl dost vyfo-
ãit. Vše má svůj konec. Jar pãtek dva - a zedeme

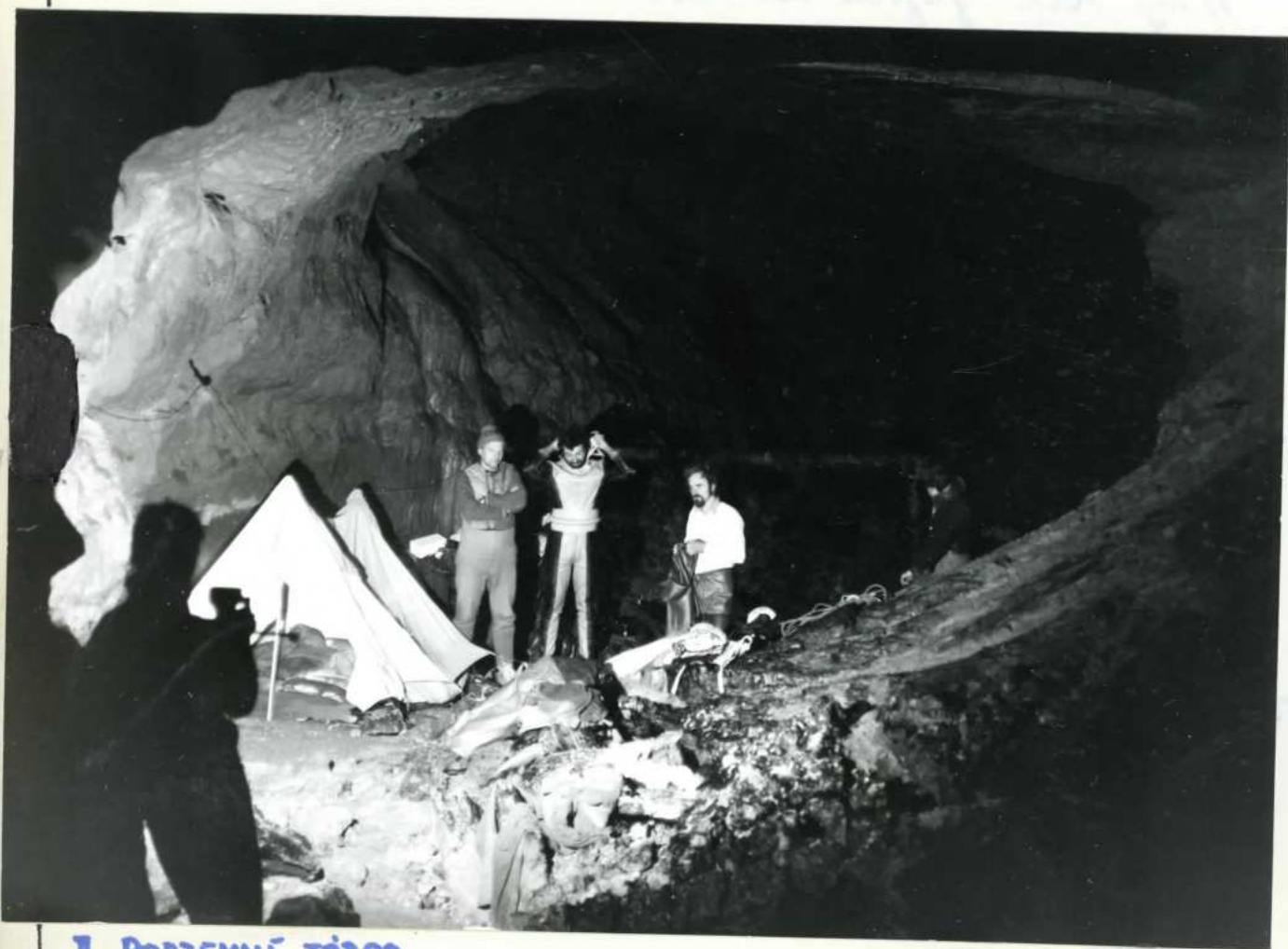
k Viťovi na
večeři. Po fabuli
jak má být.
ulekáme kde
se dá. V auto-
buse i okolo.

2. 10. Slunãné rá-
no a nãs
ããka' pãítali
nazatý sku-
ner. A
v nãm pro-
gãzãka

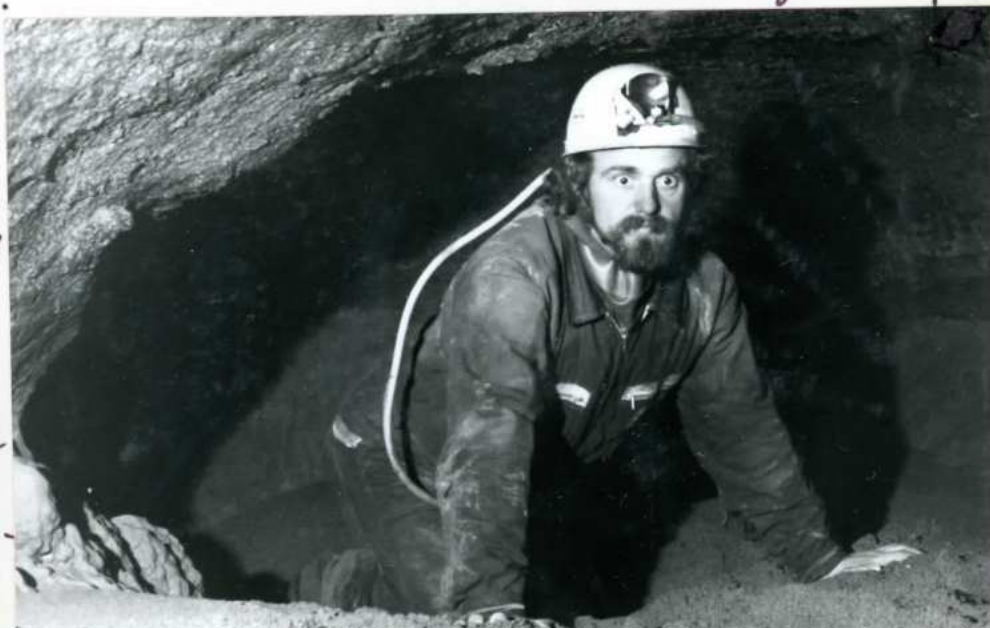
PŘED J. SIFONEM

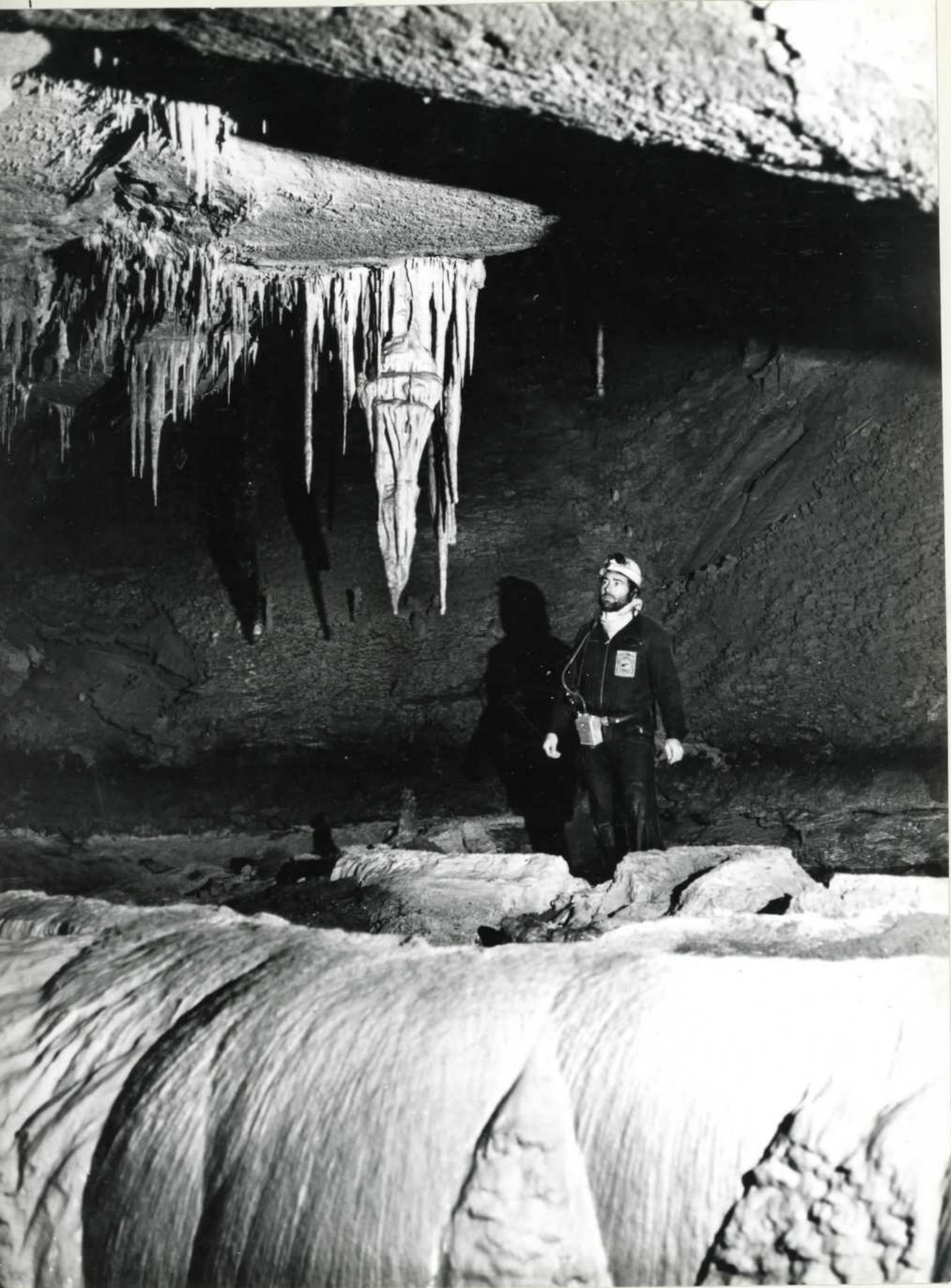

I. PODZEMNÍ TÁBOR

podél pobřeží Černého moře. Najdříve nás škurer
vaze k Artěku a pak dle. Levadige, Ulaštovči k medo.
A když ještě kolem nás začalo skákat velké stádo
delfinů, zřejmě pro nás speciálně nazatých, bylo na-
še nadšení na vrcholu. Delfini se jako šipky vynořovali
před i po bocích lodi, několik metrů od nás. No
nadherné divadlo. A pak se řízemí kutru ujal Ivan,
když sděs a vino umluví kapitána. A málem jsme
vzlétli. Ale přistáli jsme raději a měníme loď za autobus.
a jedeme na prohlídku levadijského paláce. Právda, před
branou stála dlouhá řada - ale ne proms. Ať když jsme
vstupovali chtělo nás několik babek - akatalek - umlčet.
A večer konečně dorážíme k vodě - tedy moři. A hned doráží.
Právda - sice na Adama - což se nelíbilo Ljubě (Calespor se
tak tvrdila) - a provokativně si oblékla plavky. No žádná škoda
Aspoň jí nebylo takeima. Sice Jaetské ženy též na nás
divně koukaly (navíme ještě zedostivě či vřsměšně nebylo
tma) ale to nám navadilo. Loučíme se s Galineí a
zpět do Simferopolu.

3.10 = Draší cíl je Čtyr-Dag. Probíhá zde praktická část sympozia
sovětských speleologů v Aluště. Autobus nás vyváží do Sosnovky
a od tud zahájíme výstup na dolní plato. U systému
Emine-Božir-Časar je živo. Do podzemí proudí řada spele-
ologů, a naši za nimi. Vanca nedůvěřivě hledí na zem
náchvalně endmý lanový zábrík a sa chříli pondm mizi i
Milda, snažící se mdrvat rukama, by zmenšil na minimum
srouklnost, pozorující nervosně třásti u lanka zábríku.
A zatím co ostatní vedemí Nadou-žubem- adolevazi duo
Božiru, Vanca, Pava a Biskup vyražaji sa netopýry.
V jeskyni Cholodnoj konečně nardžaji na několik kusů - ale
chyba. Jeden z nich visí kdesi ustropu skoro 15 metry
vysokého dómu. Tak sa mím. Stěnou i po Vencových
radách se Pava
dostová až k
Vrapenei jižnímu
ašupsmim do
pytla. V jeskyni
Bim-Baš nebyl
nikdo doma a
tak se vracíme
k Božiru, kde
poznáváme klauu
sovětsko' speleolo-
gie Sašu Horozo-
va i Dubljar-
ského.

ΣΑ ΚΑΣΚΑΒΟΥ ΚΟΣΜΟΝΑΥΤΩ

4.10. Na Demerdži. Pláto vypínající se nad Alustou má zje
dlouho lakalo. A konečně jedeme naněj. Ivan autobus parkuje
před vasmici Lučistojem a džungli se začneme probízet k platu.
Máme sice jakousi průvodkyni - ale ta zná pláto zřejmě jako
my Saharu. Divíme se na obrovská balvany, které v roce 1812
smetly vsmici z porrchu země a pokračujeme vyše mezi skalní
věže. A před námi se objeví dolina „Prizvadanija“ s mohutnými
skalními stěnami a věžemi, nad nimiž se tyčí skla „Hlava
carevny Jekatěrinny“ a pak sešupemopět do vasmice. Autobusem
sachceme probít dál - k vodopádu Džur-Džur - jenže raskli Gajové
a hned dvakrát a tak jsme jim nato unikli do oince a
přežrali se k prasknutí.

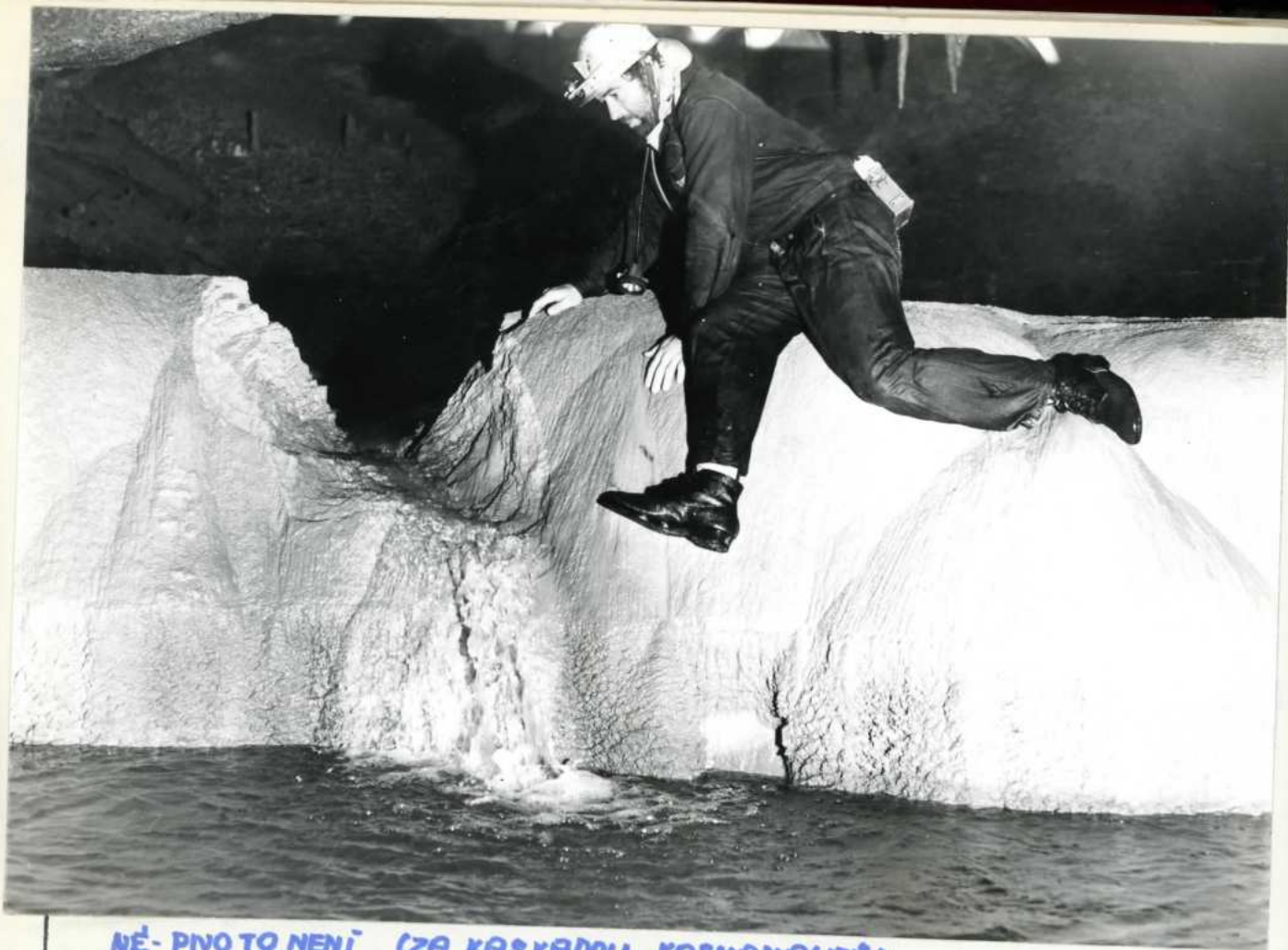
Večer - večer se chystáme na Kizil-kobu. Samozřejmě - s portejnem.
5.10. Nakládáme autobus a jedeme do vasmice Krasnopaščernoje. Kam
jde autobus stačil. Pravda - jednou mu sice v potoce pod
jely kola a zadek sedl - ale Ivan z toho bravurně vymano-
val. Pod platem vybalujeme autobus a zatíženi jako souma-
ři vyrdžeme kmisku sckladního tábora, kde nás již před-
běhli archeologové. Stavíme šapito - a hned se prom' skupina
chystá do podzemí systému Kizil-koba, dlouhého 13 kilometrů.
Detaš a Karukin oblékají gýdra, berou cívku skabekem a na
večer mize ve vstupních suchých částech jaskyně. Hned za
nimi Biskup, Galka a nazhavený Faldik. A jako šerpové
tři členové z Jevpatorie. Úkol - promíknout se Kloaku, vystavět
podzemní tábor a provádět mapování a další explorační. A tak
promíkali. Přes první sifon a jezera, dlouhé galerie, přes
500 metrů dlouhou kloaku, chodbu s malým profilem, do po-
loviny zaplněnou vodou a bahnem. Amira plazivka - amir na
chodba. Chvíli jako psi - chvíli jako mlouci - tak se da' promíknout.
Stavějí tábor a zalézají do mokrých spádků, jenž nevydržely
transport. A my zatím na porrchu chystáme vše na et-
tržší útok.

Bohužel bar
šerpů. A Noe byla
chlada.

6-7.10. Co Vatašnikova
grupa? Dlouze
spi a pak se
vrhají na mapu
navé objevy v nich
části se Kloakou.
Marš se snaží
promíknout dále

NE-UŽNĚ VODU!
(ZA 4. SIFONEM)

NE- PNO TO NENI (ZA KASKADOU KOSMONAUTA)

v některém koncovém bodě. Narazili na sifon a bez aqvalungů
je pokus o další průnik marný. Skusili i sifon vypustit - ale mámě.
Amy? Dopoledne jezeme do gudar i my. Papa, Vanca, Radim, Saňa,
Mirak Vaněk. Každý obřížený 2 vaky v doprovodu Ivana a Ljuby promíká-
me k 1. sifonu. Snažíme se nastartovat dříve Vazja. A pak dále. Vanca
a Saňa kontrolují spojení a my se stále těšíme vaky chrtli nad
vodou ale většinou ve vodě a vodopádech promíkáme k Rozvíce.
Tady Vanca zjišťuje, že Vetešnikem zpracované spojení - nespojuje a
s Radimem musí spát. A dále. Nyní nám pomáhají gestyndři
a Jappatorie. Až do našeho dalšího tábora - pod kaskádou Kosmo-
nautů, kde se edí tryska silný pramen.

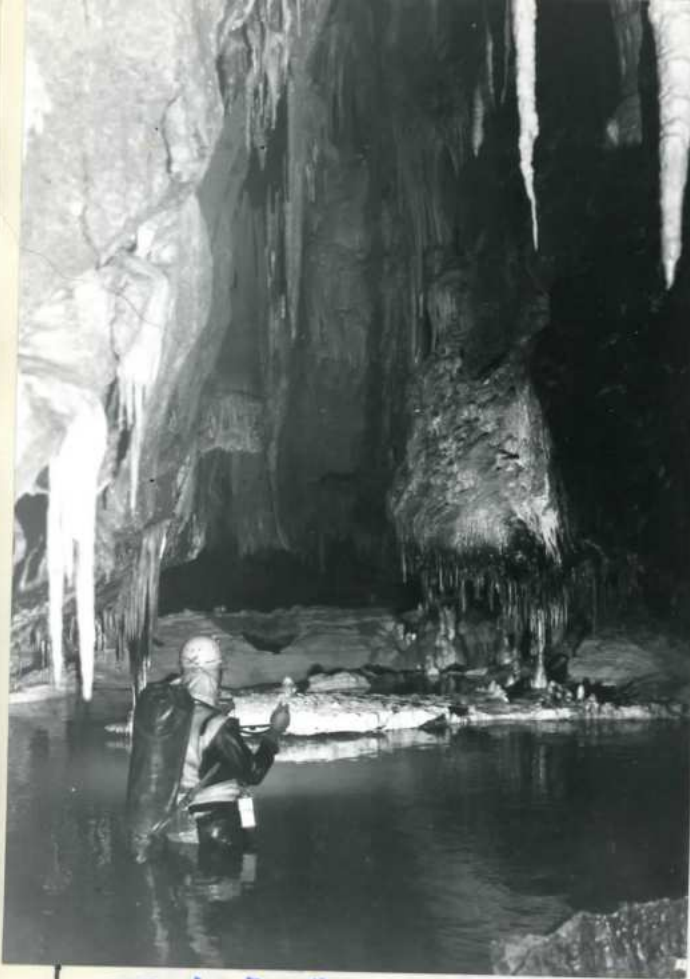
Budujeme tábor a s hrůzou zjišťujeme, že nám téměř polovina va-
ků promokla. A i ten s fotopřístroji. Otevíráme Pentacona a z něj
se valí litr vody. „Navadí“ musí fotit? Ostatní jsou fit.
Po půlnoci - povýdatné večeři zakládáme do mokřých spacáků
v mokřím „nočním“ prdce - a s vírou, že to do rána proschne
usínáme.

Nový den. Vetešnikova skupina končí prdce, balí tábor a vy-
řadí na cestu zpět. Amy? Začínáme pracovat. Radim a Saňa
promíkájí k 5. sifonu a my začínáme fotit. Tedy míříme
za ními a nekonečnou nízkou chůzí, plnou písku
si myslíme že promíkáme dál... Jenže skončili jsme kde jsme
začali. Byla to jen paralelní větev. Urazil se i Radim - dopadl
skoro jako my a zůstali stát před „kaskádou družby“ a museli
zpět pro Ivana. Zelela promáčení: A tak nám alespoň Vanca va-
řil večeři o několika chodech i skakaním. A opíl noci opět
zakládáme do gíř méně mokřích vaků a nad vařičem
anou vysoušíme naše Pentacona, geni už pracuje
jen na ruční pohou a ruční uzávěrku. Odkryt rukou obje-
ktiv - blesk - zakryt objektiv atd.

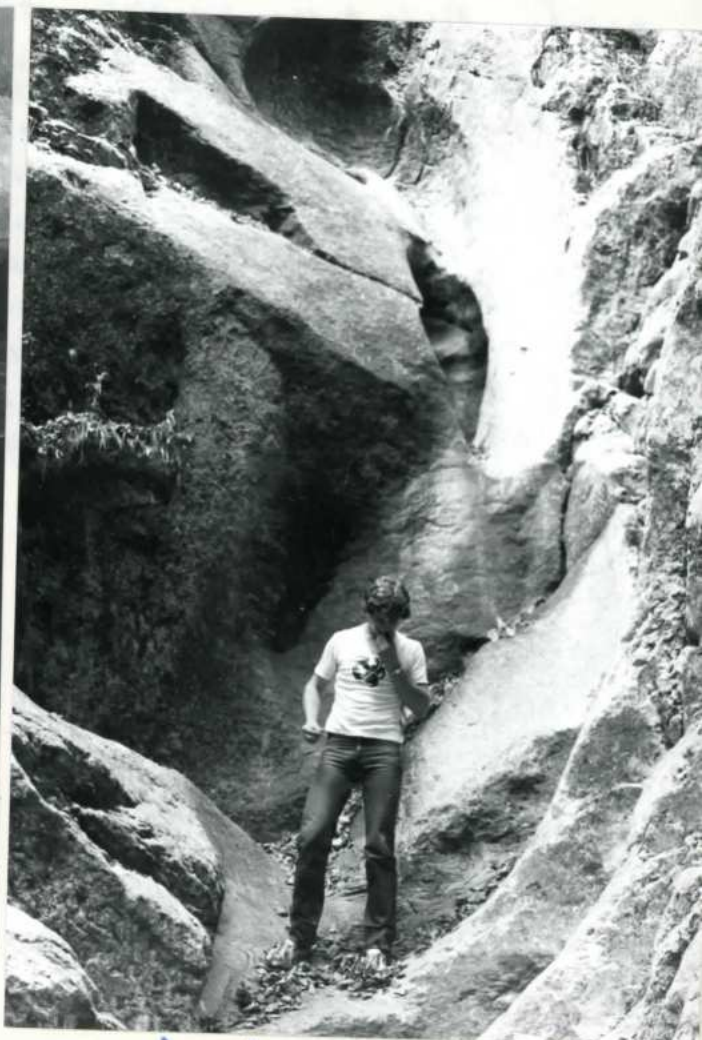
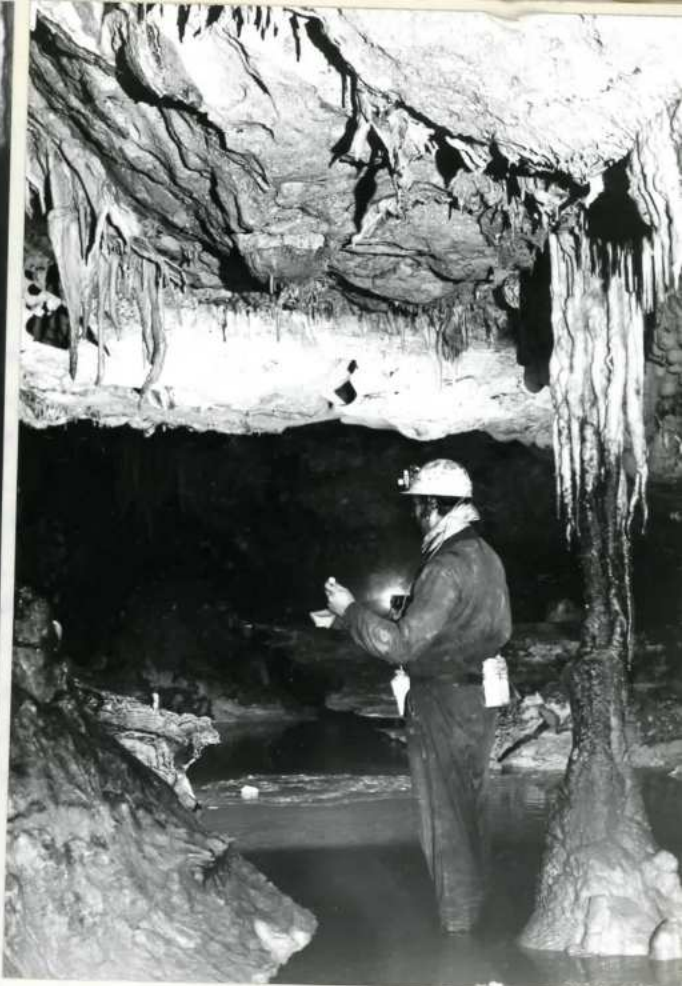
8.10 - Nechtě opět ráno vyléždeme z vaků a opět do tábora. Dnes
všichni doš. Zdravovčho domu k 5. sifonu. Náš úkol je pro-
vést fotodokumentaci - Radim se Saňou se pokusí o
průnik do dalších
části gaskyřé.
Máme štěstí. Je
nízký stav vody,
a 4. sifon dlouhý
25metrů je
zčásti otevřený.
Stále ve vodě,
jazery a vodopády,
kaskádami
až k 5. sifonu.

... TOPRÝ VYLÉČÍ I SLEPÉHO
(VELKÝ LAŇON)

„PRÁVĚ VĚTEV“ - HLAVNÍ KORIDOR

VELKÝ KAŇON

A ten je tak úzký - že promítnout je nemožné. Marné jsou také pokusy objevit nějaký jiný průnik. Uračíme se opět, do tábora, kde již je Sára s dvěma kolegy. Třináct brzy opouštějí armý naposled uleháme do stanů.

9.10 = Ustáváme brzo ráno. Balíme tábor a přichází podpůrná skupina. Ljuba, Milda a tři mladi. To je zde milda jsme poznali hned na evakuanta hladině a to si ještě roztrhl gádro - aby ta voda mohl nabrat více. Balíme opět vaky a promikáme k východu. Venku nás vítá slunce a "jednoduchý - jednoduchý" Ráich. Likvidujeme spozemí, tábor, balíme autobus a opět na klubovnu. A co vačar? No oslava Vatašnickových edsmub. Všech světa gan chot - budouci - chyběla

10.10 = Zdáno se bude mrazi z těžkou hlavou - i Moravec - ale dnes nás čeká velký koním a třetí pokus se do něj dostat. Počasí nám přeje, autobus jede - a tak nám nie nebrdí jez shlednout. Tady jsme jez shledli. A pověsti nelhalý. Kolmé stěny, meandry, říčka.

A to se nám již pobyt konoi a nastává nejtěžší chvíle loučím. Jen neradi jako vždy krym opouštíme. Acož taprova Vatašnik jehož lástka odjela na služební cestu. A v zdvěru se vytdh i Faldik - narychlo spalil jakousi ženštinu a obtěžkan dary se obtěžně vrátil i se samponem do autobusu.

11.10 Dny cesty opět se zastávkou v Lvově, kde jsme nakoupili dary našim nejdrazším. Jen Vatašnik ne - jako elato je o Simferopolu. Ivan se opět skvělostřídá s Mildou a každý v podvačar v Popradu nepovažovali šietku se zřekle u stojiči u pumpy aa bandity - nie by se nedělo. A hoj přištirok v "sazuru" Pef

Ke krásám Sovětského svazu patří i jeho četná krasová území, odkud se každý rok hlásí objevy nových jeskyní a propastí. Na těchto výzkumech se podílejí i naše speleologické organizace. Patří sem i svazáci základní organizace České speleologické společnosti ORGUS v Bohumíně, kteří letos ve spolupráci s krymskými speleology připravili již pátou společnou výpravu za tajemstvím těchto podzemních prostorů. Jejím hlavním cílem byl krymský vodní jeskynný systém Kyzyl Koba, který se svými třinácti kilometry je nejdelší vápencovou jeskyní v SSSR. Tato výprava se uskutečnila na počest III. sjezdu SSM.

ZA TAJEMSTVÍM KRYMSKÉHO PODZEMÍ

PO STOPÁCH PRAOBYVATELŮ POLOOSTROVA

U klubovny bohumínské ORGUSU bylo toho zářivého dne rušno. Autobus a žigulík, obtěžkané speleologickým materiálem, se vydaly na dlouhou cestu. Malebné Karpaty, nekonečné ukrajinské roviny — a už je tu hlavní město Krymu Simferopol. Před klubovnou družební Krymské speleologické organizace čekají přátelé...

První dny patří návštěvám nejkrásnějších míst poloostrova. Na pobřeží, u městečka Simelz probíhá právě mezinárodní soutěž ve skálolezení, již se účastní i naši horolezci. Zde se také seznamujeme se dvěma sovětskými horolezci, kteří letos zdolali Everest. Velmi se nám líbil jejich film o tomto pozoruhodném výstupu.

Navštívili jsme i známou Bachčisaraj a také plato Čufut Kale se skalním městem prvních obyvatel Krymu — Karajmů. Zde jsme obdivovali píli a houny ževnatost těchto pradávňích lidí, s níž dokázali ve tvrdých skalách vysekávat svá obydlí uložená i v několika patrech nad sebou. K nevšedním zážitkům patřila i vyjízdka lodí podél pobřeží Velké Jalty. A když se kolem nás vynořilo stádo delfinů, kteří nám předváděli své bravurní skoky, nemohli jsme se od této podívané ani odtrhnout.

JESKYŇAŘINA JE DŘINA

Plato Čtyr Dag... Tady nás čekají první speleologické úkoly. Nejprve chiropterologická pozorování v jeskyních a odběr netopýrů pro olomoucké muzeum. Rozdělili jsme se do dvou skupin. První sestupuje do nejrozsáhlejšího systému plata, do jeskyně Emine-Bojir-Čhasar, aby tu kromě fotodokumentace zkontrolovala stav netopýrů a odebrala vzorky. Druhá skupina zdolává jeskyně Suuk Koba a Bim Baš, kde také objevuje několik netopýrů, zavěšených vysoko na stropěch domů. Ale lapit je není vůbec jednoduché. Bylo třeba použít horolezecké techniky.

Nadchází hlavní program — výzkum systému Kyzyl Koba. Z této jeskyně, která leží na Dolgorukovském platu nedaleko Simferopolu, vytéká říčka Krasnopečornaja. Vstupní suché části dva a půl kilometru dlouhé šestipatrové jeskyně byly známy již prvním obyvatelům Krymu. O jejich osídlení vyprávějí četné archeologické nálezy: poblíž jeskyně objevili např. archeologové pravěkou »dil-

nu« s více než tisíci hroty střel, oštěpů a nožů. Ve vstupních částech nalezli i zbytky amfor, jichž první krymští zemědělci používali ke skladování vína a dalších zemědělských výrobků. Chladné vstupní části jeskyně sloužily tehdy jako spolehlivá lednička.

Transport materiálu pro podzemní tábor v Kyzyl Kobě.

Do dalších částí jeskyně se ale dlouho nedařilo proniknout, to proto, že je uzavíral vodní sifon. Teprve v roce 1957 se simferopolští speleologové do tohoto sifonu ponořili. Vynořili se v nádherné vodní galerii. Tím začaly v této jeskyni první výzkumné práce. Naším úkolem bylo nalézt nyní pokračování, pořídit mapy nově objevených částí a pokusit se překonat šestý sifon tvořící dnes závěr jeskyně.

ŠESTÝ SIFON SE NEVZDÁVA

Do podzemí se připravuje první skupina. Petr Téma s Gešou Kanukinem oblekají speciální obleky pod vodu, balí vaky s materiálem, cívku s telefonním kabelem. Jejich úkolem je zavést spojení levé větve systému, zvané Kloaka, s táborem. Po třech stech metrech suchých částí překonávají bez překážek první vodní sifon. Vynořují se v téměř sto metrů dlouhém jezeře, do něhož vtéká podzemní řeka. Rychlá kontrola spojení a oba pokračují dále jezery, kaskádami a vodopády, které po třech kilometrech

přecházejí v Kloaku. Je to nízká, osm metrů dlouhá chodba zaplavená vodou. Její hladina se nachází jen několik centimetrů od stropu. Velmi náročný úsek.

V této chvíli vyráží do jeskyně další sovětsko-československá skupina. Jejím úkolem je založit za Kloaku podzemní tábor, prozkoumat terén a pořídit dokumentaci.

Nejvzdálenější úsek jeskyně tvoří pravá větev, hlavní koridor systému, v němž se stéká několik podzemních řek. Skupina postupuje další výzkumná skupina, abychom našli druhý podzemní tábor a pokusila se o další průnik. Přestože některé transportní vaky chráněné igelitovými a gumovými obaly, byly při transportu úzkými místy protřeny a voda vnikla do spacích pytlů i vaků s potravinami, podařilo se tábor postavit. Také tato skupina zahajuje práci.

Nejvzdálenější části jeskyně jsou nejnáročnější. Rada sifonů, z nichž nejdelší měří pětadvacet metrů, je sice prázdný stav vody otevřená, ale celodenní práce pod vodou i nad ní kladé na každého velká nároky. V některých úsecích je třeba užít horolezeckou techniku. Ze Kaskádou družby začíná hluboké jezero do něhož spadá z kolmé stěny veliký vo-

dopád. Vystoupit přímo z jezera touto stěnou k dalším částem je velmi obtížné. Konečně se před námi otevírá poslední, pátý závalový dóm o rozměrech 80 X 40 X 60 metrů. Tady se také nachází dosud nepřekonaný šestý sifon. Speleologové se všemožně snaží o jeho překonání. Zatím marně... Je příliš úzký, člověk se tudy neprotáhne. Nedaří se nalézt ani pokračování v některém z jeskynních oken a kominů.

Po pětidenní práci v jeskyni likvidujeme podzemní tábory a transportujeme ztěžklé vaky na povrch, kde páří podzimní krymské slunce.

Poslední den našeho pobytu věnujeme exkurzi do Velkého kaňonu na platu Aj Petri. Výstup úzkým kaňonem, jehož stěny se zvedají do třístametrové výše a na jehož dně vytvořila říčka bizarní meandry a jezírka, patří k nezapomenutelným zážitkům.

A pak se loučíme s přáteli. Cestou domů přemýšlíme i o plánech našich dalších společných výprav.

JOSEF WAGNER

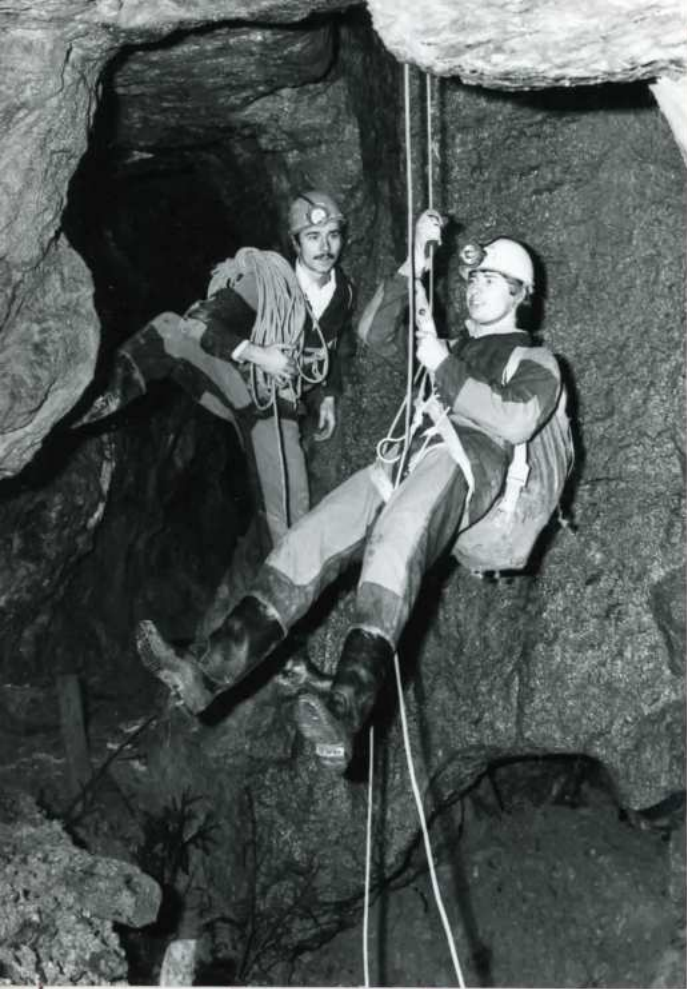

Podzemní tábor — útočiště jeskyňářů.

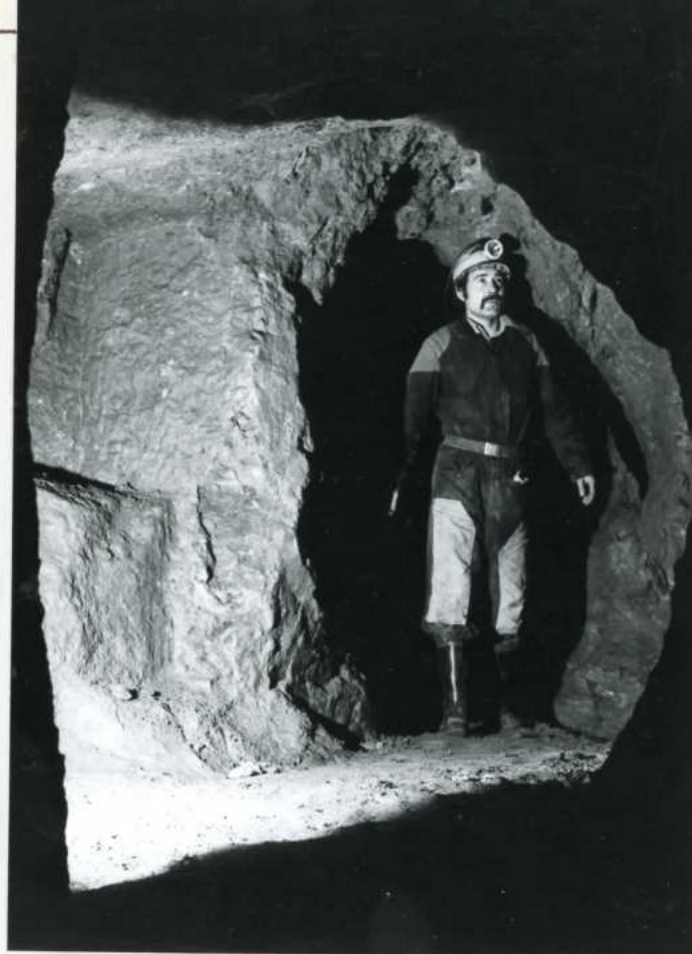
Foto autor

4 HALÓ SOBOTA

DOLŮ -DO KARLA

DO DOLŮ JESENÍKŮ

12-14. 11

Tak po expedici a akcích v Besky-
dách - vyrašíme opět společně na
řádnou akci. Cíl - doly Jeseníků.

PÁTEK - gar nacpaný Ljubou, Jarkou
Jurou, Vaškem, Faldikem, Papou,
Tomem, Biskupem a řízený Dá-
šam se s přivázným vozíkem
těžce probíjí do Zlatých hor.
Tam nás již očekává Gary a
jeho paní - ale ne tolik. Ažak
jsme mu othkli do baráku a
hotovo. Jen praskal ve švech

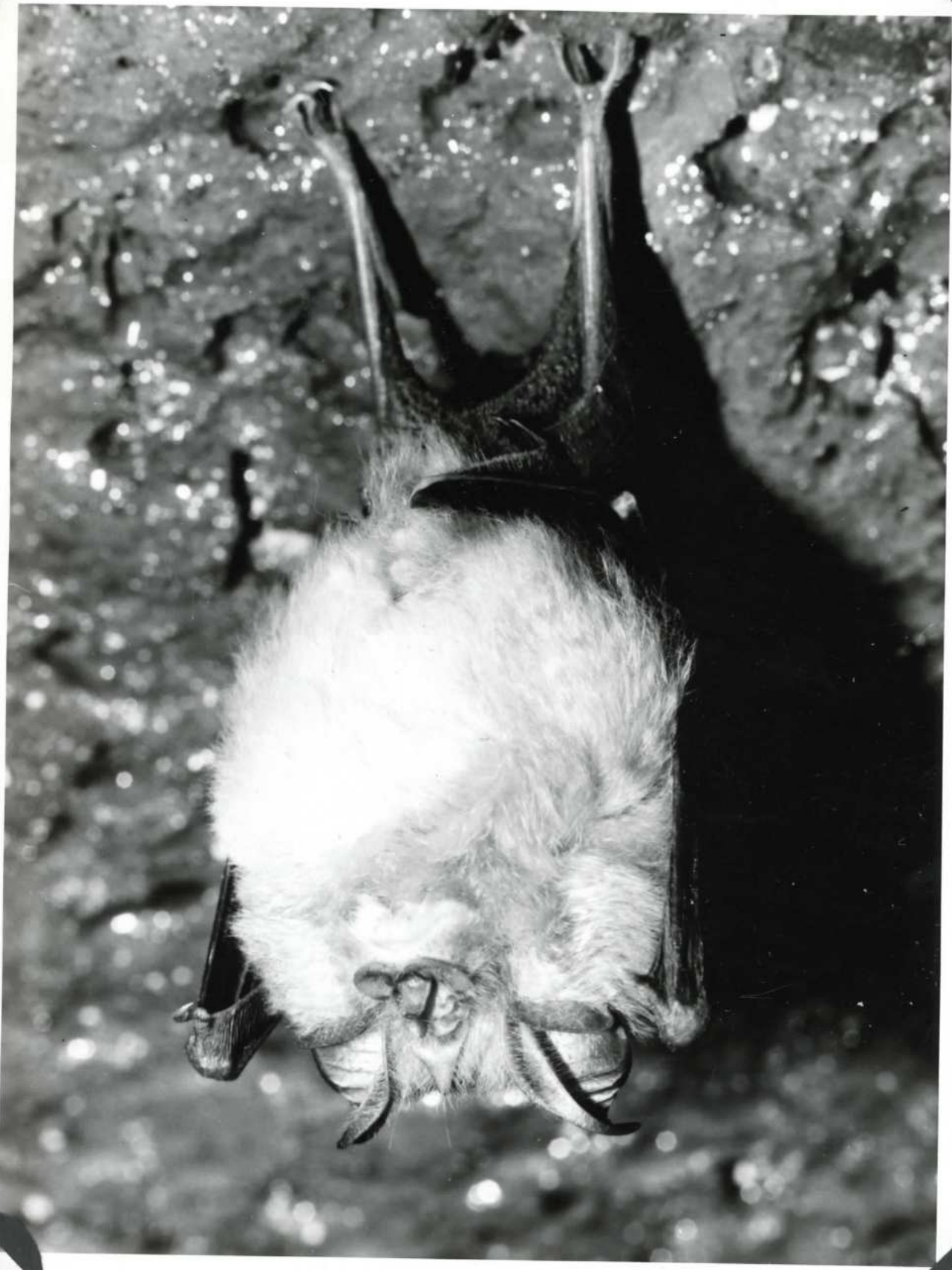
SOBOTA - ráno vyrazíme do terénu. i s Garym
a jeho kolegou a gar praská. Prom'el je důl
Karel. Jeho čtyřicetimetrovou šachtu již dobře známe.
A tak sestup není problémem. Prohlázkáme celý důl, počítá-
me netopýry a vzhůru nahoru. A to není problém. Pravda
trávu více se zapotily baby a Faldikovo razítko a my
jim trochu zpříjemňovali výstup chomčel trávy padají-
cími na klatu lezeči.

Ale gar sgrádi opět do údolí a jedeme dle na Rajčův.
Tam jsou někde nové doly. A gar to opět valí přímo
lesem. konečně nacházíme malou šachtu vedoucí do nevelké-
ho dolu. Kontrola netopýrů - a opět dle. Další důl leží
přímo u cesty. Ten známý. Ale vedle nacházíme malý otvor
a prohrabáním pronikáme do další šachty, končí vodou.
A samozřejmě s netopýry.

A večer se vracíme zpět ke Garymu. Prý večer máme mít
pro širokou veřejnost Zlatých hor přednášku. Měli jsme ji.
Ale tu veřejnost jsme tvořili my. A u Garyho jsme
pak pokračovali až do rána. I s kytarou.

NEDĚLE - ráno je těžké a prší. Do terénu nemůžeme
a tak opravujeme gara a Garymu klíky u dveří.
A pak opět zpět do Bohumína.

A hej Pefl

1942
1942

OPĚT S KOŇSKOU

27. 11

v Kráthyzi

A že tu opět uspávám' neto-
pýři a Děžo Ljuba Faldík
Petr a movie Januš sedají
do mikrobuse a vyrážejí
na Kněhyzi.

Tady vládně na Pustevny.

Tam již čeká Hilary
Gary a další koňové.

A vzhůru na Kněhy-
zi a dorní.

Dneska máme totiž
kloubit díry pro mě-

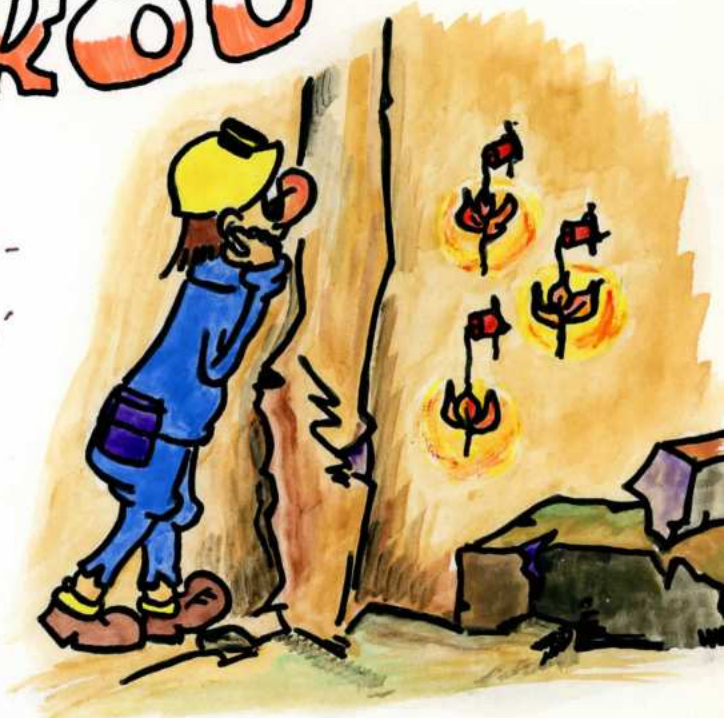
řemí masíbu. „Dynamí-

tem to napůjde“ -praví Věna

a sápe se na vrtáku. „Sakra kde je

tu zásuoka“ diví se Gary. Nomic elektřinu
nahradíme ručním pokorem. A tak jsme pohá-
něli vidiový vrták zatím co Ljuba s mladými
měří mikroklíma. A to již zde- na rozdíl
od nás. Ihned zjišťujeme, že pískovec je
tvrdší než dřevo. Ale vyvrtali jsme je!

A jedeme dolů - do Valmezu. Tam je totiž před-
náška pro mládež. A tak to vzal na sebe
Věna a ošechny uspal - ale včas zasáhl Faldík
jež přímou do mikrofonu kýchl tak, že se
„M klub“ zatřásl vzákladech.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

KOČUJEME PO KRAJI

3-4. 12

3.12. Pátek odpoledne.
Raich, Ljuba, Pepa,
Vetaš a Věra
v 81203 směřují
na Prostějov.

Tam - u paleologů
Vaňkovy skupiny jsme
dnes hosty. Tady na
gejzick klubovně vedeme
přednášku o expedicích v SSSR.
A kam na noc? No do vily k Mirovi.
A hned jsme tam byli jak doma a jeho pam' se je
divila

4.12. A ráno do Olomouce. Pepa a Vetaš na KV ČSS - ostatní na Olomouce. A pak? No - chtěli jsme Mildovi pomoci se stavěním hajemany v jeho dole - sanatoriu. Jenže Milda.... Jeť jsme přijeli do Měrotína - hned jsme zjistili, že jeho paleologové již nepracují. Padla! A tak po večeři u Robinsora jedeme zpět do Olomouce - na visitu k Mildovi. A co dál? Opět na cestu. Tentokrát na hranice - k rodičům Ljuby. Na nocleh i večeři? A opět se zde lehce zabýdližeme.

5.12. Ráno - opět do mikrobusu a znovu na cestu. Tentokrát do dolů někde u obce Olšovec. Tam někde je důl vyhlášený jako chráněná zimoviště netopyřů. Nalézáme jeť lehce - do fůraček a do ráž. Netopyři tu jsou a důl není nijak náročný, lehce dokončujeme sčítání. Udivuje nás kolonie vrápenů a tak jeť hned fotografujeme. A taky mříže kdysi uzavírající vstup do dolu a dnes zničere. A opět na cestu - směr krásné pole - tedy podívat se na Věrovu domácnost.

No a kočovná končí. Ahoj přistě

CESTOU K ONDRAŠOVKÁM

JÉ - MI JE ZIMA ...

.. DO LEDOVÉ ...

19.12

JAK JSME NADĚLOVALI GESKVNĚM

Co? TERMOHYDROGRAFY!

Jako vždy, když jsou
Vánoce na krku a doma
moc práce mizíme
do Beskyd.

Atak jsme zmizeli. A ve
dvou proudech.

Proud první: ŠKODA 120

Česlo, Papa, Sýkorka a hostující

Mirek. Cíl - Ondrášovky.

Jež ráno to v Bohumíně nevypadalo dobře.

Nebo sypalo sněhem až vše zasypalo. Anaši cestáři,
nebo opět byli dobře na zimu připraveni, nevyžili. Za to
pěta-často dno. A chtělaž k Veličtovi. Janže skončil
v příkopu hluboko pod ním. Atak jsme měli o zařazení
postaradno. Vytažili jsme škodu ze škarpy a vyrazili ověšením
termohydrografy, psychrometry vzhůru neprošlápnutou
stezkou. A hned hup do díry. Anaž jsme se stačili

rozkoukat - už často něco rozbit - psychrometr. Nadělili
jsme Ondrášovkám „prístroj“ změřili teplotu - a var.

Venku na mraze mokré fdracky ihned stuhly a my pod
nimi též. Ale musíme ještě do Ledové. Zoládlí jsme i
to, vzájemně na sobě polámali zmrzlé hadry a do Veličky,
kam nám bylo líp - a dolů - opět vyhodit česla i jeho fdro
ze sněhu.

Proud druhý: ŠKODA 1203 - Děžo - Venca - Faldik - Januš a Pittik.

Tak račali ... ale ... První varováním přišlo - když nevyželo naše
štdbm' auto z Bečvy na Pustevny, druhé když si Faldik
na Trampské stezce zvrhl nohu a musel opět do Ma-
měnky ... a třetí, když opět Januš dloneshi téměř vy-
čerpárečko. No Beskydy - to není stranda. Ale díry
pro měření teploty v masivu v Kněhyrní nasakali.
ORCUS me nazastaví!

Ahoj Pof

MY NA BĚŽKÁCH ...
.. AJARKA POD NIMI ...

Faint, illegible handwritten text in blue and yellow ink, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

LOUČENÍ S ROKEM -1982-

NEB V BĚSKYDÁCH
NA BĚŽKÁCH...

22.12 = 2.11.

Nachýlil se konec
roku i III dílu našich
Kromik. A tak...

- 29.12 - Dežo, Jarka, Papa, Irena, Tom
a Honza - to je to co zbylo na konci roku na akci
i oslavu. A tak vyžádáme najdříve na Ondrášovku
na kontrolu mikroklimatu. Dežo, Papa + běžky vyrazili
za hustého sněhem vzhůru na Lukšince. Kontrola
proběhla lehce na zpět vyrazili na Běžkách. Vyrazili...
Janča... Víc pluli po břechu než jeli. Pak ještě
předvedli kraaci na běžkách na sjezdovce nad Valdou
a hurá na Vencovy chaty.
- 30.12 Příjizdi Biskup se svou krakulkou a všichni jedeme sporto-
vat na Úsalage. Opět na běžky. Zatím co ti nejmenší
sjezděží svahy na samích a mini-lyžičkách - my vyběháme
na trasy. Pravda - olympionci z nás hned nebyli -
ale ... kdo ví
- 31.12 Silvestr... A jak jež trdovit - opět na běžkách a opět
na Úsalajích. Dnes ovšem volíme náročnější trasy
a hned to bylo poznat i na počtu pádů. Zvláště
Jarka s Irenou se překonávaly. Ještě že to vydržely
běžky. A co večer? No byl Silvestr a i my jež
slavili. Sami v okolí.
- 1.1. Ať žije nový rok! A my smim. A kam dnes? Na běžky.
Přimo od Vencovy chaty vzhůru k lysej hoře.
No to byly pády. Ale nic nemohlo skalit první
den 8. roku 1983.
- 2.-1 Balíme - a jedeme zpět do Bohumína, kde
začneme nový rok i Kromiku

Alvíř

Handwritten notes at the top right of the page, including a small sketch of a conical shape.

Handwritten notes on the right side of the page, describing the geological features shown in the photograph.

Handwritten notes at the bottom of the page, providing further details or a conclusion related to the cave formations.

